

3/2022

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAREC – SUŠEC

Steiner Nighthunter H35

TERMOVIZIJSKI MONOKULAR

- Izjemna robustnost
- Odlična optična zmogljivost
- Povezava z mobilno aplikacijo
- Možnost zajemanja slik in videov

Aktualna cena

3,299€

Brezplačno testiranje in ogled v trgovini Slovarms

Samo v marcu in aprilu

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031 770 520 (Optics Trade).

OPTICS
TRADE

ECOTACT

LOVSKA OBLAČILA
SLOVENSKE KAKOVOSTI

Prevent&Deloza d.o.o.

Kosova ulica 14

SI-3000 Celje

✉ info@prevent-delozas.si

🌐 www.prevent-delozas.si

☎ +386(0)3 428 0850

FIRECAT GREEN LABEL

Tradicija v zeleni preobleki

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CV., št. 3
marec – sušec

Lovce je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Šiuka

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: dr. Arpad Köveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovce izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovce pošljite
na e-naslov lovce@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne kopije pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovce ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovce oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovce
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovce na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovce

Foto: Boris Kozinc

IZ VSEBINE:

I. Žizek:	Mentor in mentorstvo ter ali znamo in zmoremo	108
L. Bradač:	Predsednikov pogled	110
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		112
MNENJA IN PREDLOGI		114
M. Toš:	Ostanimo družina	114
LOVSTVO		115
Več avtorjev:	Spremljanje stanja ohranjenosti volkov v Sloveniji v sezoni 2020–2021	115
Več avtorjev:	Razmnoževanje sokolov selcev v ujetništvu	119
DREVESNE VRSTE		122
M. Kišek:	Tisa	122
LOVSKO OROŽJE		125
G. Hodnik:	Enočne risanice Merkel Suhl	125
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		129
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		130
M. Toš:	Po gasterajskih stečinah ...	130
LOVSKO PESNIŠTVO		134
A. Rant:	Divji prašiči	134
LOVSKA ORGANIZACIJA		135
M. Toš:	V spomin: mag. Franc Avberšek (1947–2022)	135
F. Rotar:	Koroška in štajerska kategorizacija odvzema divjadi pod maskami	136
Pomurski sejem:	Na lov za zeleno prihodnostjo na 12. Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni	137
A. Klemenc:	Nova visoka preža v LD Prestranek in namestitve modrih odsevnikov	138
O. Bakal:	Tretja lovška krvovaljska akcija	138
P. Novak:	Tradicionalno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe v LD Prosenjakovci	139
J. Šumak:	Na strelski tekmi LD Braslovče na dan državnosti predali namenu nov objekt – dvojni kozolec	139
JUBILANTI		141
MLADI IN LOVSTVO		142
M. Lesjak:	Otroci so ustvarjali kipe lisic	142
M. Kišek:	Krmljenje divjadi in postavljanje solnic	143
LOVSKI OPRTNIK		144
J. Weber:	Znani notranjski lovec Anton Mestnik po lovsko praznoval 95. rojstni dan	144
F. Majcen:	Marjan Aubel, skrbnik in nosilec družinskega prapora 42 let	145
F. Ekar:	Maja Šolar je uplenila mogočnega jelena	145
M. Stojanovič:	Poskrbite za svoje zdravje in se udeležite Programa Sviti!	146
M. Toš:	Lovska družina Mengeš 1946–2021: Ko spomini oživijo	146
Optics Trade:	Predstavljamo: Steiner Nighthunter H35	147
M. Toš:	Naš muzej živi!	148
Žan in Eva:	Fazanje prsi z ajdovo kašo in žafraniko	148
V SPOMIN		149
LOVSKA KINOLOGIJA		151
J. Nahtigal:	Tekma goničev v LD Žiri	151
D. Poljanšek:	Državna tekma nemških lovskih terierjev v delu po strelu	152
V. Pirher:	VUP ptičarjev v Črešnjecih	152
J. Nahtigal:	Vzrejni pregled za brak-jazbečarje 2021	153
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	154

SLIKA NA NASLOVNICI:

Lisica (*Vulpes vulpes*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovce@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

telela:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

telela:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Mentor in mentorstvo ter ali znamo in zmoremo

Ivan Žižek,
predsednik Komisije LZS
za izobraževanje

Pred pisanjem tokratnega uvodnika sem dolgo razmišljal, kaj bi izpostavil kot temelj izobraževanja vsake lovke in lovca. Kar prav se mi zdi, da bom izpostavil mentorstvo, povezano s pripravništvom, saj se oblikovanje lovca prav v tem obdobju najbolj odraža pozneje v razvoju in odnosu do narave, divjadi, drugih uporabnikov prostora, lovcev in lovskega psa. Zakaj sem za iztočnico namenoma uporabil osnovna načela etičnega kodeksa slovenskih lovcev?

Pa lepo po vrsti.

Vsak, ki se odloči za vstop v lovsko družino, ima svoj razlog. Na eni strani so potomci že včlanjenih lovcev, ki se z lovom srečujejo od otroškega obdobja in se že znotraj družine oblikuje prihodnji lovec, na drugi strani pa so pripravnice in pripravniki, ki jim je lepota narave primarna in jim je skrb za divjad ter ohranjanje divjadi ciljno udejstvovanje. Zanimive so prošnje, ki jih upravljavci lovišč dobimo pred vstopom v lovsko organizacijo. Jasno se odražata obe dokaj različni skupini prihodnjih članov. Upravni odbori, ki z vso resnostjo obravnavajo prošnje, se nemalokrat spopadajo z vprašanjem, ali so kandidati primerni ali neprimerni in ali naj jih sprejmejo ali zavrnejo. Po Zakonu o društvih ima vsak pravico včlaniti se v društvo kljub določenim zapisanim omejitvam. Ko pripravnika sprejmemo v lovsko družino, pa se nemalokrat pojavi prva težava – izbira mentorja.

Pri izbiri mentorja moramo biti nadvse previdni: naj bo takšen, ki ima bogate praktične izkušnje z dobrim poznavanjem lovišča in sposobnost medsebojne komunikacije. Mentor naj svoje znanje na nevsiljiv način prenaša na pripravnika, s tem pa naj z veliko mero in občutkom avtoritativnosti vodi kandidata najmanj dvanajst mesecev pri poznavanju lovišča, ga seznani z navadami divjadi ter našimi aktivnostmi za dobrobit prostoživečih živali. Zato je dvanajst mesecev tako pomembnih, saj vsak mesec terja samostojno obravnavo in opazovanje sprememb ter obnašanja divjadi.

Mentor mora med drugim pripravniku pokazati, kako je treba voditi Dnevnik lovskega pripravnika. Ko pripravniki opravijo praktični del lovskega izpita, mentorji v opisni obliki opišejo pripravnikovo pripravljenost za nadaljevanje teoretičnega izobraževanja. Do tod je vse prav, kar je povezano z mentorjevim delom s pripravnikom. Ko pripravnik pristopi k lovskega izpitu, pa je resnica nekoliko drugačna. Vsa čast tistim mentorjem, ki so s svojim pripravnikom v veliki meri ali v celoti uresničili program. Vsako leto pa člani izpitne komisije za lovski izpit opazimo, da v dnevniku manjkajo vpisi za posamezni mesec ali celo več mesecev, čeprav je skupno število ur opravljenega praktičnega dela zadovoljivo in znotraj zahtevanega obsega. Ko natančneje pregledamo dnevnik, je veliko aktivnosti, ki so povezane z društvenim delom lovske družine. Menim, da v tem primeru odpove samokritičnost. Mentor mora med procesom izobraževanja večkrat v letu poročati upravnemu odboru lovske družine ali komisiji za izobraževanje, če je le-ta bila ustanovljena pri upravljavcu lovišča. Tako je mogoče sproti odpraviti morebitne nepravilnosti oziroma pozvati mentorja in pripravnika k celoviti uresnitvi programa.

Kaj pa storiti s pripravnikom, ki nima v celoti opravljenega pripravništva, predloži pa potrdilo o opravljenem zaključnem izpitu pripravništva v lovski družini, izpolnjen dnevnik lovskega pripravnika z vpisanimi zahtevanimi prireditvami in izpolnjeno prijavnico za zaključni izpit? Tukaj se postavi moralno vprašanje: Ali ima Komisija za preverjanje znanja za lovski izpit pooblastilo, da takšnega pripravnika zavrne in ga napoti nazaj v lovsko družino, da program opravi v celoti? Menim, da v tem primeru nosi pripravnik najmanjšo odgovornost, večjo pa mentor. V takšnem primeru mora mentor opozoriti pripravnika, da bo praktični del izpita opravljal šele takrat, ko bo pripravništvo opravil v celoti. Zato je treba na začetku pripravništva vsakega pripravnika seznani z njegovimi pravicami in tudi z obveznostmi. Razložiti mu je treba, da mora opraviti lovski izpit v treh letih in da je mogoče pripravništvo prenesti tudi v drugo leto. Poznam lovske družine, v katerih pripravništvo za pripravnice in pripravnike traja dve leti. V tem času lažje uskladijo svoje službene in osebne obveznosti, pripravništvo pa je opravljeno v celoti. Tudi predznanje takih kandidatov je pri preverjanju na teoretičnem izobraževanju na višjem nivoju. Kaj pa če pripravnik prestopi iz ene lovske družine v drugo in pripravništva v prvi ni opravil v celoti? Menim, da bi mu morali priznati del praktičnega dela, ki ga je opravil v prvi lovski družini, v drugi pa nato opravi ves preostali manjkajoči del. Obvezno pa mora spoznati novo lovišče

z mejami ne glede na to, da je ta del opravil že pred tem v drugem lovišču.

Naj omenim še praktični del lovskega izpita iz varnega ravnanja z lovskim orožjem. S sprejetjem dopolnjenega Zakona o orožju smo lovci zavezani, da se izobražujemo v skladu z lovsko zakonodajo. V ta namen smo pred leti že dopolnili in uskladili katalog znanj in je objavljen na spletni strani Lovske zveze Slovenije. Opažamo pa, da kljub napotkom, da mentorji s pripravniki pred preizkusom strelskih sposobnosti vadijo streljanje na strelišču, jih vsaj nekaj vsako leto prvič rokuje predvsem s puško z gladko cevjo.

Zaradi vsega zapisanega Komisija za izobraževanje pri Lovski zvezi Slovenije vsako leto med izobraževalne teme razpiše izobraževanje mentorjev. Menim, da imamo na voljo kakovostno gradivo in dobre predavatelje, ki lahko na podlagi izkušenj in znanja usmerjajo in prenašajo svoja znanja na nove ter že izkušene mentorje.

O starogrškem junaku Mentorju nam je sorazmerno malo znanega. Odisej, ki je zapustil mladoletnega Telemaha in ženo Penelopo, se je udeležil trojanske vojne. Svojega sina je zaupal v varstvo dobremu prijatelju Mentorju. Sam Mentor, prav tako kraljevske krvi, je hotel v tej vojni spremljati Odiseja, vendar ga je le-ta zavrnil z nalogo, da v času njegove odsotnosti Telemaha izobrazi in iz njega naredi spoštovanega ter sposobnega kralja, ki ga bo

dostojno zamenjal na prestolu. Mentor je zadano nalogo sprejel ter jo tudi uspešno in častno opravil. Dandanes se izraz mentor, ki ima grške korenine, uporablja za učitelja oziroma za tistega, ki svoje znanje prenaša na drugega, pa naj si bo v strokovnem ali praktičnem pomenu.

Vsem mentorjem, pripravnicam in pripravnikom želim veliko vzajemnega sodelovanja z željo, da opravijo svoje pripravništvo čim bolj celovito in tako najbolj koristijo naravi in divjadi. Pripravništvo naj bo pretkano z lepimi trenutki in dogodki, saj vam bo ta čas ostal v spominu za ves poznejši čas. Iz vaših vrst bomo pridobili nove mentorje, tako pa prenesli na mlajše spomin na naše mentorje.

Naj se vrnem na prvi odstavek tokratnega uvodnika. Mentorjeva morala in etika morata biti na visokem nivoju, saj bo mentor prvi vzor svojim pripravnicam in pripravnikom. Zato: »Mentorji, bodimo moralni in ne nemoralni ter etični in ne neetični.«

Lovski zdravo!

»Mentorjeva morala in etika morata biti na visokem nivoju, saj bo mentor prvi vzor svojim pripravnicam in pripravnikom. Zato: Mentorji, bodimo moralni in ne nemoralni ter etični in ne neetični.«

Foto: Andrej Miklavčič

Predsednikov pogled

Januarja nas je zapustil cenjeni lovski tovariš Franc Avberšek, ki je pustil globok pečat med nami s svojo zavzetostjo in vztrajnostjo. Veliko je že in bo še napisanega o njegovem delu, ki ga uvršča med velike može slovenskega lovstva. Franc ni bil le lovec z dušo in srcem, temveč predan lovstvu in varstvu narave. Za predsednika Lovske zveze Slovenije (LZS) so ga izvolili na rednem občnem zboru junija 1993 in je slovensko lovsko organizacijo vodil do konca mandata leta 1997. LZS je vodil v zahtevnih razmerah po slovenski osamosvojitvi. Ni dopustil politizacije, preudaren je bil pri vseh poskusih poseganja politike v lovsko problematiko. Pripravil je dolgoročno zasnovano Strategijo razvoja slovenskega lovstva, ki je poudarila temeljna vprašanja lovske organizacije in gradila predvsem na naravovarstveni usmeritvi slovenskega lovstva. Zahvaljujem se mu za opravljeno delo, ostal nam bo v lepem spominu.

Tudi sicer januar ni bil prijeten mesec. V gozdu na območju Pijave Gorice je v soboto popoldne medved napadel 53-letno občanko in jo lažje poškodoval. Svojec jo je odpeljal v Univerzitetni klinični center Ljubljana, kjer so ji oskrbeli lažje rane. Pred tem je medvedka napadla lovca med pogonom na Postojnskem. Žal se bodo konflikti še nadaljevali in moja dolžnost je, da sedaj tudi javno začnem opozarjati na neodgovorno delo in napake. Meni osebno je popolnoma nesprejemljivo, da lahko uradniki s svojim ravnanjem dosežejo, da ni več interventne skupine, ker le-ta noče delati brezplačno, nato pa na kraj nesreče z medvedom pošljejo lokalnega lovca. Že pred tem smo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) opozorili, da lovec za takšno delo ni ustrezno zavarovan, še več, MOP je spremenil Zakon o divjadi in lovstvu tako, da lovcu tudi nematerialna odškodnina ne pripada v primeru napada ranjenega medveda. Lovca pa velja za odškodninsko odgovornega, če bo pri njegovi intervenciji karkoli narobe. Zato še enkrat tudi na tem mestu sprašujem ministra mag. Andreja Vizjaka, do kdaj se bo MOP izogibal reševanju nakopičenih težav? Le-te se ne bodo rešile same, morali boste odgovoriti na našo prošnjo za sestanek!

Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge upravljavcem lovišč predpisuje intenziven odstrel divjih prašičev za zagotavljanje zmanjšanja populacije divjih prašičev. V letu 2021 so slovenski lovci odstrelili 19.377 divjih prašičev (v letu 2020 jih je bilo odstreljenih 10.853). Menimo, da je bilo leto 2021 prelomno in neponovljivo glede višine populacije divjih prašičev, pa tudi njihovega odstrela. Toda, glej ga, zlomka – namesto zahvale kritika. Spodbujanje konflikta zaradi škode je nepotrebna odločitev, ki bo koristila le določenim političnim interesom. Kdor želi uveljaviti odškodnino, se bo verjetno odločil za proces uveljavljanja škode, ne pa netenje konflikta in iskanja medijske podpore. Odškodnina se s tem ne bo

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

zvečala, ker imamo komisije za preverjanje odmerjenih odškodnin; če dogovora ni, pa nam mora biti zagotovljeno sodno varstvo pravic. Predvsem bi morali na podeželju spodbujati sodelovanje kmeta in lovca, saj brez sodelovanja med njima ni mogoče uspešno upravljati s populacijami divjih prašičev. Zato je prav, da pozovete vse kmete, naj se vključijo v lovske družine. Tako bodo lahko tudi z lastno aktivnostjo pripomogli k preprečevanju škode. Opozorili bi, da so za razrite njive, poleg tega, da v gozdu letos ni hrane, ključni vzrok ogrci – ličinke majskega hrošča, ki so se zaredili na njivah in travnikih. Največja težava so ličinke, ki obžirajo koreninice kulturnih rastlin in lahko povzročijo večji izpad

pridelka. V zadnjih desetletjih se mayski hrošč znova pojavlja v večjem številu ter vzbuja večjo zaskrbljenost v kmetijstvu in gozdarstvu. Zato predlagamo raziskave alternativnih načinov nadzora škodljivca. Odpraviti moramo vzroke za škodo, ne zgolj s prstom kazati na divje prašiče. Rešitev vidim tudi v razvoju ustreznih ekoloških ukrepov za omejevanje nastanka ličink. Na njivi, kjer ličink ni, prašiči ne bodo rili, tam, kjer rijejo, pa prašiči opozorijo na težavo, če kmet želi imeti pridelek. Žal je vse prepogosto vidna le posledica in za stanje je kriv divji prašič, ne vidimo pa temeljne težave. Brez prisotnosti divjega prašiča bodo ličinke nemoteno nadaljevale s svojim delom in povzročile izpad pridelka.

Po nekaj medijskih objavah in odzivih je bil na hitro sklican sestanek pri ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dr. Jožetu Podgoršku. Težko povzamem vse, a nismo ostali samo pri tem, kako bo ocenjena škoda; postopki so predpisani in jih moramo upoštevati. Ključna težava se začne že pri ukrepih za prihodnje »pozebe«, ki so naravna nesreča. Govorili smo, kako je v takih primerih z raznimi omejitvami krmljenja. Na vseh področjih obstajajo subvencije, le pri divjadi jih ni in je vse prepuščeno lovcem, čeprav vemo, da bo nastala sekundarna posledica tam, kjer bo divjad iskala hrano. Beseda je bila tudi o pripravi podzakonskih predpisov na podlagi 53. člena Zakona o divjadi in lovstvu v naslednjih šestih mesecih. MKGP bo pripravil razlago, kdo so upravičenci za povrnitve škode iz 53. člena. Razumeti je, da imajo pravico do povrnitve škode lastnik, zakupnik ali drugi uporabnik zemljišča in katera dokazila je treba predložiti, sicer je vloga nepopolna.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je obljubilo intenzivno sodelovanje z italijanskimi pristojnimi organi glede usklajenih aktivnosti s področja upravljanja z divjadjo v obmejnem pasu, saj divjad ne pozna meja. V Italiji je lovopust na divjega prašiča od 15. januarja do 1. maja, s tem, da bo v letu 2022 lov na divjega prašiča dovoljen že od 1. aprila. Prav tako so v Italiji omejitve glede lova na divjega prašiča ponoči in dva dni v tednu se lov v Italiji sploh ne sme izvajati. To

je ključno za škodo, ki jo divji prašiči povzročajo na slovenski strani v obmejnem območju. Lovske aktivnosti je treba uskladiti na obeh straneh meje. Državni sekretar je predlagal, da bi v okviru programov INTERREG izpeljali meddržavni projekt, s katerim bi celovito obravnavali problematiko. Tako bi lahko proučili tudi vpliv rezervata na italijanski strani, kjer odstrel ni dovoljen.

Na MKGP se je na zahtevo prizadetih lovskih družin izpostavila domneva o kršenju nitratne direktive zaradi gnojenja travnikov s kurjim gnojem, kar na travnike privablja divje prašiče. Neposreden iznos gnoja skupaj z ostanki krme na travnik ni dopusten, a kdo in kako naj bi to nadzoroval? Minister je opozoril na predpise, ki določajo čas in način gnojenja ter zagotovil, da mora to preverjati inšpekcija. Po razpravi so udeleženci sprejeli sklep, da se v okviru ciljnih raziskovalnih projektov razpiše raziskavo, ki bo proučila vzroke (od ličink do drugih dejavnikov), ki privabijo prašiče na travnike in poiskala vzroke za njihovo početje ter možnosti za odpravo vzrokov ob upoštevanju zdajšnjih predpisov.

Načeloma smo proti izrednemu odstrelu divjih svinj 2+ v času lovopusta v primeru izdane odločbe za odstrel,

ker je to nehumano in v nasprotju z lovsko etiko. V tem času so namreč divje svinje lahko visoko breje ali vodijo mladiče, ki jih v travi niti ni opaziti in lahko hitro ostanejo brez matere. Poleg tega menimo, da tak ukrep niti ni potreben glede na ocene, da je bil v letu 2021 že zelo velik odvzem divjih prašičev in da v letu 2022 pričakujemo bistveno manjši prirastek divjih prašičev glede na prehranske možnosti divjih svinj v letu 2021. Vsaka lovska družina pa naj se sama odloči, ali bo podala vlogo na MKGP za izdajo odločbe za izredni odstrel divjih svinj 2+ v času lovopusta. Medijsko bo to v povezavi z določbami Zakona o zaščiti živali in splošno prepovedjo mučenja živali negativno vplivalo na podobo predlagatelja. Lahko pa MKGP sam izpelje postopek sprememb.

Predlagali smo tudi, naj ministrstvo zagotovi sredstva v obliki sredstev za izvajanje javnih nalog lovcev ali subvencij za nakup. Spremenili smo zakonodajo in lovci zdaj lahko kupijo opremo, nimajo pa vsi denarja za tak nakup. Ker gre za dejavnost v javnem interesu in bo več lovcev lahko lovilo ponoči in preprečevalo škodo, smo predlagali, da bi subvencionirali nakup drage opreme za nočni lov, kot to velja za nakup električnih pastirjev. Bomo videli, ali bo kaj posluha.

Foto: Marian Artnak (Fotografija je simbolična.)

Foto: Blaž Ocvirk

NA POHORJU KMALU ZAŠČITEN REGIJSKI PARK? TOD NAJDEMO ŠTEVILNE REDKE IN OGROŽENE VRSTE

Www.24ur.com, 12. 1. 2022 (Anja Kralj) – Divji petelin, ruševac in prostrani smrekovi gozdovi. Izredna naravna ohranjenost in pester rastlinski in živalski svet. Razgiban relief in bogato omrežje površinskih voda. Vse to odlikuje območje Pohorja, kjer na nadmorski višini 1200 metrov nastaja nov regijski park, ki se bo razprostiral na 6000 hektarjih. Na območju Regijskega parka Pohorje prevladujejo kisloljubni smrekovi in barjanski gozdovi, kisloljubna bukova ter na najvišjih, ovršnih legah in grapah javorovi gozdovi, poudarjajo na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP). Gozdovi so življenjski prostor redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, ki so izrednega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti; tam živita divji petelin in ruševac, najdemo pa tudi več kot 40 vrst gliv, uvrščenih na Rdeči seznam. »Z namenom, da se ohranijo ti gozdovi, planje in barja, da se omogoči kakovostno preživetje prostega časa lokalnim prebivalcem, kot tudi da se usmerja trajnostno rabo naravnih

virov ter zmanjšuje obstoječe in preprečuje dodatno obremenjevanje okolja, se je v preteklih letih vedno bolj krepilo razmišljanje o zavarovanju tega edinstvenega območja narave,« so pojasnili na MOP, kamor je pred štirimi leti prispela pobuda za zavarovanje Pohorja, ki so jo podpisali župani šestih občin.

V SLOVENSKIH GOZDOVIH VSE VEČ RISOV

DELO, 15. 1. 2022 (Maja Prijatelj Videmšek) – Uspehi projekta doseljevanja risov za okrepitev ogrožene dinarsko-jugovzhodno alpske risje populacije (Life Lynx) so vse bolj otipljivi. V Sloveniji se je v sezoni 2020/2021 povečalo število odraslih živali in tudi število mladičev. Prvi doseljeni ris Goru, ki so ga v naravo izpustili maja 2019, je poskrbel za vsaj tri legla, vsa z domačo risinjo Tejo. Domača risinja Petra pa je imela lani kar štiri mladiče – risi imajo v povprečju dva – in vsi so še vedno živi. Risja populacija je še vedno zelo ogrožena, a se je trend vendarle obrnil pozitivno, ocenjuje Miha Krofel z Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Skupaj je na območju Dinaridov in JV Alp, kjer potekajo doselitve risov za okrepitev ogrožene domače po-

pulacije, v obdobju od aprila 2020 do aprila 2021 živelo najmanj 95 odraslih risov. To je nekoliko manj kot v prejšnji sezoni (101 ris), vendar pa je razlog predvsem manjši obseg monitoringa s fotopastmi na Hrvaškem, je povedal Krofel. Doslej so v Sloveniji in na Hrvaškem v okviru projekta Life Lynx izpustili 13 risov od 14 načrtovanih; devet v Sloveniji in štiri na Hrvaškem.

DIVJI PRAŠIČI ORJEJO, KMETJE NA ROBU OBUPA

PPRIMORSKE NOVICE, 21. 1. 2022 (Katja Kim Vodopivec) – »Kmetovanje mi je bilo v veselje. Imam 50 glav govedi in letos ne vem, s čim jih bom nakrmil. Prve košnje ne bo,« je obupan Franc Valenčič z Brezovega Brda, kjer so lučaj od vasi divji prašiči popolnoma preorali travnike in njive. »Ne vidim več nobene rešitve,« je bil razočaran tudi sovaščan Rado Frank, ki zadnja leta zaradi divjadi opušta kmetovanje. Ostalo mu je 15 glav živine, drugo je prodal. Da je ključna težava v zakonodaji, se strinja predsednik Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Roman Žveglič: »Le s spremenjeno zakonodajo se bodo te težave začele reševati. Če ne bo šlo drugače, bo pravico treba iskati tudi po sodni poti.« »Predlagali

smo tudi že spremembo zakona o lovstvu, dosegli smo neomejen odstrel divjih prašičev, vendar škode kljub temu naraščajo,« je dejal David Štok, nekdanji predsednik kopske enote KGZS. Povečuje se tudi številčnost jelenjadi, ki je na tem območju prej ni bilo. Za povrnitev škode kmetom so sicer odgovorne lovske družine, vendar majhne odškodnine še zdaleč ne pokrijejo vseh stroškov. Lovci so zaradi nevarnosti približevanja afriške prašičje kuge že povečali odstrel.

MEDVEDKA NAPADLA LOVCA, POHODNIKE OPOZARJAJO NA PREVIDNOST

SLOVENSKE NOVICE, 23. 1. 2022 (S. U.) – Na območju med hriboma Baba in Mali Javornik je medvedka napadla 63-letnega lovca (med lovskim pogonom). Odpeljali so ga v Zdravstveni dom Postojna, kjer so ugotovili zlom roke, poškodovana rebra in več ran na hrbtu. Ugotovili so, da ima medvedka dva mladiča. Ker je na tistem območju veliko pohodnikov, opozarjajo na previdnost. Tudi upravljalci Koče na Kriški gori so na tamkajšnjem območju opazili medveda. Pohodnike so pozvali k dodatni previdnosti in predlaga-

li, naj pse preventivno privežejo na vrstico. Da je na Postojnskem medvedka napadla lovca, so istega dne poročali vsi osrednji slovenski mediji v spletnih izdajah (**DELO**, **VEČER**, **STA**, **POP TV** in **RTV SLO**).

DIVJI PRAŠIČI KRIVI ZA OGROMNO ŠKODO NA NJIVAH

ŠTAJERSKI TEDNIK, 25. 1. 2022 (Senka Dreu) – Na krovni kmetijski organizaciji menijo, da bo škoda, ki so jo lani povzročili zlasti divji prašiči, tudi sicer krivci za 70 do 75 odstotkov vse škode na kmetijskih zemljiščih, ogromna, saj hrane v naravi ni bilo dovolj, živali pa je veliko. Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano odgovarjajo, da so lovci kot upravljalci lovišč v letu 2021 dosegli rekorden odstrel divjih prašičev. »Odvzeli so okrog 19.370 divjih prašičev, kar je precej več od prejšnjega rekorda iz leta 2019, ko so jih 13.432. Uspešnost lova divjega prašiča je odvisna od razmer v okolju, saj je v letih, ko gozdno drevje bogato obrodi, uspešnost lova manjša, medtem ko je v slabih 'gozdnih' letinah, kot je bila lanska, uspešnost lova večja.« Hkrati zanikajo namigovanja o neprimernem načrtovanju odstrela tudi pri srnjadi, trdijo celo nasprotno. »Načrtovani odvzem srnjadi skozi leta pada, čemur prav

tako sledi realizacija. Razlog za padec odvzema srnjadi pa ne tiči v premajhni realizaciji odstrela, temveč v vedno večjem pritisku ostalih živalskih vrst na srnjad, kot na primer šakala, lisice, velikih zveri, divjega prašiča in psov. Glede na navedeno sklepamo, da populacija srnjadi celo upada, ne pa narašča.«

DAN PO NAPADU MEDVEDKE NA LOVCA: V SLOVENIJI JE KAR 1200 MEDVEDOV IN 120 VOLKOV

STA, 24. 1. 2022 – »V Sloveniji imamo bistveno več zveri, kot si ta prostor lahko privoščimo,« je napad medvedke na lovca na Postojnskem komentiral Anton Harej, državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ob obisku Brkinov. Kot je poudaril, odločitev o odstrelu ni v pristojnosti ministrstva, osebno pa meni, da so izpolnjeni pogoji za interventni odvzem. Državni sekretar Harej je za STA spomnil, da na ministrstvu že dalj časa opozarjajo, da je v Sloveniji prevelika populacija medveda in volka. Če smo ob vstopu v Evropsko unijo imeli približno 300 medvedov in 40 volkov, je po ocenah v državi zdaj kar 1200 medvedov in 120 volkov.

LOVSKA ZVEZA OPOZARJA NA PREVEČ MEDVEDOV

STA in www.24ur.com, 25. 1. 2022 – V Sloveniji je več kot tisoč medvedov, kar je veliko preveč, so povedali na lovski zvezi. Poudarili so, da je prostor omejen in da je v tem primeru polno odgovorno okoljsko ministrstvo, ki pa glede populacije medvedov nima vizije. V povezavi z zadnjim napadom medveda so dejali, da lokalni lovci odstrela ne bodo predlagali. Odvzem rjavega medveda iz narave je lani znašal 148 živali, od katerih je bilo odstreljenih 128 medvedov. Odvzem volka je znašal šest osebkov, od katerih so bili v skladu z dovoljenji odstreljeni trije.

KMETOM NAJVEČ ŠKODE POVZROČIJO DIVJI PRAŠIČI, VEČ ŠKODE KOT VOLKOVI POVZROČIJO PTICE PEVKE

www.rtvsl.si, 28. 1. 2022 (G. C.) – V obdobju 2011–2020 je po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) letna ocena škode zaradi divjadi znašala od dobrih 424.000 evrov leta 2016 do največ, skoraj 788.000 evrov leta 2013. Za lani ZGS še nima dokončnih podatkov.

Podatki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede izplačanih odškodnin zaradi škode po divjadi za leto 2001 pa kažejo, da je bila višina izplačanih odškodnin do leta 2007 manj kot 462.000 evrov na leto, od leta 2008 pa nekajkrat tudi precej nad tem zneskom. Za lani neuradni podatki kažejo, da je bilo zaradi škode po divjadi izplačanih za nekaj manj kot 718.000 evrov odškodnin, kar je drugi najvišji letni znesek od leta 2007.

KER JE USTRELIL JELENA, MU GROZI ZAPOR

SLOVENSKE NOVICE, 6. 1. 2022 (Š. R.) – Policisti iz Radelj ob Dravi so bili obveščeni, da je v gozdu na območju Dravč nekdo ustrelil jelena. V sodelovanju s policistoma vodnikoma službenih psov, policisti iz Dravograda ter v sodelovanju s člani Lovske družine Zeleni Vrh iz Vuzenice so v gozdu izsledili 65-letnega domačina, ki je s kraja nameraval odvreči ustreljenega in že očiščenega jelena. Moškega so za čas preiskovalnih postopkov pridržali, zaradi suma zatajitve v škodo lovske družine pa ga bodo kazensko ovadili. Grozi mu zapor na kazen do enega leta oziroma denarna kazen, so sporočili iz Policijske uprave Celje.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Marjan Toš

»Silazna ograja« pred gozdno jaso v Dobravi, ki se je srnjad izogiba.

Ostanimo družina

Lani septembra je prof. dr. **Andrej Bidovec** na Občnem zboru Lovske zveze Slovenije (LZS) na Pragerskem iz rok predsednika LZS mag. **Lada Bradača** prejel Zlatorogovo plaketo. Vidno ganjen se je zahvalil za odlikovanje in izrekel nekaj pomenljivih in pronicljivih misli, spoštovanja vrednih za današnji čas. »Ostanimo in bodimo družina,« je povedal in

Avtorje besedil, namenjenih za objavo v rubriki *Mnenja in predlogi*, obveščamo, da uredništvo sprejema besedila z največ 4000 znaki brez presledkov.

Uredništvo

poudaril, da gre za nekaj več kot zgolj simbolno izročilo, ki nam mora biti v lovski organizaciji vedno pred očmi in sveto.

Kot znanstvenik, raziskovalec, pisec in pedagoški delavec je umirjeno ter v izjemno razumljivem jeziku jasno povedal, da bi morali bolj ceniti in spoštovati naše korenine, našo tradicijo in naše vrednote, ki temeljijo tudi na družinskih vrednotah. Brez slepomišenja, predvsem pa brez nepotrebnega dolgozeženja je umirjeno in slikovito poudaril, da bi moralo biti v našem lovstvu več tovarištva, medsebojnega sodelovanja, razumevanja in dialoga, ne pa nepotrebnega medsebojnega obračunavanja, ki na celotno organizacijo meče slabo luč.

»Če se imenujemo lovška družina, potem bodimo in ostanimo družina,« je še dodal prof. dr. Bidovec na Pragerskem, kjer je bil za podeljeno Zlatorogovo plaketo deležen stoječih ovacij vseh udeležencev zborovanja. Če kdaj, potem je leta 2021 najvišje lovsko odlikovanje »romalo na prave prsi«.

Prof. dr. Bidovec je v slovenski lovski javnosti že desetletja znan kot vrhunski strokovnjak in raziskovalec bolezni divjih živali. Pa ne samo to, mnogi se ga spominjajo kot odličnega predavatelja na številnih seminarjih, tečajih in tudi v šoli za lovske tehnike, zdajšnje mojstre. Vedno je znal strokovno brezhibno, a razumljivo povedati tisto, kar je bilo

treba poznati in znati. Je prijeten sogovornik, vedrega značaja in tudi izjemno duhovit, ko gre za lovsko latovščino.

Njegov staž v lovski organizaciji presega pol stoletja in očitno je še vedno zvest temeljnemu izročilu slovenskih lovcev, ki ga ponazarjajo besede našega nestorja dr. **Ivana Lovrenčiča**: »Mi poznamo samo eno barvo – to je – zeleno, barvo svojih lovišč« in še »Lov je šola preudarnosti, vztrajnosti in doslednosti, šola prisotnosti duha. Lov navaja ljudi zopet k naravi.«

Če smo razumeli Bidovčeve besede, potem jim lahko in moramo samo pritrditi in predvsem – jim slediti!

Dr. Marjan Toš

Foto: Lojzi Avsenik

Prof. dr. Andrej Bidovec, veterinar in lovec: »Če se imenujemo lovška družina, potem bodimo in ostanimo družina.«

SPREMLJANJE STANJA OHRANJENOSTI VOLKOV V SLOVENIJI V SEZONI 2020–2021

V prejšnji sezoni spremljanja volkov smo na območju Slovenije zaznali 12 volčjih tropov. Velikost superpopulacije, ki vključuje Slovenijo in obmejno območje Hrvaške, smo ocenili na 138 volkov (121–168; 95 % interval zaupanja). Ocenjujemo, da je v Sloveniji 120 volkov (106–147; 95 % interval zaupanja). Po naših ocenah se v Sloveniji populacija volkov številčno veča od leta 2010.

Spremljanje volkov v sezoni 2020/2021 je sledilo ustaljenim praksam prejšnjih let

Spremljanje volkov v sezoni 2020/2021 je utečeni praksi prejšnjih sezon prineslo večji spremembi: razširili smo partnerstvo projekta in spremenili čas ter povečali območje izvajanja popisa volkov z izzivanjem tuljenja. Pri izvedbi aktivnosti je poleg **Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS)**, **Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani** in nevladne organizacije društva **Dinaricum** sodeloval tudi javni zavod **Triglavski narodni park**. Popis volkov z izzivanjem tuljenja pa smo iz začetka sezone prestavili na njen konec. Obenem smo razširili tudi območje izvoja-

nja popisa v severozahodnem delu države. Po novem smo popis izvedli na mreži 604 kvadrantov, velikosti 3×3 km, kar je 85 kvadrantov več kot v sezoni 2019/2020. Kljub omenjenim spremembam so osnovne metode spremljanja populacije v sezoni 2020/2021 ostale nespremenjene. Grobo oceno razširjenosti volkov smo pridobili prek vprašalnikov o opažanju znakov prisotnosti velikih zveri, ki jih ZGS v sodelovanju z **Lovsko zvezo Slovenije** dvakrat na leto pošlje upravljavcem lovišč. Ažurne podatke o razširjenosti smo pridobivali tudi prek podatkov o škodi, ki so jo volkovi povzročili na pašnih živalih. Beležili smo vso zaznano smrtnost volkov in zbirali tkivne vzorce mrtvih živali za genetsko prepoznavo osebkov. Glavni metodi, ki omogočata vpogled v stanje in razvoj populacije, ostajata zbiranje in

analiza neinvazivnih genetskih vzorcev ter popis teritorialnih volkov prek izzivanja tuljenja. Kot določa ustaljena praksa, obeh osrednjih metod monitoringa ne bi uspeli izpeljati brez truda številnih prostovoljcev – tudi lovcev. Pri zbiranju neinvazivnih genetskih vzorcev je v tokratni sezoni sodelovalo več kot sto oseb, popisa teritorialnih volkov pa se je udeležilo več kot 300 prostovoljcev. Pri obeh aktivnostih so sodelovali tudi številni člani lovskih družin.

Zbiranje neinvazivnih genetskih vzorcev, torej iztrebkov, urina, dlake in drugega genetskega materiala, ki ga živali neprestano puščajo v okolju, je potekalo od 1. maja 2020 do 30. aprila 2021. V tistem obdobju nam je uspelo zbrati 470 vzorcev, večinoma iztrebkov. Prejšnjo

Pri zbiranju neinvazivnih genetskih vzorcev je v sezoni 2020/2021 sodelovalo več kot sto oseb, popisa teritorialnih volkov pa se je udeležilo več kot 300 prostovoljcev. Pri obeh aktivnostih so sodelovali tudi številni člani lovskih družin.

Foto: Gabriele Cristiani

modeli označevanja in ponovnega ulova. Za sezono 2020/2021 ocena velikosti superpopulacije, ki vključuje Slovenijo in obmejno območje Hrvaške, znaša 138 volkov (121–168; 95 % interval zaupanja). Ocenjujemo pa, da je v Sloveniji 120 volkov (106–147; 95 % interval zaupanja) (*slika 1*).

Poleg ocene številčnosti lahko z genetskimi raziskavami spremljamo prostorsko razširjenost volkov in ocenimo območja teritorijev ter število volčjih tropov. Prek lokacij posameznih vzorcev lahko določimo tudi okvirna območja, kje so tropi. Za sezono 2020/2021 smo z analizami volčjih rodovnikov potrdili 12 volčjih tropov, od katerih sta imela dva del teritorija na Hrvaškem (*slika 2*). Večletno spremljanje omogoča pregled razvoja tropov skozi čas. V ta namen zaznamim tropom vsako leto določimo »status«; status vzpostavljenega (vitalnega) tropa ima trop z vsaj dvema generacijama mladičev. Trop v nastajanju ima le mladiče tekočega leta. Pri tropu v razpadanju smo zaznali smrtnost vsaj enega od reproduktivnih osebkov, torej enega od volkov, ki sta osnovala trop. Za razpadle štejeemo trope, pri katerih ne zaznavamo več reproduktivnih živali ali mladičev tekočega leta. Neznani status pa označuje trope, za katere nimamo dovolj informacij za določitev statusa, kar je večinoma povezano s premajhnimi števili

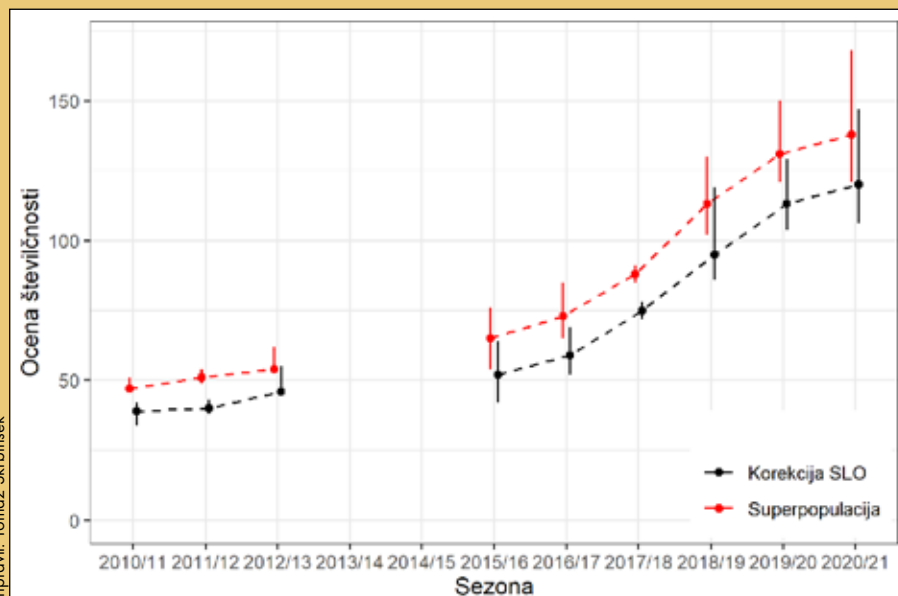
sezono so zaznamovale ugodne razmere za zimsko sledenje, zaradi česar smo imeli tokrat med zbranim materialom tudi velik delež urinskih vzorcev. Poleg vzorcev, ciljno nabranih za potrebe monitoringa, smo v končne analize vključili še vzorce sline iz ugriznih ran pašnih živali, ki jih v okviru javne službe zbira ZGS, vzorce, zbrane pri odlovu volkov za namene telemetričnega spremljanja, ki jih prek različnih mednarodnih projektov izvajajo raziskovalci Biotehniške fakultete, ter tkiva mrtvih volkov. Ob upoštevanju vseh virov vzorcev nam jih je v sezoni 2020/2021 uspelo zbrati več kot 700.

Kot je v navadi za tovrstne projekte, pa laboratorijske analize razkrijejo, da vsi zbrani vzorci niso dovolj sveži za genetsko prepoznavo živali ali pa ne pripadajo tarčni vrsti – volku. Pri urinskih vzorcih in vzorcih sline se pogosto zgodi, da je na isto mesto uriniralo oziroma ugriznilo več volkov. Tudi tovrstni vzorci so neuporabni za nadaljnje raziskave, saj vsebujejo dednino več različnih živali. Kljub temu se je ves napor, vložen v zbiranje vzorcev, izplačal, saj je kar 66 % oziroma 316 zbranih vzorcev delovalo in pripadalo volkovom.

Zbiranje neinvazivnih genetskih vzorcev, torej iztrebkov, urina, dlake in drugega genetskega materiala, ki ga živali neprestano puščajo v okolju, je potekalo od 1. maja 2020 do 30. aprila 2021. V tistem obdobju nam je uspelo zbrati 470 vzorcev, večinoma iztrebkov. Prejšnjo sezono so zaznamovale ugodne razmere za zimsko sledenje, zaradi česar smo imeli tokrat med zbranim materialom tudi velik delež urinskih vzorcev.

Koliko volkov? Koliko tropov?

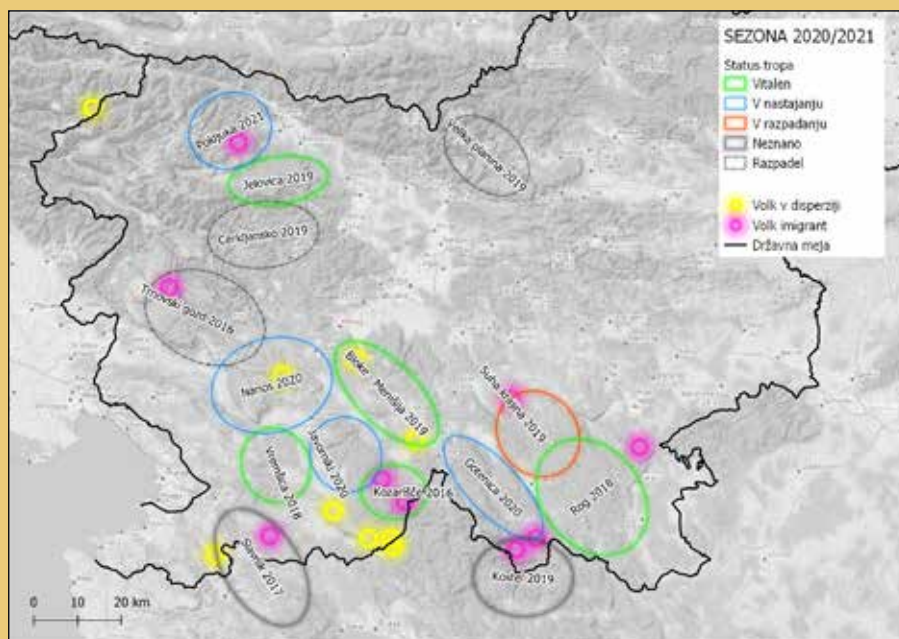
Naše ugotovitve ne odražajo trenutnega stanja v volčji populaciji, ampak se navezujejo na obdobje vzorčenja. Opisujejo torej situacijo, kakršna je bila od maja 2020 do aprila 2021. Delujočih 316 vzorcev je pripadalo 96 različnim volkovom, kar pomeni, da smo v sezoni 2020/2021

Slika 1: Večletna dinamika populacije volkov v Sloveniji; z rdečo je predstavljena ocena številčnosti za superpopulacijo (kjer so v število vključeni vsi volkovi iz čezmejnih tropov), s črno pa popravljena ocena za Slovenijo (kjer volkove v čezmejnih tropih »razdelimo« med državi in tako dobimo oceno, ki je prilagojena za našo državo in je v rabi za upravljanje populacije pri nas).

imeli v Sloveniji najmanj toliko volkov (dejansko jih je bilo več, saj čisto vseh nismo uspeli vzorčiti). Da bi pridobili oceno velikosti populacije, je zato treba ugotoviti še, koliko volkov z vzorčenjem nismo zaznali. Pri odgovoru na to vprašanje si pomagamo s statističnimi

zbranih vzorcev. V sezoni 2020/2021 smo pet tropov ocenili kot vitalne, štirje imajo status v nastajanju, eden v razpadanju, za dva pa je status neznan (*slika 2*). Zaznali smo tudi razpad dveh volčjih tropov in enega tropa križancev med volkom in domačim psom.

Pripravi: Gregor Simčič, podatki: Tomaž Skrbinšek

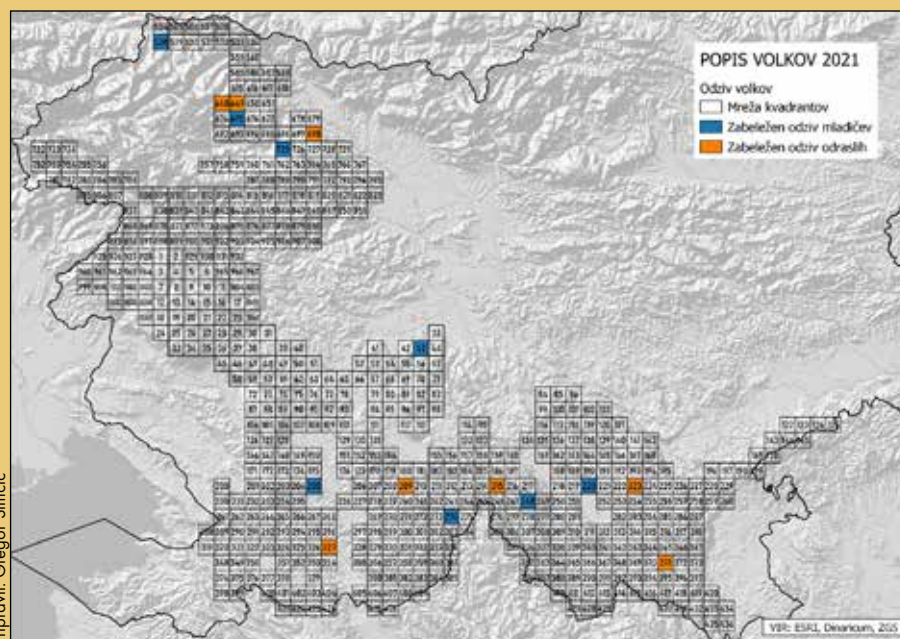
Slika 2: Približna prostorska razporeditev teritorijev tropov v sezoni 2020/2021. Okvirna območja teritorijev so narisana na podlagi lokacij zbranih genetskih vzorcev.

Poleg volčjih tropov, ki so družine (starši in njihovi potomci), populacijo sestavljajo tudi volkovi samotarji. To so predvsem dispergerji – živali, ki so zapustile območje rodnega tropa v iskanju spolnega partnerja in težnji po vzpostavitvi lastnega teritorija –, ter migranti – tako poimenujemo volkove, ki k nam prihajajo iz neznanih tropov (na primer s Hrvaške, Italije, Bosne in Hercegovine). V tokratni sezoni smo zaznali 18 volkov zunaj teritorijev potrjenih tropov, od tega deset živali v disperziji iz znanih tropov ter osem migrantov.

Izzivanje tuljenja

Za razliko od zbiranja in analize neinvazivnih genetskih vzorcev popis volkov z metodo izzivanja oglašanja volkov omogoča hiter posnetek trenutnega stanja v populaciji. Pri izzivanju oglašanja z oponašanjem volčjega tuljenja simuliramo »vdor vsiljivca« na teritorij volčjega tropa in tako pri teritorialnih volkovih iz zovemo akustični odziv (volčje tuljenje). Ker pri odzivu volkov lahko razločimo med odzivom odraslih živali in odzivom mladičev, s to metodo zaznavamo tudi

Za sezono 2020/2021 smo z analizami volčjih rodovnikov potrdili 12 volčjih tropov, od katerih sta imela dva del teritorija na Hrvaškem. V sezoni 2020/2021 smo pet tropov ocenili kot vitalne, štirje imajo status v nastajanju, eden v razpadanju, za dva pa je status neznan. Zaznali smo tudi razpad dveh volčjih tropov in enega tropa križancev med volkom in domačim psom. V tokratni sezoni smo zaznali 18 volkov zunaj teritorijev potrjenih tropov.

Pripravi: Gregor Simčič

Slika 3: Mreža kvadrantov, v katerih je potekalo izzivanje oglašanja volkov v letu 2021, zabeleženi odzivi volkov in lokacije, kjer smo potrdili prisotnost volčjih legel s fotogradivom.

najmanjše število legel (tropov z mladiči) v posameznem letu. Omenjena metoda temelji na precej preprostih teoretskih izhodiščih. Vendar je njena izvedba, predvsem zaradi velikega območja izvajanja in velikega števila udeleženih oseb, logistično zahtevna. Popis poteka na kvadratni mreži, velikosti 3 x 3 km, popisno mrežo pa prilagajamo območju razširjenosti volkov. V sezoni 2020/2021 smo popis opravili na območju 605 kvadrantov, ki zavzemajo slabih 30 % ozemlja Slovenije. Popis z izzivanjem tuljenja je potekal v zadnjih dveh tednih avgusta. Odziv volkov smo zabeležili v 14 kvadrantih. Na tak način smo skupaj z zbrano fotodokumentacijo na območju

mreže izvajanja popisa potrdili prisotnost osmih volčjih legel (**slika 3**).

Ker smo pri izvedbi letošnje sezone popis volkov z izzivanjem tuljenja prestavili na konec sezone, moramo biti pozorni pri razlagi rezultatov. Genetske vzorce smo namreč zbirali od maja 2020 do aprila 2021, popis s tuljenjem pa izvedli avgusta 2021. Tako smo z izzivanjem tuljenja popisali že naslednjo generacijo mladičev od tistih, ki smo jih zaznali z genetskimi analizami. Kljub temu si lahko z rezultati popisa volkov veliko pomagamo pri razlagi stanja volčjih tropov.

Volkovi na Gorenjskem

Vzpostavitev treh volčjih tropov na **Gorenjskem leta 2019** je pomemben mejnik v razvoju slovenske populacije volkov. Reprodukativni osebki tropov na Jelovici in Cerkljanskem so dispergerji iz slovenskih tropov, trop na območju Pokljuke pa sta ustanovila migranta.

Samec iz italijanskih Alp, potomec volka **Slavca**, in samica, ki izhaja z južnega dela Balkana. V tokratnem prispevku opisujemo nadaljnje dogajanje v omenjenih tropih. **Trop Cerkljansko 2019**, ki sta ga ustanovila volkova s Snežnika in iz Trnovskega gozda, je konec leta 2019 izgubil reprodukativnega samca. V sezoni 2020/2021 na območju tega tropa zaznavamo le še reprodukativno samico, poleg tega v avgustu 2021 na omenjenem območju nismo zabeležili nobenih odzivov volkov. Zato sklepamo, da je trop najverjetneje razpadel. Reprodukativni živali iz **tropa Pokljuka 2019** sta migranta: samec prihaja iz italijanskih Alp, samica pa z južnega dela Balkana. Reprodukativnega samca

tega tropa od junija 2019 ne zaznavamo več. Kljub temu smo v sezoni 2019/2020 na tamkajšnjem območju zaznali leglo vsaj petih volkov, njegovih potomcev. Tudi v prejšnji sezoni nismo zaznali reprodukativnega samca, poleg tega ne zaznavamo niti njegovih potomcev. Kot kaže, v letu 2020 na omenjenem območju ni bilo reprodukcije in predvidevamo, da je trop Pokljuka 2019 razpadel. Je pa na Pokljuki še vedno prisotna prvotna reprodukativna samica. V sezoni 2020/2021 smo ob njenih vzorcih zbrali tudi vzorce nesorodnega samca. Genetske raziskave kažejo, da je tudi novi samec migrant z italijanskih Alp. Zametke novega tropa smo potrdili

volkov, katerih videz nakazuje na možnost križanja. Zaenkrat še nimamo genetske potrditve križanja.

Križanci na Veliki planini

Trop križancev med volkom in psom smo zaznali na območju Velike planine. V tem primeru gre že za drugo zaporedno leglo križancev na tamkajšnjem območju. **Trop Velika planina** je vzpostavila volkulja, ki je na omenjeno območje prišla z južnega dela Balkana, najverjetneje iz Srbije. Ker se je ustalila na območju, kjer ne beležimo prisotnosti drugih volkov, je po dveh letih samotarskega življenja za

ponovilo (tokrat z drugim domačim psom). **Agencija Republike Slovenije za okolje** je zaradi ponovitve dogodkov iz leta 2019 izdala odločbo za odstrel mladičev ter reprodukativne volkulje. V marcu 2021 sta bila na območju **Lovišča s posebnim namenom Kozorog - Kamnik** odstreljena volkulja in en mladič križanec.

Podrobnosti o stanju populacije so dostopne v letnem poročilu

V primerjavi s prejšnjo sezono smo tokrat z vzorčenjem zaznali nekaj manj osebkov, kljub temu pa rezultati modelnih

Foto: Lojzi Avsenik

Za sezono 2020/2021 smo z analizami volčjih rodovnikov potrdili 12 volčjih tropov, od katerih sta imela dva del teritorija na Hrvaškem. Osemnajst volkov smo zaznali zunaj teritorijev potrjenih tropov.

med popisom volkov, ko smo na omenjenem območju zaznali odziv mladičev. Na Pokljuki je najverjetneje nov trop, ki smo ga poimenovali **Pokljuka 2021**. Na Gorenjskem je najbolj stabilen trop **trop Jelovica**, ki sta ga ustanovila dispergerja z Vremščice in iz Trnovskega gozda, saj ima leglo že tretjo sezono zapored. V minuli sezoni smo na območju zaznali osem volkov, avgusta 2021 pa dobili tudi odziv mladičev.

Med popisom volkov smo v avgustu 2021 zabeležili odziv mladičev tudi v bližini tromeje (Slovenija - Italija - Avstrija). V tem primeru je najverjetneje novo pojavljanje volkov, za katerega še nimamo genetske potrditve. V sodelovanju z italijanskimi raziskovalci smo ugotovili, da je najverjetneje čezmejni trop volkulje in domnevnega križanca, saj so italijanski kolegi v bližini meje uspeli posneti trop

partnerja izbrala spuščene domačega psa. Prvo leglo smo zaznali leta 2019. Zaradi nevarnosti genskega onesnaženja volčje populacije s pasjimi geni je bilo še isto leto izdano dovoljenje za odstrel križancev, lovci pa so do konca leta 2019 uspeli odstreliti skoraj vse (štiri od petih). Po odstrelu prvega legla leta 2019 se je v letu 2020 parjenje med volkuljo in psom

V primerjavi s prejšnjo sezono smo tokrat z vzorčenjem zaznali nekaj manj osebkov, kljub temu pa rezultati modelnih ocen številčnosti nakazujejo na rahlo povečanje populacije. V sezoni 2020/2021 smo potrdili manj tropov (12) kot v sezoni 2019/2020 (16). Ob tem smo zaznali precej živali zunaj območij potrjenih tropov.

ocen številčnosti nakazujejo na rahlo povečanje populacije. V sezoni 2020/2021 smo potrdili manj tropov (12) kot v sezoni 2019/2020 (16). Ob tem smo zaznali precej živali zunaj območij potrjenih tropov, torej dispergerjev in migrantov. Za podrobnejšo predstavitev rezultatov prejšnje sezone monitoringa volka vas vabimo k branju celotnega poročila, ki je javno dostopno na spletu (www.volkovi.si). Rezultati spremljanja so vključeni tudi v širši projekt **LIFE WOLFALPS EU**, v okviru katerega želimo med drugim pridobiti sliko o stanju alpske populacije volkov. Več o projektu in njegovih rezultatih si lahko preberete na projektni spletni strani (www.lifewolfalps.eu/sl).

Gregor Simčič, Matej Bartol, Rok Černe, Maja Sever, Hubert Potočnik, Maja Jelenčič in Živa Hanc

RAZMNOŽEVANJE SOKOLOV SELCEV V UJETNIŠTVU

*Za uspešno vzrejo sokolov selcev (*Falco peregrinus*) je prvi pogoj primerno življenjsko okolje. Za sokole je pomembno, da živijo v tihih in prostornih ogradah. Pri vzreji sokolov v ujetništvu se največkrat srečujemo z dvema različnima metodama razmnoževanja: z naravno oploditvijo in s tehniko umetnega osemenjevanja.*

Vzreja sokolov v ujetništvu

Primerna velikost voljer je vsaj 25 m² talne površine in vsaj 2,5 m višine. Mere veljajo za par; če je ptica sama, zadošča 12 m². Podlaga mora biti iz drobnega peska, v katerega par z vkopavanjem naredi gnezdo. Stene so s treh strani zaprte, pokrita je tudi tretjina stropa, ki ptico zavaruje pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Preostali tretjini sta prekriti z mrežo. Pri vhodu je obvezen predprostor, ki preprečuje možnost pobega v naravo. V času neugodne epizootične slike glede ptičje gripe lahko na uradnih straneh **Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin** najdete usmeritve o nujnih začasnih ukrepih. Lete najpogosteje določajo, da bi preprečili stik s prostoživečimi pticami, predvsem vodno perutnino. Pri vzreji sokolov v ujetništvu se po navadi srečujemo z dvema

različnima metodama razmnoževanja: z naravno oploditvijo in s tehniko umetnega osemenjevanja.

Naravna oploditev

Pri naravnem načinu na podlagi genskih lastnosti in ocene ujemanja izberemo samca in samico, ki sta par. To po navadi naredimo pri sokolih, ki so stari okrog dve leti in so dosegli spolno in plemensko zrelost. Tako oblikovan par lahko ostane skupaj vse življenje. Na novo oblikovan par prvih nekaj dni pozorno opazujemo; pozorni smo predvsem na njuno socialno obnašanje in medsebojni odnos. Zavedati se moramo, da je samica za tretjino večja od samca in ga lahko resno poškoduje ali celo ubije. Če je naša izbira uspešna, bo par spomladi, pri starosti treh do štirih let, začel s paritvenim ritualom. Opažamo, da samec začne prinašati in ponujati hrano

samici. Oba se začneta v gnezdu vkopavati in v njem naredita vdolbino, slišimo tudi značilno glasno oglašanje.

V primeru uspešnega razmnoževanja samica v enem leglu znese od štiri do pet jajc. Z odvzemanjem jajc lahko velikost legla povečamo na deset jajc. Pri tem bo par dva do tri tedne po odvzemu jajc začel s ponovnim izleganjem. Jajca, ki jih damo takoj v valilnik, imajo slabšo možnost uspešne izvalitve, kot tista, ki so na začetku podvržena naravnemu valjenju. Zato se nekateri gojitelji odločijo za umetno valjenje šele po 14 dneh naravnega. Kadar samico pripravimo, da izleže več jajc, moramo biti pri drugem gnezdu dodatno pozorni tudi na krhkost in poroznost lupine. Pri mladem neizkušenem paru lahko opazimo dvorjenje in uspešno zneseno jajce, ki ni oplojeno, ker ni bilo uspešne kopulacije oziroma združitve samca in samice. V takih primerih lahko samico oplodimo umetno, kar pa terja dodatno znanje in izkušnje.

Pri vzreji sokolov v ujetništvu se srečujemo z dvema različnima metodama razmnoževanja: z naravno oploditvijo in tehniko umetnega osemenjevanja.

Foto: Špela Briški Cirman

Samica z mladiči

Tehnika umetnega osemenjevanja

Druga možnost je vzreja s tako imenovanim vtisnjenjem, ki je znano po tujem izrazu *imprinting*. To je zahtevnejša metoda, ki terja veliko izkušenj, dodatnega časa in energije. Pri tej metodi sta nadvse pomembna dober stik in povezanost gojitelja s ptico. Sokol mora takoj na začetku prepoznati človeka kot svojega starša in pozneje v času spolne zrelosti kot svojega partnerja za razmnoževanje. Poleg tega, da preživimo veliko časa s ptico, jo moramo že od 12. dneva naprej ročno hraniti. Voljera mora biti narejena tako, da nas sokol skozi mrežo oziroma okna lahko opazuje. Prednost vtisnjenja se kaže v tem, da v eni sezoni lahko samico umetno osemenimo z različnimi samci in tako pridobimo večjo gensko raznolikost.

Starše izberemo glede na njihovo telesno maso, velikost, barvo, lovske sposobnosti in uspešnost izvalitve morebitnih

Pri naravni oploditvi na podlagi genskih lastnosti in ocene ujemanja izberemo samca in samico, ki sta par. To po navadi naredimo pri sokolih, ki so stari okrog dve leti in so dosegli spolno in plemensko zrelost. Tako oblikovan par lahko ostane skupaj vse življenje.

Foto: Špela Briški Cirman

Sokol selec v mladem perju

skupnih jajc para v preteklosti. Pri tem pazimo na preverjanje rodovnikov.

Pri dobrem odnosu človek-žival je prvi korak pridobivanje semena. Če smo uspešno vzpostavili odnos s samcem, je naloga precej lažja, saj v starosti tri do pet let prostovoljno s kopuliranjem (naskokom) na čelado sam začne izločati seme. Spomladi nas začne klicati h gnezdu in naslednjih šest do osem tednov lahko pričakujemo tudi več kot tri dobre vzorce semena na dan. Nekatere ptice kljub vsem pravilnim postopkom le stežka postanejo prostovoljni darovalci. Pri njih si lahko pomagamo z metodo *streeping*, pri kateri z masažo kloake iztisnemo seme iz semenovodov. Vedeti moramo, da tako seme ni enake kakovosti kot tisto, pridobljeno s prostovoljnim kopuliranjem.

Če imamo težave s premajhno prostornino, lahko seme redčimo z razredčevalcem. Zadovoljiva prostornina za oploditev je 20 μ l. Kakovostnejše seme lahko redčimo v razmerju 1 : 1. Kakovost semena določamo pod mikroskopom, kjer opazujemo gostoto semenčic (število semenčic na prostorninsko enoto), njihovo gibljivost in prisotnost raznih primesi, kot so vnetne celice, urati in kri. Dober vzorec v vidnem polju pod 400-kratno povečavo vsebuje okrog sto semenčic. Slednje naj ne potrebujejo več kot 60 sekund, da preplavajo dolžino vidnega polja pod omenjeno povečavo. Pri oceni kakovosti je v pomoč tudi barva, ki je po navadi slamnato rumena do prozorna. Ocenimo jo s prostim očesom. Seme lahko po potrebi hranimo nekaj dni v hladilniku pri petih stopinjah Celzija. Najboljše je sveže seme, brez razredčevalca.

Po pridobitvi kakovostnega semena sledi proces osemenitve. Spomladi, v času paritve, samico semenimo večkrat na dan. Kdaj natančno samica pride v čas paritve, je odvisno od več dejavnikov. Na to pomembno vplivajo temperatura, padavine in prehrana. V primeru naravnega parjenja (prvi način opisane vzreje) vpliva tudi samec oziroma njegova odločitve, kdaj bo začel z dvorjenjem. Dva ali tri dni pred prvim jajcem je samica videti bolna, je nasršena, stoji na obeh nogah in nima dobrega teka. Spodbudimo jo tako, da ji postavimo roko na hrbet. To jo pripravi, da odpre kloako oziroma stoko (kloaka je skupno izvodilo za prebavne, sečne in spolne organe). Ob tem postopku z mikropipeto iztisnemo seme v kloako. Hkrati z drugo roko masiramo koren repa, kar povzroči, da samica z obratno peristaltiko kloake posrka seme višje v jajcevod. Če imamo s to tehniko težave, se lahko poslužujemo uporabe druge metode, pri kateri seme vstavimo neposredno v jajcevod. Tak način je za samico zelo stresen, zato ga uporabimo kot zadnjo možnost.

Poleg primerne tehnike je pomemben

Druga možnost je vzreja s tako imenovanim vtisnjenjem, ki je znano po tujem izrazu *imprinting*. To je zahtevnejša metoda, ki terja veliko izkušenj, dodatnega časa in energije. Pri tej metodi sta nadvse pomembna dober stik in povezanost gojitelja s ptico. Sokol mora takoj na začetku prepoznati človeka kot svojega starša in pozneje v času spolne zrelosti kot svojega partnerja za razmnoževanje.

tudi čas osemenitve. Z osemenitvijo zamujamo, če je od zadnjega znesenega jajca minilo več kot 12 ur. Tedaj jajčna celica (rumenjaki) ni več v lijakastem delu jajcevoda, ampak potuje proti kloaki. Rumenjaki se je že obdal s plastmi beljaka, začne se oblikovati opna in pozneje v maternici tudi trdna jajčna lupina. Uspešna oploditev je onemogočena. Samica znese jajca, ki so nekoliko manjša od kokošjih. Lupina je prekrita s temno rdečkastim pigmentom.

Valjenje jajc in valilnik

Celotna inkubacija oziroma valjenje jajc traja od 30 do 33 dni. Par začne z inkubacijo po drugem ali tretjem izvaljenem jajcu. Večina časa sedi na jajcih

Foto: Špela Briški Cirman

V starosti dvanajst dni je čas, da mladiča obročkamo z zaprtimi, brezšivnimi obročki.

samica, le nekaj ur na dan na njih sedi tudi samec. Ta čas samica izkoristi za hranjenje s plenom, ki ga ji je prinesel samec. Če je ozračje zelo hladno pred začetkom inkubacije, je nevarnost, da bi jajce zmrznilo. Takrat se samica postavi nadenj in vzdržuje temperaturo. Pri tem še ne govorimo o inkubaciji.

Dober valilnik je pomemben dejavnik pri vzreji. Osnovne zahteve so preprosta oblika, ki omogoča enostavno čiščenje, dober digitalni termostat, elektronski nadzor vlažnosti, opazovalno okence ter avtomatski mehanizem za obračanje z

Foto: Boris Kozinc

Sokol selec (*Falco peregrinus*)

možnostjo programiranja načina in časa obračanja jajc. Zagotavljati mora enakomerno porazdelitev temperature v prostoru valilne komore in čim daljše ohranjanje primerne temperature v primeru izpada elektrike. Pred začetkom valjenja v inkubatorju pozornost usmerimo v vzdrževanje higiene valilnika. Poleg primerne vlažnosti je pomembna temperatura, ki mora biti konstantna, in sicer od 37,2 do 37,5 stopinj Celzija.

Med inkubacijo jajce počasi izgublja maso v procesih evaporacije oziroma izparevanja in prebavljanja hranilnih snovi, predvsem maščob. V idealnih razmerah jajce od začetka inkubacije do začetka procesa izvalitve izgubi okoli 15 odstotkov svoje začetne mase. Izgubo lahko preverjamo s spreminjanjem vlažnosti v inkubatorju, ki je v začetku 20 odstotkov. Če so jajca pretežka, vlažnost zmanjšamo oziroma, če so prelahka, jo povečamo. V valilniku se jajca ves dan avtomatsko obračajo vsako uro za 180 °. Dodatno jih lahko tudi sami obrnemo večkrat na dan in jim zamenjamo mesta v valilniku.

Razvoj zarodka spremljamo s presvetljevanjem z lučko. Najprej nas zanima, ali je jajce sploh oplojeno. Oplojeno in neoplojeno jajce sta v prvih nekaj dneh zelo podobni. Razlika se pokaže šele po sedmih do desetih dneh, ko opazimo manjšo temno liso (zarodek), ki prosto plava v rumenjaku. Čez dan ali dva lisa postane večja in pridobiva obliko ledvičke. Opazovanje presvetljenega jajca je nekoliko težje, če je jajčna lupina temneje pigmentirana. Deseti dan inkubacije opazimo, da se rumenjaki vidno večja zaradi zarodka. Dvanajsti do petnajsti dan lahko opazimo premikanje zarodka in razraščanje žil. Slednje pozneje prekrijejo celotno notranjo stran jajca, ki postane zato temno in onemogoča nadaljnje opazovanje zarodka s presvetljevanjem. Za nadaljnje določanje stanja zarodka je bolj priporočljiva uporaba monitorja za kontrolo jajc.

Zarodek diha prek zračne komore. Zato ves čas njegovega razvoja opazujemo tudi zračno komoro, ki je na totem delu jajca. Kisik in ogljikov dioksid se izmenjujeta z okoljem skozi pore na lupini, ki jih je prav tako več na totem delu, ravno nad komoro. Proti koncu valjenja opazimo, da se komora spusti postrani. Okoli 30. dneva inkubacije jo mladič s kljunom prebije, kar pomeni, da je začel dihati s pljuči. Takrat jajc ni treba več obračati. Jajca prestavimo v izvalilnik, kjer je večja relativna vlažnost in dosega 70 do 80 odstotkov. Zarodek je postavljen v položaj za začetek izvalitve. Za popolno osvoboditev iz lupine bo potreboval okoli dva do tri dni. Zarodek lomi jajčno lupino v nasprotni smeri urinega kazalca. V tem času mu oteče vrat in tako lahko še bolj pritiska kljun k zgornjemu širokemu delu jajčne lupine, da jo prebije.

Ko se mladič izvali ...

Mladiča, izvaljenega v inkubatorju, po navadi ne hranimo vsaj osem ur po izvalitvi oziroma dokler se mu ne posuši puh. Po izvalitvi iz jajčne lupine odvzamemo vzorec, ki ga pošljemo v analizo za določitev spola mladiča, če ga potrebujemo.

Mladič bo po osmih do dvanajstih urah začel sam dvigati glavo, odpirati kljun in se oglašati, s čimer prosi za hrano. Prvih pet dni moramo biti pozorni, da mladiča ne hranimo preveč; hranimo ga petkrat na dan z vedno svežo prepelico. Po približno treh dneh starosti mu prvič ponudimo tudi delčke kosti.

Pri starosti dvanajst dni je čas, da mladiča obročkamo z zaprtimi, brezšivnimi obročki. Pri starosti do štirinajst dni je čas, da mladiča vrnemo mami ali damo nadomestni mami, če se ne odločimo za ročno hranjenje do odraslosti.

Špela Briški Cirman, Oskar Gazvoda, Igor Simšič, dr. vet. med., in prof. dr. Alenka Dovč, dipl. ECAWBM

TISA

Karizmatična drevesna vrsta

Tisa (*Taxus baccata* L.) je ena od dveh zavarovanih drevesnih vrst Slovenije. Njen les je izjemno uporaben in estetski, kar so že od nekdaj dobro vedeli tudi lovci. Tisovina je trd in prožen les s čudovito temno črnjavo, kot jo premore le malo drevesnih vrst. Zaradi svojega lesa je bila že od nekdaj zelo iskana in cenjena. V evropskih gozdovih je dandanes mnogo manj kot še pred nekaj stoletji in nič ne kaže, da bi se v prihodnje njen delež v gozdovih bistveno povečal. Nekateri se celo bojijo, da bi ji lahko zadale poslednji udarec grozeče podnebne spremembe, kar bi pomenilo nepopravljivo škodo.

Foto: Mateja Kišek

Tisine iglice so dolge do 3 cm in do 2,5 mm široke. So ploščate in na otip mehke. Na osvetljenih poganjkih rastejo okrog vejice spiralno, sicer pa dvoredno.

Vir: <https://powo.science.kew.org/taxon/306036-2>

Tisa je ena najstarejših drevesnih vrst na svetu. Po navadi je krošnja široko razvejena, debl je nepravilno oblikovano in pogosto razbrazdano.

Foto: Mateja Kišek

Prerez tisinega debla, ki razkriva, da je debl pravzaprav zraščeno iz najmanj štirih manjših debelc. Obod debla je zato nepravilen. Na fotografiji sta vidni črnjava (temneje obarvan les) in pas beljave pod lubjem.

Mehke iglice in rdeče jagode

Pa bi prepoznali tiso v gozdu? Njene iglice so mehke in ne bodejo, dolge so do 3 cm. Na zasenčenih poganjkih rastejo dvoredno, podobno kot pri jelki, na bolj osvetljenih delih krošnje pa se razporedijo okrog in okrog vejice. Na poganjkih lahko vidimo tudi veliko spečih brstov, ki odženejo, če vejico odgrizne žival ali jo s škarjami odreže marljiv vrtnar. Tisa namreč sodi med tiste drevesne vrste, ki prenesejo zelo močno obrezovanje in oblikovanje krošnje. Zato jo pogosto najdemo v skrbno urejenih živih mejah ali pa kot samostojno okrasno drevo nenavadnih (in nenaravnih) oblik. Pri tisi ločimo ženska in moška drevesa, kar je najlažje v jeseni, ko se na ženskih drevesih v čudovitih rdečih odevalih pojavijo tisine jagode. Seme obdaja živo rdeče mesnato in sočno krilce, ki k pojedini vabi številne ptice. Semenski ovoj je hkrati edini del tise, ki ni strupen.

Tisa nikoli ne zraste v pretirano vi-

soko drevo; najvišje zmore seči 20 m v nebo. V gozdovih prav zato pogosto ostaja ujeta v spodnjem sloju krošenj, saj jo bolj konkurenčne drevesne vrste hitro prerastejo. Tisa je tako ena najbolj sencozdržnih vrst naših gozdov. Njena življenjska energija je neverjetna. Iz obstoječega koreninskega sistema je po poseku sposobna panjevske rasti in je edina izmed iglavcev s to lastnostjo, ki rastejo na naših tleh. Pogosto se zgodi, da se pri tisi debelca združijo in rast nadaljujejo kot eno. Tako lahko marsikje vidimo tise z zelo debelim, nepravilno oblikovanim deblom, ki pa zelo verjetno v sebi skriva več tanjših debelc.

V naših gozdovih tisa raste predvsem na odmaknjenih in strmih pobočjih, kjer se je po čisti sreči izognila poseku v prejšnjih stoletjih. Najpogosteje se pojavlja posamično ali v manjših skupinah, čeprav so pri nas znani tudi manjši sestoji tise (na primer na Bohorju). Najbolj ji ustrezajo hladnejša in senčna rastišča, v soteskah rek in na vlažnih severnih pobočjih. Prav

takšna so tudi rastišča, ki bi jih v primeru podnebnih sprememb lahko najhitreje izgubili.

Na lov s puščicami iz tisovine!

Ljudje se že od nekdaj zavedajo strupenosti tise; vsebuje namreč najmočnejši rastlinski naravni strup! V keltskih časih

Foto: Mateja Kišek

Tisine jagode so sestavljene iz strupenega semena in čašastega rdečega ovoja, ki je edini nestrupen del drevesa. Plodove zobjejo ptice in tako tiso razširjajo v gozdovih.

Tisa lahko raste iz panja, prav tako zelo dobro odganja iz debla, če je drevo objedeno ali so veje odrezali vrtnarji.

so s tiso zastrupljali puščice, s katerimi so lovili volkove in medvede. Puščice so namočili v prevretek iz tisinih iglic in smrtonosno orožje je bilo pripravljeno. V različnih zgodovinskih obdobjih je bila tisovina izjemno uporabna in cenjena tudi za izdelavo orožja. Že v času neandertalcev, pred 100.000 leti, so bila kopja izdelana iz tisovine, o čemer pričajo arheološka odkritja. Pozneje so iz tisovine izdelovali loke in puščice. Znameniti **Ötzi** (v alpskem ledeniku v Italiji najdena človeška mumija iz 34. stol. pr. n. št.) je imel pri sebi skoraj 2 m dolg lok iz tisovine, prav tako je bilo iz tise narejeno toporišče njegove sekire. V reki Ljubljanici so našli leseno ost sulice iz starejše kamene dobe, ki je tudi iz tisovine, in je še povsem ohranjena. To je prva tovrstna najdba na svetu!

V času, ko so v osrednjo Evropo vdirali Turki, so na poteh turških vpadov ljudi

sadili tise predvsem zato, da bi se na njih zastupili turški konji. Za tisin strup so namreč konji zelo občutljivi, povsem brez posledic pa je za govedo in srnjad. Tudi ptice mirno jedo tisine jagode, saj semena ne prebavijo. Če pride v stik s strupom človek, lahko nastane smrt zaradi zadušitve in motenj v krvnem obtoku.

V prejšnjih stoletjih so bile tise velikokrat zasajene tudi okrog grajskih dvorcev in so bile za grajske lovce živa orožarna. Veliki porabniki tise so bili Angleži, saj so bili loki iz tisovine eno glavnih orožij v njihovih vojnah. Na otoku je tise prav zato kmalu zmanjkalo in so jo uvažali iz osrednje Evrope, kjer je je bilo še dovolj. Zgodovinski podatki pričajo o veliki razširjenosti tise v osrednjem evropskem prostoru. Prav tako so sledi njene prisotnosti še vedno vidne v krajevnih poimenovanjih, saj se (predvsem v Nemčiji) ime tise pojavi v številnih imenih vasi

in zaselkov. Leta 1568 je moral takratni bavarski vojvoda sporočiti vest, da tudi na območju Bavarske ni več tis, ki bi bile primerne za posek. In nič kaj drugačno ni bilo stanje niti na drugih območjih osrednje Evrope. Poleg izkoriščanja tise zaradi lesa so veliko teh dreves posekali tudi pastirji, saj so na tak način poskušali preprečiti zastrupitve svojih živali. Gozdovi so bili zato podvrženi neusmiljenemu izkoriščanju in za razmišljanje o trajnostnem ter sonaravnem gospodarjenju je bilo še nekaj stoletij prezgodaj. Tisa je bila izgubljena in tako občutljiva, kot je, se v večjem obsegu ni nikoli več vrnila v gozdove osrednje Evrope.

Karizmatična drevesna vrsta

Tisa je ljudem od nekdaj hkrati predstavljala drevo življenja in drevo smrti.

Foto: Mateja Kišek

Foto: Mateja Kišek

Tisa sodi med tiste drevesne vrste, ki prenesajo močno poseganje v njeno krošnjo. Na fotografiji je tisa, ki ji lastniki vzdržujejo okroglasto krošnjo. Pri obrezovanju je sicer potrebna velika pazljivost, saj lahko pri ljudeh povzroča glavobol, če delo traja dolgo časa.

Dobila je naloge pokopališkega drevesa, saj naj bi varovala mrtve, poleg tega pa naj bi prav prek nje duše našle pot v podzemlje. »Navzdol se spušča pot, zamračena z žalostnimi tisami ...« se glasi del pesnitve rimskega pesnika **Ovidija**, v kateri opisuje pot v podzemlje in onstranstvo. Hkrati so v zgodovini tiso častili kot drevo življenja zaradi njene zimzelenosti. Stare kulture so jo prištevale med magična drevesa, ki varujejo pred zlobnimi duhovi. Prav tako naj bi amuleti iz tisovine varovali pred črno magijo in hudobo. Nekoč so otrokom prav zato v ovratnik obleke všili košček tisovine, iz tise so bile narejene tudi zibelke in otroške posteljice.

Kljub svoji strupenosti je tisa našla svoje mesto v ljudski medicini. Zvarke iz

Ali veste ...

... kako zelo natančni so bili angleški lokostrelci, ki so uporabljali loke iz tisovine?

Angleški lokostrelci so sloveli po svoji izjemni natančnosti. Sovražnika so zadeli, četudi je bil oddaljen osupljivih 400 metrov! Izurjen lokostrellec je moral v minuti izstreliti deset puščic. O tem piše Rudi Beiser v knjigi *Drevesa in ljudje*.

... od kje izvira latinsko poimenovanje za tiso – *Taxus baccata*?

Latinsko ime za tiso (*Taxus*) pravzaprav izhaja iz rimskega poimenovanja za lok, vrstno ime *baccata* pa pomeni drevo, ki »daje jagode«. Tisa je torej drevo, ki se uporablja za izdelavo lokov in hkrati rodi jagode.

... kje raste največja tisa na svetu?

Najdebelejša tisa raste v kraju Whittingehame na Škotskem. Raste precej nenavadno, saj se njene dolge veje spuščajo vse do tal. Za obiskovalce je do drevesnega debla speljan predor, ki vodi skozi gosto krošnjo. Obseg debla je 3,3 m. Po navedbah naj bi bila stara več kot 700 let.

Najdebelejša tisa raste v kraju Whittingehame na Škotskem.

Viri: <https://powo.science.kew.org/taxon/306036-2>

iglic so uporabljali za sprožanje splavov, kar je bilo skrajno nevarno početje in se je pogosto končalo s smrtjo nosečnice. Iz sladkih semenskih ovojev, ki so edini nestrupen del drevesa, so pripravljali sirup za bolezni dihal. Dandanes so nekateri citostatiki (zdravila za zdravljenje raka) pripravljene iz izvlečkov tise, saj zavirajo delitev celic in tako zaustavljajo množenje rakavih celic. Taka zdravila uporabljajo le v skrajnem primeru, ko druge oblike zdravljenja ne učinkujejo. Za pridobivanje učinkovin za to zdravljenje je potreben posek enormnega števila dreves in prav zato so številne vrste iz rodu tisa po svetu ogrožene; na primer himalajska cedra (*Taxus wallichiana* Zucc.). Za en gram učinkovine, ki se imenuje taksol, potrebujejo 27 kg tisinega lubja in v ta namen morajo posekati tri drevesa. Za običajno protitumorsko zdravljenje pa je potrebno

2 g taksola za pacienta vsake tri tedne. Za tolikšne potrebe je na svetu premalo tisa.

Prva zavarovana drevesna vrsta

Tisa spada med drevesne vrste, ki so jih ljudje začeli varovati med prvimi. Prvič jo je zavaroval že poljski kralj **Vladislav Jagiello** leta 1423. V Sloveniji je tisa z zakonom zavarovana od leta 1976. Nobenega v naravi rastočega drevesa ne bi smeli kakorkoli poškodovati ali celo posekati. Tisovina, ki je dandanes v uporabi, naj bi vsa izvirala iz dreves, ki so bila posajena umetno. Žal je tisa svojo izjemno uporabnost plačala tako, da živi na robu svojega obstoja. Do tega smo jo v preteklosti privedli ljudje in zato se bomo morali v prihodnje še kako dobro potruditi, da jo bomo v gozdovih tudi ohranili.

Tisa, ki ji bolj ugajajo sveža, humozna in zračna tla ter ji ustrezajo podobne razmere kot bukvi, bo v primeru napovedanega dviga temperatur in sprememb podnebja še toliko težje našla svoje mesto v naših gozdovih. Kjerkoli je mogoče, ji je treba pomagati z izboljšanjem rastiščnih razmer, da bo v senci višjih dreves lažje semenila in se čim bolj razširjala v prostoru. Za ohranjanje tise bo pomembno tudi zavedanje, da je treba ohraniti prav vsa drevesa in po njih ne udrihati s sekirami. Tisa je preveč dragocena drevesna vrsta, da bi si lahko ponovno dovolili, da bi izginjala zaradi človekovega pohlepa.

Dr. Mateja Kišek

Viri:

Rudi Beiser. *Drevesa in ljudje*. 2008.
Robert Brus. *Dendrologija za gozdarje*. 2008.
Maria Ana Kolman. *Drevesa, miti, legende, zdravilnost*, 2. del. 2016.

ENOCEVNE RISANICE MERKEL SUHL

V času industrijske revolucije je postala Nemčija tretja najbolj industrijsko razvita država na svetu. V Suhl so se iz obrtnih delavnic razvile manufakture, nato tovarne orožja. Bratje **Albert Oskar Merkel, Karl Paul Merkel in Gebhard Merkel** so leta 1898 ustanovili **Gebrüder Merkel Suhl** (slika 1).

Še o bratih Merkel in njihovem podjetju ...

Bratje Merkel so izhajali iz generacije graverjev, izdelovalcev kopit in puškarjev. Kot zanimivost naj navedem podatke, da je podjetje leta 1931 registriralo blagovno znamko **Bock**. Od tedaj so bile pravice do izraza **Bock** (cev nad cevjo/naveznjeni cevi) za lovske in športne puške pridržane za podjetje **Merkel**. Tudi v času vojn in vzhodne Nemčije (NDR) je bilo podjetje Merkel zavezano sinonimu kakovosti in prestiža. Pojem **Merkel Suhl** je omehčal mnoga srca in denarnice slovenskih lovcev.

Logo podjetja iz leta 1937

Podjetje **Merkel**,¹ eno najstarejših izdelovalcev orožja iz nemškega okrožja **Suhl**, je lovcem dobro znano po svojih izvrstnih šibrenicah, risanicah, po dvocevni in trocevni risanicah. Lovcem so poleg tu predstavljenih enocevni risanic **K3, K4 in K5** dandanes zelo znane risanice s premovlečnim zaklepom **RX Helix** in polavtomatske risanice **SR1**. Omeniti je treba bogato izbiro kombiniranih pušk bokaric **BBF B3** ali **B4**, med katerimi je pravi biser »gorska« risanica **BS B4 Bergstutzen**.² Podjetje **Merkel** ponuja še puške **Express v »bock«** izvedbi **BDB B4**,

Express risanice dvocevke 141 & 161 s privezjenimi cevmi (ang. side by side) ter nenazadnje risanice Safari S x S 140 AE in 160 AE v močnih kalibrih za afriški lov, kot so .416 Rigby, .470 N. E., .500 N. E. in .375 Holland & Holland Magnum.

Luksuzna različica **K4 Efurt** z vidnimi utori za montažo

Enostrelne risanice prelamače

Enostrelne risanice prelamače podjetja **Merkel K3, K4 in K5** imajo krog zvestih privržencev, ki so jim vseč čiste oblike in zasledujejo filozofijo »enega popolnega strela«. Takim lovcem, ki najpogosteje lovijo v hribovitem svetu, je vseč ideja lahke, enostrelne risanice, ki jo je lahko prenašati naokrog. Preprosto jo je razstaviti, zaradi kratkega zaklepa je precej krajša in lažja od repetirnih risanic. Ima napenjalni vzvod na vratu kopita za napenjanje udarne igle in po natančnosti ne zaostaja za repetirkami. V tem so si enostrelne risanice **Merkel K3, K4** in najnovejša **K5** v sorodu z enocevnimi risanicami prelamačami podjetij **Blaser K95, Haenel Jaeger 9** ...

Tu predstavljene enostrelne risanice prelamače podjetja **Merkel**, serije **K** (**Kippblock**), izhajajo iz tradicije kakovostnih enostrelnih pušk za gorski lov in privlačijo lovce, ki imajo radi in potrebujejo samo en strel. Pod na prvi pogled enostavno zunanostjo risanic **K3, K4** in **K5** se namreč skriva natančno izdelana

puška risanica z bločnim zaklepom – izum, ki ga je izumil puškar **Franz Jäger** (patentiran leta 1906). Kot pravi samo podjetje **Merkel**: krajša in bolj priročna risanica ne obstaja.

Tehnične lastnosti

Enostrelne risanice **Merkel** uporabljajo bločni zaklep (**Kippblock**) z ločenim sistemom ročnega napenjanja (nem. **Handspannung**). Zaklep je nitriran (titanov nitrid), kar mu da značilno »zlato« barvo. Nitriranje utrdi površino, jo zaščiti

in jo naredi gladko. Cev predstavljenih **K3** in **K5** je lahko dolžin 51 cm, 56 cm ali 60 cm ter ima mehanske merke z optičnimi vlakni. Pri vseh risanicah serije **K3** in **K5** je glava zaklepa (baskila) iz zlitine duraluminij³ in pri testiranem modelu **K3** počrnjena, lahko je tudi srebrne barve (ponikljana) z gravurami. Na risanicah **K3, K4** in **K5** je za namestitev optike sistem nagibne oziroma sedlaste montaže s po dvema vzdolžnima utoroma na vsaki strani cevi, v katere sede pripadajoči del montaže (slika 2). Puške **K3** in **K5** tehtajo 2,3 kg, skupna dolžina puške je 91 cm (pri dolžini cevi 51 cm). Pri **K5** je najkrajša 51 cm cev, vedno kanelirana (z utori), na izbiro je tudi cev dolžine 56 cm. Pri kalibrih **magnum** bo dolžina cevi vedno 60 cm.

Razlike med **K3, K5** in **K4**

Od leta 2019 je na voljo najnovejša **K5**, ki ima za razliko od **K3** izboljšani napenjalni vzvod, vitkejšo kopito, več opcij glede cevi (dolžine 51 cm ali 56 cm, kanelirana

³ Lahka, močna zlitina iz aluminija, bakra, magnezija in mangana.

¹ Merkel Jagd- und Sportwaffen GmbH

² Kombinacija krogle velikega in malega kalibra, na primer 7 x 65 R/.222 Remington.

K5 Extreme

K5 Custom

cev, navoj M 15 x 1 na cevi ...). Na K5 sta hitro snemljivi jermenici; prednja je pritrjena na kopišček in ne več na cev kot pri K3. K5 ima odstranljiv zaklep, kar omogoča lažje čiščenje. Sprožilec je nekoliko širši in nastavljiv po dolžini, kar je dobra novica za lovke in lovce manjše telesne velikosti, ki sprožilec lahko prilagodijo po svoji meri. Teža proženja je nastavljena na 600 g, sprožilec je neposredni oziroma direktni. K5 je dosegljiva v osnovni različici s črno glavo zaklepa ali s srebrno, na kateri so ročno izdelane gravure treh stopenj: *Arabesque*, *Jagd* (lovski motiv) ali *Custom* (po želji naročnika). Vzvod za odpiranje zaklepa je pri K5 za razliko od K3 stružen iz jekla in graviran (sliki 3 in 4).

Nova K5 ima sistem merkov, ki jih imenujejo *I-Sight*. Po odstranitvi pokrivne matice na ustju cevi je mogoča demontaža prednjega merka (in zadnjega) ter omogoča namestitev teleskopskega dušilca poka, ki zmanjša povratni udarec pri močnejših kalibrih. Prednji merk je mogoče prestaviti rahlo nazaj, kar omogoči namestitev dušilca poka, ki v celoti seže naprej prek ustja cevi, ne da bi se odpovedali prednjemu merku (slika 5).

K4 je luksuzna izpeljanka enostrelne puške prelamače, saj ima bogato gravirano glavo zaklepa na stranicah in na dnu, vijaki so gravirani, glava zaklepa je iz jekla. Cev je osemkotna, dolžine 60 cm, zato je nekoliko težja (2,8 kg) in dražja, saj se cene K4 gibljejo okoli 5500 evrov. Na voljo je z gravurami *Suhl*, *Stutzen*, *Jagd* in *Erfurt* (slika 6).

Zaklep, glava zaklepa

Ker je pri risanicah K3 in K5 glava zaklepa iz duraluminija, je lažja (2,3 kg) od različic, ki imajo glavo zaklepa iz

jekla. Zaklepanje cevi in zaklepa pri K3, K4 in K5 sledi načelu »jeklo na jeklo« in temelji na klasičnem sistemu bločnega zaklepa nemškega puškarja **Franza Jägra** iz Suhla. Velja za enega najbolj robustnih zaklepov za enostrelne puške prelamače. Zaklep se ujame oziroma zaskoči v zadnji del cevi in se tako zaklene. Zaklep (zatič) lebdi v sklopu in se pojavi šele, ko je zaklepna glava zaprta. Ko se zaklepna glava zapre, se zaklep/zatič ujame v previs cevi, kar ustvari močno vez s cevjo. Zanesljiv in močan sistem zaklepanja omogoča uporabo zaklepne glave iz lahkega duraluminija. Vzvod za odpiranje črne barve pri K3 ni stružen, ampak je ulit, glava zaklepa (baskila, zaklepni blok ...) je črne barve in vrhunsko obdelana ter nevsiljivo poudarjena z nitriranim sprožilcem, ki mu da lepo zlato barvo (slika 7).

Risanica K4 Efurt s polnim olesjem

Zaklep in zaklepni blok pri K5 Extreme

Kopito

»Štuc« K3 lovca naše lovske družine, **Boštjana Pikona**, ima tradicionalno oblikovano kopito visokega razreda 4 z mehko gumirano kapo, bavarsko ličnico, pištolski ročaj in polsvinjski hrbet. K3 je bil na voljo s kopiti različnih razredov in oblik: od klasične oblike do kopita s polnim olesjem (tako imenovani »štuc«). V

rokah daje zelo dober občutek kakovosti. Tu predstavljeni »štuc« ima kopito brušeno v olju in daje poleg elegantnega videza tudi zelo dober in topel občutek v roki ter nudi dober oprijem. Oblika kopita sledi vitkemu profilu in elegantnosti kovinskih delov, zaklepa in cevi. Obliko kopita proti ustju cevi lepo zaključi kopišček Schnabel, ki ostane pritrjen na cev, a ga je mogoče tudi odstraniti.

Posodobljena risanica K5 ima nekoliko vitkejšo kopito in je na voljo v mnogih oblikah, tudi s kopitom, posebej prilagojenim ženskemu telesu (*Lady DS Schaft*) ali osebam z manjšo postavo. Kot so napisali v podjetju Merkel, je tudi zato K5 prava uspešnica pri mnogih lovkah. Pri K5 je kopito na voljo v razredih 4 do 11, na voljo tudi za levičarje, z različnimi ličnicami in različnimi hrbti, ni pa več kopita s polnim olesjem.

Razstavljanje

Razstavljanje je podobno razstavljanju šibrenice. Preprosto povlečemo vzvod na spodnji strani kopiščka, s čimer odstranimo kopišček. Nato pritisnemo ročico zaklepne glave in puško prelomimo. Cev se bo ločila od zaklepne glave. Sestavljanje poteka v obratnem vrstnem redu. Zaradi kratkosti razstavljeno puško lahko shranimo v kovček, velikosti večje torbe za prenosni računalnik (slika 8).

Napenjalni vzvod in sprožilec

Serijske risanice K3, K4 in K5 nima klasične varovalke, ki bi blokirala udarno iglo, ima pa vzvod oziroma drsnik za ročno napenjanje udarne vzmeti, ki je na vratu kopita. Vsakič ko puško odpremo oziroma prelomimo, se vzvod sam premakne v položaj »varno« in ga moramo pred vsakim strelom ročno napeti s potiskom naprej. Napenjanje je neslišno in preprosto. Udarne vzmet se tako vsakič napne tik pred strelom, kar pomeni, da puško (v lovišču!) lahko varno prenašamo z nabojem v cevi. Sprožilec je gladek, vitek, proženje pa gladko in brez zatikanja. Na levi strani branika sprožilca K3 je majhen vzvod za nastavitev treh različnih tež proženja. K3 namreč še ima tristopenjski nastavljiv sprožilni mehanizem (teža proženja 400 g, 600 g, 800 g), tudi sprožilo je,

Snemljivi merki I-sight pri K5

Foto: Gregor Hodnik

Razstavljena K3

kot omenjeno, nitrirano. K4 ima podobno trostopenjsko nastavljivo proženje, pri K5 pa je proženje nastavljeno na težo 600 g, možnost prestavitve sprožilca pa je po meri strelca.

Izbira kalibrov

Standardni krogelni kalibri risanic K4 in K5 so: .223 Remington, .243 Winchester, 6,5 x 57 R, .270 Winchester, 7 x 57 R, 7 x 65 R, .308 Winchester, .30-06 Springfield, 8 x 57 IRS, 6,5 Creedmoor, dobavljivi sta tudi v kalibrih magnum: 10,3 x 60 R in .300 Winchester Magnum. Izbira kalibrov torej sega od nabojev z robom in brez njega, kot je pričujoča puška v kalibru .308 Winchester. Ta kaliber je v tej lahki puški idealna kombinacija zadostne moči (primerne teže in hitrosti krogel), primerna za vse oblike lova pri nas in v Evropi. Zaradi dobre izbire kalibrov, ker jo je preprosto razstaviti in prenašati v manjšem kovčku, je risanica K3 ali K5 za lovca, ki veliko potuje, dobra izbira. A pravi namen risanice je poleg lova na zalaz predvsem gorski lov. Pri obeh oblikah lova je vsaka odvečna teža v napoto. Pri zahtevnem lovu na zalaz puško praviloma večino časa nosimo v roki. Pri gorskem lovu pa težo risanice občutimo na rami in v kolenih, sploh če imamo v nahrbtniku še gamsa.

Kaj pa odsun?

Lažja puška bolj odsune. Izbrati je treba samo primeren kaliber in strelivo. Pri zagovoru lahkkih pušk pravim: »Učinek odsuna je trenuten, učinek težnosti pa stalen.« To pomeni, da celodnevna udobna nošnja lahke puške odtehta tisti trenutek, ko moramo ob strelu puško le malo bolj pritisniti k ramenu. Čeprav je Boštjanova risanica K3 v kalibru .308 Winchester

res lahka, pa odsune precej manj, kot bi pričakovali. Poleg tega, da je prijetna za streljanje, je tudi zelo natančna.

Test

Zastopnik za znamko Merkel je Puškarstvo Špendal, d. o. o., kjer je lovec Boštjan Pikon kupil svojo K3. Na risanico K3 mu je puškar namestil dokaj lahek (585 g) vsestranski strelni daljnogled Kahles Helia 2-10 x 50 i, ki je z dolžino 34 cm dobro usklajen s to elegantno risanico in ponuja vse, kar potrebuje sodoben lovec. Znano avstrijsko podjetje Kahles, tudi ustanovljeno leta 1898, je znan proizvajalec strelnih daljnogledov. Lovci za gorski lov uporabljajo tudi močnejše povečave, a je desetkratna povsem dovolj tudi za daljše strele. Večji, težji strelni daljnogled bi pokvaril koncept »kratke lahke gorske puške«, ki v dolžino meri le 92 cm. Risanica K3 s strelnim daljnogledom, montažo in jermenom tehta natanko 3,1 kg. Njena kratkost je očitna, ko jo primerjamo s klasično repetirno risanico s 65 cm dolgimi cevmi, ki tehta 4,5 kg, ter z lahko bokarico Heym (cevi 60 cm) (sliki 9 in 10).

Foto: Gregor Hodnik

Primerjava velikosti različnih pušk: risanica K3, lahke bokarice Heym 7 x 57 R/16 in risanica kalibra 6,5 x 68

Foto: Gregor Hodnik

Z risanico K3 v lovišču

Boštjan Pikon, gospodar naše lovske družine in aktiven lovec ter vodnik psa krvosledca, že ima nekaj lovskih pušk risanic; vse so dobre in primerne za lov. Ker veliko lovi v gorah, si je zaželel lahko in kratko lovsko puško. Z *Merkel K3* v kalibru *.308 Winchester* si je to željo izpolnil. Ker si je zaželel kopito s polnim olesjem (tako imenovani »štuc«), je na puško čakal nekoliko dlje kot po navadi (eno leto). Prejel jo je v decembru 2020. Puškar mu je puško nastrelil s strelivom *Norma*, tako da je bila skupina zadetkov 4 cm nad točko merjenja na 100 m. Glede na preglednico na škatli streliva bi morali biti zadetki na 200 m v točki merjenja. Kmalu zatem sva puško prvič preizkusila v lovišču.

Streljala sva z lovske preže najprej na razdalji 100 m, nato dve skupini na 200 m. Razmere za preizkušanje niso bile prav idealne: 50 cm novega snega, teren rahlo navzgor, pri naslonu s preže sva si pomagala z dvema blazinicama. Preizkusila sva tudi strelivo (9,7 g krogla *Barnes TTSX*, hitrost 835 m/s), ki ga uporabljam v svoji risanici, kalibra *.308 Winchester*. Glede na razmere je bila tudi omenjena skupina odlična in skoraj v sami sredini (*slika 11*). Puška ni bila občutljiva za zaporedje strelav; zakaj bi le bila, ima namreč standardno cev premera 17 mm. Zadetki so padali, kamor si pomeril. Presenetilo naju je, da ni bilo povečanega odsuna, ki sva ga pričakovala glede na težo puške. Da,

izbira pravega kalibra v taki lahki puški je pomembna za udobnost streljanja. Kaliber *.308 Winchester* bo zmogel vse naloge v našem lovišču, kjer srečujemo vedno več jelenjadi tudi visoko v hribih.

Včasih je manj – več

Ljubiteljev enostrelnih pušk ni težko razumeti: enostrelne puške so elegantne, dajejo odličen občutek v roki in so krajše ter lažje od standardnih risanic, zato je celodnevna nošnja manj utrujajoča. Taka puška ni samo elegantna in odlična za rokovanje, je tudi zelo zanesljiva.

Foto: Gregor Hodnik

Prvi zadetki z novo *K3* v kalibru *.308 Winchester* na 100 m

Odličen sprožilec in pri *K3* nastavljava teža proženja, risanic serije *K*, odlikuje puško, zasnovano za natančen strel. Delovanje enostrelnih risanic prelamač je preizkušeno in izpopolnjeno skozi stoletja. Sedlasta montaža in zgradba prelamač *K3*, *K4* in *K5* zagotavljata popolno ponovljivost zadetkov tudi po večkratnem razstavljanju puške ali snemanju strelnega daljnogleda, kar dokazujejo testi drugih avtorjev. Čeprav so risanice serije *K* tehnično inovativne, oblika teh lovskih pušk temelji na tradicionalnem slogu iz Suhla. Pričujoča *K3* je preprosta, elegantna, je utelešenje fino izdelane enostrelne puške, ki izžareva kakovost in strelja tako dobro, kot je videti. S puško je prijetno rokovati in streljati in – kar je pomembno –, je natančna. Risanice serije *K* niso ravno poceni, ampak če je to »tisto«, kar si želimo, ideal lovske puške, o kateri sanjamo, potem je taka risanica vse, kar lovec potrebuje.

Gregor Hodnik

Viri:

https://www.merkel-die-jagd.de/download/Broschueren/Merkel_single-shot_rifle_K5_brochure_EN.pdf
<https://gundigest.com/gun-reviews/rifles-reviews/fit-for-a-king-merkel-k3-stutzen>
<http://guns-spendal.com>
http://bock.si/product_info.php?cPath=1_145&products_id=2267&osCsid=o5v5Schm4tqpb0ibatv3o79ct2

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Lovska zveza zvezne dežele Schleswig-Holstein je vzpostavila sistem finančne spodbude za svoje članice, ki bo veljal letos, in sicer za nakup pasti za lov plenilcev v habitatih male divjadi. Tako bo deželna lovska zveza prispevala do 50 % nabavne cene posamezne pasti, vendar ne več kot 200 evrov, ter za skupno dve pasti za posamezni lovski revir.

(Wild und Hund, 24/2021)

Nemčija: V zvezni deželi Baden-Württemberg vse od leta 2011 poteka spremljanje (monitoring) prisotnosti protiteles za bolezen Aujeszkega pri divjih prašičih. Po podatkih pristojnega ministrstva so v letu 2020 preiskali 3628 vzorcev krvi divjih prašičev in v 44 primerih potrdili prisotnost protiteles. Za leto 2021 sicer še niso objavili podatkov, naj bi pa samo na območju okraja Stuttgart potrdili prisotnost protiteles v 46 primerih. Središče pojava te virusne bolezni je torej na severu zvezne dežele. Divji prašiči sicer po navadi preživijo prisotnost povzročiteljev bolezni Aujeszkega, vendar pa virus ostane v telesu vse življenje in lahko predvsem ob povečanem stresu bolezen ponovno izbruhne. Prašiči so edina skupina živali, ki virus te bolezni tudi izločajo. Bolezen za ljudi sicer ni škodljiva, prizadene pa lahko številne živalske vrste, med drugim prežvekovalce, zveri, miši, zajce, kopitarje in je zanje smrtno nevarna. Z lovskega vidika je problematičen predvsem stik lovskih psov z okuženimi divjimi prašiči (kri, drugi telesni izločki ...), saj je v primeru okužbe zanje bolezen v zelo kratkem času (dveh do treh dni) smrtna.

(Wild und Hund, 24/2021)

Finska: Pristojno ministrstvo za kmetijstvo je za letošnjo zimo odobrilo odstrel 20 volkov zaradi nadzora populacije, in sicer poleg tistih, za katere so dovoljenje za odstrel že izdali zaradi izrednih okoliščin. Glavnina odstrela je načrtovana v predelih, kjer volkovi povzročajo največ škode na domačih živalih. Predlog za odstrel temelji na tako imenovanem »finskem modelu« upravljavanja s to vrsto, po katerem je kontrola populacije z odstrelom mogoča v primeru doseganja ugodnega stanja populacije. Na Finskem naj bi po podatkih finskega in-

Foto: Pixabay

štituta za naravne vire populacija volkov dosegla ugodno stanje v primeru prisotnosti 24 tropov. Trenutno naj bi v tej državi, ki meri 338.000 km² in šteje 5,5 milijona prebivalcev, živelo najmanj 28 tropov in še 24 parov volkov, kar je največja številčnost v zadnjih sto letih. Za primerjavo: v Nemčiji, ki je velika 357.000 km² in šteje 83 milijonov prebivalcev, trenutno živi 128 tropov volkov, dodatno pa še 35 parov, kar pomeni skupno številčnost okoli 2000 živali.

(Wild und Hund, 24/2021)

ZDA: V najstarejši in verjetno najbolj znani ameriški narodni park Yellowstone, ki leži na območju zveznih držav Wyoming, Montana in Idaho in obsega malo manj kot 900.000 ha, so volkove ponovno naselili pred 25 leti. Zdaj na območju pogorja Rocky Mountains, kjer leži tudi omenjeni narodni park, živi več kot 2000 volkov. Ker v ZDA od leta 2020 volkovi niso več na seznamu ogroženih živalskih vrst, za katere je pristojen zvezni Urad za ribe in divje živali, odstrel in lov volkov v pasti potekata tudi v neposredni bližini meje omenjenega narodnega parka. Tako so od oktobra v bližini mej s parkom,

predvsem na območju Montane, ulovili 20 volkov, zaradi česar nastajajo nesoglasja med upravo parka in prej navedenimi zveznimi državami. Glavni pomislek je, ali sta tovrsten lov in odvzem volkov trajnostna ali ne. Uprava parka zagovarja stališče, da gre za volkove, ki sicer izvirajo iz parka, vendar občasno zapustijo njegove meje, medtem ko je stališče druge strani ravno nasprotno. Ker je guverner Montane tudi sam lovec, trenutno ne pričakujejo zaostrovanja pogojev za lov.

(Jagen Weltweit – www.jww.de)

Avstrija: Zvezna koroška vlada je sprejela predpis, po katerem bo v prihodnje dovoljen odstrel »problematičnih« volkov, ki povzročajo škodo na domačih živalih, in križancev z domačimi psi. Bogata tradicija paše domače živine na visokogorskih pašnikih in planinah, kjer je varovanje čred zelo oteženo, ne sovпада s prisotnostjo volkov v tamkajšnjem prostoru, kar se je ponovno pokazalo v lanskem poletju, ko je bila izdaja odločb za odstrel »problematičnih« volkov zaradi številnih predpisov in birokratskih ovir v večini primerov prepozna in neučinkovita. Naravovarstveniki ostro nasprotujejo predpisu, ki bo

omogočal lažji odstrel volkov, saj naj bi bil v nasprotju z evropsko zakonodajo. Vendar pa na drugi strani očitno ni nobenih formalnih ovir za odstrel volkov na Švedskem, kjer vsako leto redno uplenijo približno 5 % populacije.

(Jagen Weltweit – www.jww.de)

Bocvana: Pristojni urad za divje živali je izdal 294 licenc za odstrel slonov, ki se bo začel v aprilu letos. V minulemu letu je bilo izdanih sedem licenc manj, torej 287. Ponudniki so za pridobitev licence v povprečju ponudili 38.000 evrov, kar je skupaj za varstvo narave in zaščito divjih živali prineslo 2,4 milijona evrov, to pa je dvakrat več kot v letu 2014. Denar, ki ga zberejo iz tega naslova, je namenjen tudi za izvajanje ukrepov za preprečevanje krivolova in za lokalne skupnosti, kjer živijo sloni. Na dražbi so lahko sodelovala samo lovski podjetja oziroma ponudniki, ki so registrirani v Bocvani. Posamezniki iz tujine pri tem torej niso mogli sodelovati s svojimi ponudbami. V Bocvani naj bi sicer živel več kot 130.000 slonov, kar zelo presega nosilnost primernih habitatov.

(Jagen Weltweit – www.jww.de)

Pripravi: mag. Janko Mehle

Po gasterajskih stečinah ...

MARJAN TOŠ

Gasterajska šuma¹ še vedno vzbuja strahospoštovanje in neverjetno čarobnost, ki prevzame vsakogar, ko zakoraka v njeno samotno. Pravijo, da v svojem nedrju skriva neverjetne skrivnosti in tudi bolečine mnogih, ki so v njej iskali uteho in v tihi samoti za vedno zaspali na osamljeni veji osamele bukve. Nekoč je bila grofovska, potem so jo dobili veliki kmetje in za njimi bogati lenarški tržani, ki so vedeli, kako je treba nalagati denar, da iz skromnega beliča nastane zlatnik. Mnogo zlatnikov in še več srebrenikov, s katerimi se lahko kupi skoraj vse. Včasih celo čast in ime, pa tudi odpustek za smrti greh, če je pri dušnem pastirju pokora pravšnja in mošnja zlatnikov polna.

O Gasterajski šumi ni ostalo veliko zapisanega, zato pa toliko več živega ljudskega izročila, ki kroži med bogaboječimi novodobnimi podložniki. Že od nekdaj pa tudi med zeleno bratovščino, saj jih ni bilo malo jagrov, ki so o tej gozdni tihoti vedno govorili spoštljivo in največkrat potihoma. Do danes nisem razvozlal, kaj jih je sililo v takšno početje. Predavnimi leti mi je nekaj več o Gasterajski šumi povedal Jože, domačin iz bližnje vasi, a priženjen Lenartčan in časten mož, ki je dal veliko na osebni ugled in osebno poštenost. Vedel je povedati, da je v tej gozdni samoti tu in tam izginilo kakšno dekle, po navadi dekla, ki je bilo v veselem pričakovanju z gospodarjem, kar njegovi materi ni bilo pogodu. Tudi kakšen vaški pijanec je končal življenje na »štriku«, saj ni več videl izhoda. Sicer pa je bil ta del Slovenskih goric lovsko zanimiv že v srednjem veku, ko so bili lastniki obsežnih posesti Rudolf Winterswald in njegovi iz bližnje Jarenine. Gospodje so radi lovili ne samo divjad, pač pa tudi podložnike, če so si drznili nastaviti zanko za kakšnega zajčka. Ker

gospodi iz Jarenine očitno ni bilo več do zemlje, je leta 1135 Rudolf nekatera svoja ozemlja odstopil salzburškemu nadškofu Konradu, ki pa jih je nato z vsemi pravicami odstopil cerkvi sv. Blaža v Admontu. V tamkajšnjih listinah se Gasteraj prvič omenja kot Gostiraj. Zanimivo. Admont in tamkajšnji benediktinski samostan² sta nasploh povezana s Slovenskimi goricami, tudi z Lenartom, ki je v omenjenem času cerkveno spadal pod jareninsko pražupnijo. Ko je nastala samostojna župnija, je imela podružnico tudi pri Sv. Juriju, kjer je nastala župnija šele leta 1786. Njen zavetnik je bil Sv. Jurij, mučenec, je o zgodovini pripovedoval Jože, ki je živel v veliki hiši tik ob župnišču. Bil je sin gostilničarja, pri katerem se je marsikaj dogajalo. Sam se je izučil za trgovca in poklic z veliko ljubeznijo opravljal do upokojitve. S še večjo ljubeznijo pa se je lovsko udejstvoval in bil eden od velikih lovskih legend. Imel je tudi odličnega psa ptičarja in me večkrat povabil na lov na race.

V njegovi družbi sem spoznal tudi preprostega moža, Leona. Fant od fare, bi rekli na Štajerskem. Do obisti je poznal celotno faro in vsako ženičko, saj je bil v mladih letih poštar. Menda je bil izjemno nabrit in duhovit, a marljiv v svojem poklicu. Nato je postal avtobusni prevoznik.

Leon se je, zdaj že predavnimi leti, ko sva sedela pred njegovo zidanico v Gasteraju in ob kozarčku rujnega čakala na večerni sončni zahod, da bi šla na lov na srnjaka, na veliko razgovoril o Gasterajski šumi. Leon je bil namreč jager od pet do glave, srčen, pošten, pravičen, razigran in namazan z vsemi »žavbami«. Dandanes takšnih ne srečamo več. Bežno sem ga spoznal, ko sem se vozil z avtobusom v

Maribor, med šolanjem na gimnaziji in študijem na Pedagoški akademiji. Bil je avtobusni prevoznik, markanten mož, vedno s kapo rahlo postrani in z zavezano kravato. Resen, strog in po navadi molčeč. Na avtobusu je zahteval red in disciplino; bog ne daj, da bi kdo pisal po sedežih in smetil naokoli. Vsakemu je takoj povedal, kar mu je šlo, in mu zabičal, naj kaj takega ne dela več, sicer bo krevsal proti mestu peš. »Če si nesnaga, lahko greš preko Šentpetra³ peš v Maprog⁴, pa boš videl, kako veselo bo na poti,« je odrezavo in resno zagrozil vsakemu, ki si je upal kršiti njegova pravila. Sam z njim nisem imel težav in kmalu so se najina pota razšla. Leon je še vedno delil vozovnice na avtobusu in ošteval nepridiprave, ki so mu svinjali avtobus, po službi pa je najraje zavil na domači grunt, kjer se je ves razdajal na zemlji; oral je, kopal, sadil, plel in žel. In potil krvavi pot, ko je moral laziti po strmi njivi navzgor in okopavati krompir. A je zmogel, saj je imel zemljo rad in brez nje ne bi mogel preskrbeti družine. Sprevodniška plača je bila preskromna, zato je bilo delo na gruntu nujno opravilo za preživetje. Leon je imel najraje delo v vinogradu, kjer so rasle njegove trte, ki jih je ljubeznivo vzgajal in negoval, zato so mu vsako jesen hvaležno vračale z bogatim pridelkom. Vino iz njegove kleti je bil božji dar, ki so ga cenili tako njegovi domači kot tudi številni prijatelji, s katerimi je rad delil veselje v času, ko je zemlja počivala in mu po naporni službi ni bilo treba na polje. Ponosen je bil na svoj pridelek in prijalo mu je, ko so ga drugi vinogradniki pohvalili, da je pridelal vrhunsko zlahtno tekočino. Ni je bilo veliko, a kar je bilo vina v mogočnih hrastovih sodih, je bilo res vrhunsko, pridelano z ljubeznijo.

V prostem času je bil Leon najraje z lovskimi prijatelji. Če je le lahko, je z njimi posedel pred zidanico, natočil liter

¹ Narečno poimenovanje za gozdno območje na območju Gasteraja v Slovenskih goricah, kraja, ki se razprostira med mestom Lenart in vasjo Jurovski Dol. Od vasi Malna ga loči Gasterajski potok.

² Samostan je bil ukinjen v letih 1782/87, v skladu z uredbo cesarja Jožefa II., vendar so se leta 1809 menihi tam ponovno naselili, prišli so iz samostana St. Blasien. Poleg kratke prekinitve v obdobju nacizma (1940–1945) je samostan sv. Pavla, od svoje ustanovitve naprej, stalno naseljen in je zdaj najstarejši aktiven samostan na Koroškem.

³ Šentpetar – Malečnik pri Mariboru.

⁴ Maprog – narečno slovenskogoriško ime za Maribor.

belega in ob rezini kruha modroval o lovskih križih in težavah.

Naneslo je, da sva neko poletje s prijateljem Ivanom pred lovom na srnjaka zavila k Leonu. Prijazno naju je sprejel, stisnil roke in naju povabil, naj prisede-va. Beseda je dala besedo in počasi smo praznili kozarce ter mleli domači kruh. Leon me je sprva opazoval nekoliko za-držano, saj se nisva poznala, kmalu pa se je razgovoril, da je bilo veselje. Ivan ga je dobro poznal, bila sta člana iste lovske družine in zato ga je vedno bolj dražil in mu polagal na jezik iztočnice za pripoved

potoku, ko je skrajno pazljivo grizljal cvetove in pozorno dvigoval glavo levo in desno. Bil je starejši srnjak, močan šesterak, z neverjetno ostrimi konicami in močnim rogovjem. Ivan je menil, da je v medalji in da ga bova drugič poskušala upleniti. Rečeno, storjeno. Lep lovski večer sva okronala s še enim trofejno dobrim srnjakom, ki sva ga ravno tako pustila za kdaj drugič in nato v Špindlerjevi gostilni naredila analizo lovskega popotovanja po Gasterajski in Partinjski šumi. Kmalu sta prisedla še Vanč in Anza in večer je bil popoln, miza pa skoraj premajhna za

»Želel sem samo enega jelena, dobrega, za večni spomin, katerega trofeja bo ostala *tudi spomin za moje vnuke, da sem bil pošten lovec in naravi nisem nikoli preveč jemal.*« Razumel sem njegovo razmišlja-nje, saj sem bil večkrat v njegovi družbi in sem do obisti poznal njegovo lovsko filozofijo. Možakar je dobro vedel, kaj je prav in kaj narobe. Vanč pa je bil dru-gačen jager, veseljak, neverjetno domač, prikupen na prvi pogled in gostoljuben. Ko sva nekoč z Ivanom lazila za srnja-kom v bližini njegovega domovanja, naju je že od daleč opazil in krilil z rokami,

Narisiel: Igor Pičulin

o lovskih zgodah in nezgodah. Leon je vedel za poln lojtni voz lovskih zgodb in če bi imeli več časa, bi se njegova pripo-ved zagotovo zavlekla pozno v noč. Tako pa se je najino prvo srečanje končalo z obljubo, da se bom pri njem oglasil kdaj drugič, ko bom imel čas. Dal sem mu besedo in jo tudi izpolnil.

Tistega večera sva z Ivanom videla ne-kaj dobrih srnjakov; enega ob Partinjskem

litre in domači narezek, ki je bil tudi sicer vedno pred nami, ko smo v Špindlerjevi gostilni modrovali o lovu. Anza je bil velik lovec, še zdaj ga rad srečam, ker veliko ve o divjadi. Njegova lovska soba je živa pripoved o več kot petdesetletnem lovskem popotovanju po Slovenskih gori-cah. Anza ima na tisti čas lepe spomine in k bogati beri uplenjenih srnjakov je pridal še vrhunsko jelenjo trofejo z Madžarske.

da sva v hipu pomislila, ali ni morda kaj narobe pri hiši. Izkazalo se je, da je vse v najlepšem redu, Vanč je hitel po slivovko in namesto zalezovanja srnjaka sva srkala Vančevo slivovko, uživala ob rženem kruhu in domači zaseki. To so bili večeri za zgodovino, saj je Vanč kot preprost kmečki človek rad povedal tudi marsikatero nelovsko. Med drugim, kako spretno je znal skriti kiblo z mesom in

zaseko, da mu je med obvezno povojno oddajo kmetijskih pridelkov niso pobrali. »Krucifiks, težki časi so bili, vama rečem, če nisi znal skriti, si bil lačen. In žejen tudi. Mi pa smo trdo delali, garali, imeli smo dninarje, ljudem si moral dati jesti in piti. Včasih je šlo za las, da me niso zaprli, saj so vedeli, da moram imeti več, kot sem jim dal. A me niso preganjali, tudi puško so mi pustili in sem lahko jagal,« je bil zgovoren Vanč. Še zanimiveje je bilo, ko se nam je pridružil tudi Ludvik. Možak je bil ugleden kmet, zgaranih rok, a ponosen gospodar na svojem gruntu. Redil je plemenite konje, po katerih je bilo veliko povpraševanje. Ludvik je nanje prisegal tudi za ceno obsodbe, da je kulak. Med prvimi v vasi je kupil traktor, saj je imel denar, ker je znal na zemlji umno gospodariti. Konje je kljub temu obdržal, včasih je imel v hlevu tudi tri pare in na Jurjevo nedeljo jih je vedno prignal na žegnanje. Po vojni je Ludvik imel težave z oblastjo zaradi odvzema zemlje, kar ga je silno bolelo in težilo vse življenje. Tega novi oblasti ni nikoli odpustil. A bi bilo lahko še huje, če se Ludvik ne bi opogumil in pisal na maršalat v Beograd. Jugoslovanskemu maršalu Titu je napisal pismo in v njem potožil, kaj se dogaja s kmeti v Slovenskih goricah. Ko je to pripovedoval, smo vsi ob mizi obmolknili. »Porka madona,« je zaklel Ludvik in udaril z desnico po mizi, da so kozarci poleteli v zrak. »Maršal me je poslušal, zemljo so mi morali dati nazaj in me pustiti pri miru. Za večno sem imel mir pred politiko in zaradi pisanja v Beograd nisem imel nobenih težav v življenju. Treba je biti uporen, trdoživ, treba je pritisniti na oblast in to sem naredil. Grunt je še danes naš, res da manjši, saj mi vsega odvetega le niso vrnili, zdaj daje kruh že tretji generaciji. Tudi vaši srnjaki se pasejo na mojem. Naj se le in tudi za vas se bo vedno našlo kaj za pod zob,« je Ludvik zaključil pripoved in me, podobno kot Leon, povabil na obisk. Obljubo sem izpolnil. Ludvik ni bil lovec, je pa bil vesel vsakega lovskega obiska, saj je takrat prenehal z delom, odšel v klet in naročil gospodinji, naj »potegne nekaj mastnega iz kible.« To je bila navada, ki se je na podeželju še bolj ali manj ohranila. Ludvik je imel bogato klet in od njega je bilo težko oditi trezen. Z Ivanom sva to vedela, zato sva pri njem lov vedno končala in pospravila puške. Za kdaj drugič, kot je po navadi dejal Ivan. Ni mi žal, da se je to zgodilo večkrat.

Leta so minevala, pustila so globoke sledi in spomine. Leona že dolgo ni več na tem svetu. Rad se ga spomnim in zavrtilim čas nazaj. Nepozabni so ostali zadnji pogoni po tradicionalnem gasterajskem lovu, ko se je Leon kot lovovodja še posebej izkazal. Takrat je bil pri njegovi

hiši praznik. Največkrat je bila to nedelja, saj so bile včasih nedelje rezervirane za jagre. Vsi domači so sodelovali pri pripravi, zato se nikoli ni zgodilo, da bi na kaj pozabili. Od kruha do pogač, mesa in seveda vina, vsega je bilo dobesedno v izobilju. Ne spomnim se več vseh podrobnosti, vem pa, da se je lov vedno začel s prijaznim pozdravom in nagovorom lovovodje, ki nam je zabičal, kako naj se na lovu obnašamo in kaj lahko lovimo. »Zajca samo naprej, le tisti, ki boste na

Narisa: Igor Pičulin

stojiščih, v pogonu bog ne daj, fazanke niti pod razno, fazana lahko, na stojiščih, v pogonu ne. Pazite na lisice, tote pač, preveč jih je, pa tudi kakšna siva vrana in šoja lahko padeta. Ste me zastopli? No, potem pa gremo in bog nam pomagaj, da se bomo živi in zdravi vrnili do mene, kjer bo južna. Kar imate v nahrbtnikih, boste nesli nazaj domov, to bi že lahko vedeli. Leonova jaga je enkrat na leto, kdo ve, kolikokrat še bo ...» In smo končali. Leon je bil v lovski opravi, kot se spodobi za lovovodjo, in tudi vsi drugi smo bili po videzu res jagri, saj bi drugače Leon koga poslal domov. Za take reči je bil občutljiv. Čeprav je bil avtobusni sprevodnik, je veliko vedel, saj je rad vzel knjigo v roke. Sploh zvečer, ko ni mogel zaspati, je bral pozno v noč. Lovca je prebral dvakrat, najprej od spredaj in drugič še od zadaj. Zlatorogova knjižnica je bila na častnem mestu, knjige je rad prebiral, saj v lovskem znanju ni hotel zaostajati. Dandanes je malo takšnih in zato sem ga toliko bolj spoštoval. Lovska etika mu je bila svetinja, lovska pravičnost pa vrlina. Ni maral sodobnih nedeljskih jagrov, sploh

v letih, ko so se namesto lovskih oblačil pojavila na pol vojaška. »Mi smo jagri in ne teritorialci,« se je jezil, ko je videl kateriga v skoraj vojaški opravi in za povrh še brez klobuka. Kap ni maral, lovec je moral nositi klobuk in pika. Lovski rog je zatrobil, psi so zalajali, gasterajski Leonov lov se je začel. Po načrtu, brez zapletov in varno. Občasno je bilo slišati strele, padla sta dva dolgouhca in na veliko Leonovo veselje kar tri zvitorepke. Še četrta bi lahko, če bi bili na levem krilu pazljivejši, je po prvem pogonu godrnjal Leon. Je že vedel, zakaj. Šilce žganja ali kozarček vina in začel se je drugi pogon v Rakitovju, močvirskemu predelu pod Gasterajem. Včasih je bil tamkajšnji revir bogat s fazani. Že v Leonovih časih jih je bilo iz leta v leto manj. Zato je Leon kot lovovodja vse udeležence posvaril, da si ja ne bi kdo drznil dvigniti puške na kuro. Lov je potekal mirno, psi so bili glasni in so v gostem ločju trdo delali, da so dvignili nekaj petelinov. Pet jih je padlo pod streli, dva sta ranjena odletela in sta ju kmalu našla psa ptičarja, nekaj pa jih je zdravih preletelo lovce na obeh stojiščih.

Tega je bil Leon najbolj vesel in to nam je povedal tudi pred pozdravom lovini. Spet lovski rog, Leonova zadnja »lovska maša s pridigo« in povabilo na zadnji pogon. Ni bilo lovca, ki bi odklonil to vabilo. Ne zaradi jedače in pijače, pač pa zaradi dobre lovske družbe, v kateri je bilo vsega v izobilju. Smeha, dobre volje, sproščenosti in veseljačenja. Pa nobenih zamer. Leon je vedno poskrbel, da je prišel na njegov lov tudi Joklov Tunč, harmonikar in humorist, ki je znal lovsko družbo dvigniti na noge in nasmejati do solz. Pri Leonu smo posedli za velikimi mizami, ki so ječale pod domačimi dobrotami, in pojedli pozno nedeljsko lovsko kosilo. Z lovskim ropotom vred in z mnogimi lovsкими napitnicami. Slutili smo, da se prava lovska rapsodija šele začena, saj je Tunč stopnjeval svoje prigode in, podobno kot nekoč Krjavelj v Jurčičevem Desetem bratu, razdril marsikatero žaltavo. Vina ni manjkalo, dobre volje tudi ne, in ko se je vsakega po malem že rahlo prijel, je najprej dobil besedo Rotmanov Mirko. Plečat visok mož, z drobnimi brčicami, nazaj počesan, vedno s klobukom in po navadi redkobeseden. Dvignil je stare kosti, izpil pol kozarca in se obrisal, potem pa začel govoriti, kako je nekoč lovil srnjaka s sodnikom Cvirnom. »To so bili velik gospod,« je začel pripoved, ki jo je pripovedoval na vsakem zadnjem pogonu pri Leonu. Jagri so se muzali, ker so poznali ozadje Mirkove pripovedi. Sodnik je res bil znani lovec in lovski funkcionar, ki je rad zahajal k Rotmanovim in še raje v lovišče na srnjaka. Če Mirka ni bilo doma, je šel kar sam, saj je vedel, da se ne bo nič

zgodilo. In se tudi ni, saj je Mirko »gospoda sodnika« vedno »pokril«. Sodnik pa mu je uslugo vrnil po svoje. Mirko je bil pretkan in zviti in je dobro vedel, da takšno poznanstvo ne more škoditi. Medtem ko je Mirko na dolgo in široko razpredal o lovih »gospoda sodnika«, so mu sosedje pridno nalivali kozarec z vinom. »Na lovsko zdravje,« je bil pogost vzklik in Mirko se ni pustil prositi. Jezik se mu je vse bolj zapletal in zapletal, kolena so se mu majala, Tunč pa je vse bolj dodajal ogenj na žerjavico in dražil Mirka. Nekajkrat sta tudi solo nazdravila in izpila na lovsko zdravje, potem pa je Mirka dobesečno spodneslo; skušal se je prijeti za rob mize, kar pa mu ni uspelo in je prijel le za prt, se skotalil po tleh in nase potegnil prt z vsem, kar je bilo na mizi. Cvrtnje in pečenje, kisle kumarice in rdeča pesa, hren in kruh, vse je bilo v hipu na njem. Lovska družba pa v krohot, ki ga Mirko ni več slišal. Pod težo mesa in vina je zaspal kot top in se sploh ni zavedal, ko ga je Tunč s še dvema lovcema pobral in rešil mokrega prta ter položil na bližnji kavč. Gospodinja je takoj vse počistila, pognila nov prt, prinesla svežega mesa, kruha in potic, Leon pa nekaj litrov vina in umite kozarce in lovski krohot se je nadaljeval. Do poznega večera, ko se je na vsem lepem s kavča dvignil Mirko, si pomel zaspane oči in radovedno vprašal: »Kaj lahko dobim žgance z mlekom?« To je bilo smeha in dovtipov, ki jih še vedno na pol pijani Mirko ni mogel razumeti. Vsi jagri so vedeli, da ima rad koruzne žgance z mlekom, ki jih je jedel vsako jutro za zajtrk. Misleč, da se je zbudil doma, si je zaželel svoj običajni jutranji obrok. Ni ga dobil, a se vina ni več dotaknil in tudi pečenka mu ni dišala. Naročil je topel čaj in pojedel kos suhega domačega kruha ter kmalu prišel k sebi. In ko smo odhajali od Leona, je bil že povsem »šik« in nared za varno vožnjo proti domu. Takšni so bili zadnji pogoni pri Leonu v Gasteraju, nepozabna doživetja, polna izvirne lovske latovščine in iskrenega lovskega prijateljstva, kar je Leonu in njegovi družini pomenilo največ.

Z Leonom sva nekajkrat lovila srnjaka. Dobro je poznal svoj revir, vedel je za stečine, po katerih so hodili srnjaki iz Gasterajske šume na travnike, polja in v sadovnjake. Prvega srnjaka z njim sem uplenil zgodaj popolne, ko sva tako rekoč šele krenila na zalaz. V glavnem sva uporabljala omenjeni način lova, saj je bil Leonov revir velik, mene pa so zanimali mnogi skriti kottički tamkajšnjega dela Slovenskih goric. Ko sva nekega sobotnega popoldneva prispela do gozdne jase, je bil pred nama mlad, a močan šesterak. Pustila sva ga pri miru, čeprav je Leona mikalo, da bi me pregovoril, naj

potegnem za sprožilo. Pa nisem, ker se mi je zdelo škoda mladeniča, ki je tako ponosno stal pred najinim obličjem in ponosno dvigal visoko rogovje. Odskočil je v gozdni rob in v tistem trenutku se je slabih osemdeset metrov od naju pojavil drugi srnjak – lanščak, slabe telesne teže, slabo prebarvan in s kratkimi šili v mahu. »Tega pa bi,« sem šepnil Leonu. Malo se je namrščil in odvrnil, da tako slabe trofeje že ne bom nosil iz Gasteraja. »Zakaj pa ne, meni je vsaka trofeja enako vredna, pa še gojitveni odstrel bova opravila,« sem mu odvrnil. »Potem pa ga daj,« mi je rekel. Dvignil sem puško, pomeril, srnjak se je v hipu obrnil in nama pokazal zadnjico. Čakava in čakava, da se obrne, a nič od tega. V hipu zbeži v gozd. Ostrmiva in čakava in po kakšnih petih minutah se spet prikaže. Za varen in pravičen strel. Križ se ustavi za plečko, strel odjekne v Gasterajski dolini, srnjček pade v ognju. Leon je zadovoljen, zadnji grižljaj in zelena vejica in vse drugo, kar sledi po strelu. Ko se voziva proti njegovi domačiji, mi govori, da je bil to gojitveni odstrel in da si moram vzeti čas še za pravega srnjaka. Da bom imel spomin od njega. Ves raznežen mi je priznal, da ni pričakoval, da bom pustil dobrega srnjaka in se bom odločil za strel na slabega lanščaka. Takšnih ni veliko, mi je dejal tudi ob slovesu in me povabil na naslednji sprehod po gasterajskih stečinah.

Tisto leto mi ni več zneslo, naslednje pa sem le našel čas in šel z Leonom na srnjaka. Hodila sva v drugo smer kot prvič, dolgo nisva videla nič, proti mraku pa se nama je v manjšem nasadu sliv kot strela z jasnega pokazal starejši srnjak. Imel je neverjetno temno in razkreečno rogovje, izredno zanimiva trofeja. Obstala sva kot vkopana, zadrževala dih in čakala, kaj se bo zgodilo. Imela sva ugoden veter, srnjak je začel muliti šop trave in se le počasi premikal iz nasada proti čistini na gozdni rob. Za njim se je rahlo dvigala njiva s koruzo, tako da bi bil strel varen. Če bo le mogoče, sem mislil pri sebi, ko me je Leon prijel za roko in pokazal v smeri srnjaka, ki je stal kot vkopan in strmел navkreber. Zdaj ali nikoli, si rečem, trdno primem palico in naslonim puško. Rezek pok zmoti večerni mir, srnjak poskoči in ga vzame mrak. Leon nekoliko nejevoljno maje z glavo, sam prižgem cigareto in v miru kadim. To me je naučil legendarni Rado Cajnko, starosta mariborskih in slovenskih lovcev. »Vedno si prižgi cigareto in jo pokadi do konca. Šele nato na nastrel, če je že mrak ali rahla tema, obvezno z baterijo in belo krpo ali robčkom. In če nič ne najdeš, ne šari naokoli, pač pa pokliči psa krvosledca.« Besed tega velikega lovskega

mojstra ne bom pozabil nikoli. Še vedno sva molčala, se nekajkrat spogledala in počasi odšla na nastrel. Našla sva kri in čez kakšnih deset metrov tudi srnjaka, ki je mirno ležal. Na travniku sva opravila obred. Leon je bil vzhičen in šele po zeleni vejici, ki mi jo je izročil s tresočo roko, mi je zaupal, da je večkrat hodil na zalaz na tega srnjaka, a mu Diana darila očitno ni namenila. »Naj ti bo trofeja drag spomin na Gasterajsko šumo in na najin lov,« mi je dejal zvečer, ko sva si stisnila roke in se poslovila.

Še nekajkrat sva šla na zalaz in našla nekaj lepih srnjakov. Pustila sva jih živeti, oba sva bila zadovoljna že, da sva jih videla. Leon je bil ponosen, da je lahko gostu pokazal delček bogastva iz revirja, v katerem je bil doma. Bil je res srčen lovec in iskren lovski tovariš. Zaupal in pokazal mi je mnoge stečine in stranpoti po Gasterajski šumi. Govoril je preprosto, a prepričljivo in spoštljivo o vsem. Najraje o svojem vinogradu in seveda o lovu. Takrat ga je potegnili vase, kot bi slikal podobe o doživetjih, o srečanjih z lovskimi nepridipravi in o ne vem kolikokrat zvutih lisicah, ki so mu grenile življenje. A jih je vseeno imel rad in nikoli ni vzel otrokom matere. »To se ne dela,« je dvignil glas, ko so lovski zelenci modrovali, da bi bilo treba uničiti ves lisičji zarod. Leon je imel rad življenje in četudi je bilo v njegovem veliko pelina in grenkobe, ga je spoštoval in bil hvaležen za sleherni dan, v katerega se je prebudil. Naravi je veliko dajal in malo jemal. Tudi kot lovec je bil takšen in je na vsakem koraku dokazoval, da je biti lovec lepo in predvsem častno in odgovorno. Leon je do konca življenja verjel v lovsko pravičnost in poštenost ter odšel v večna lovišča spokojno in mirno, saj je bil materi naravi pravičen sin. Do konca življenja. Žal je usoda želela, da sem bil v času njegovega poslednjega zemeljskega slovesa v tujini in sem mu po vrnitvi prižgal svečko na grobu ter se spomnil lepih doživetij v njegovi družbi. Po Gasterajski šumi pa se tu in tam še sprehodim, molče in zatopljen v spomine. Včasih se mi zazdi, kot da nekje od daleč slišim bokanje srnjaka, ki me vabi, da ga najdem in si pogledava v oči. Takrat me oblijejo čari doživetja prostranih gozdov, v katerih vladata mir in tišina. In ko narahlo zapiha tja gor proti Svetemu Juriju in se iz zvonika oglasi večerni avemarija, podoživim mnoga bližnja in daljna srečanja z Leonom in mu hvaležno še enkrat zaželim miren zadnji počitek.

Opomba: Nekatere splošno znane pogovorne in narečne besede so namerno puščene nerazložene.

ANDREJ RANT

Divji prašiči

V zaraščeni hrastovi hosti
razposajeni gosti
zganjajo nemir.

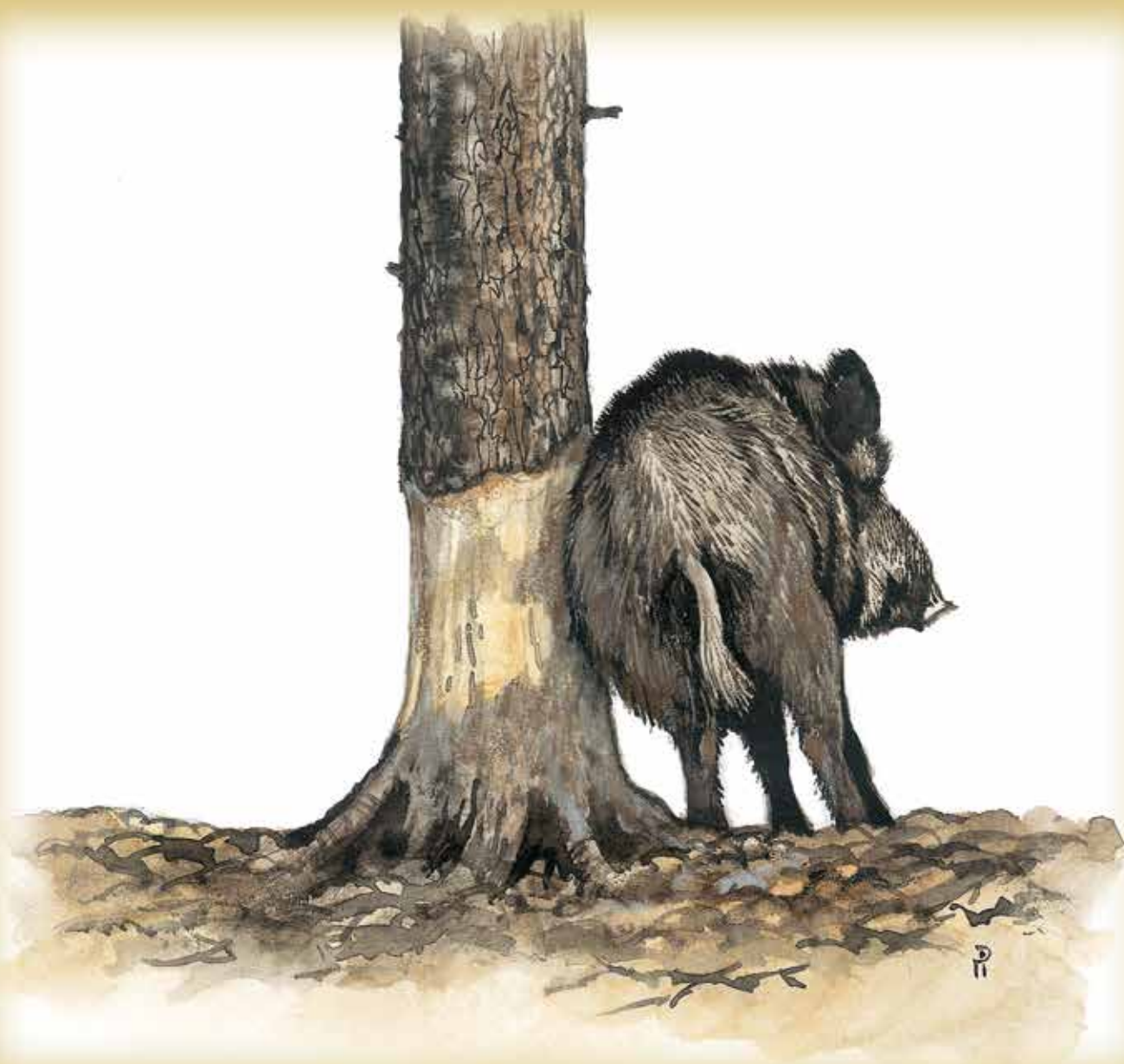
Vsevprek veselo skačejo,
krulijo, mlaskajo in godejo:
prašiči objedajo želod in žir.

Prasci, debeli merjasci,
se ob hrastih čohajo;
prasice, obilne lepoticе,
v blatu se kalužajo ...

Živijo svoje veselo življenje,

tukaj, ta hip;
jutri bo ali ne bo,
bo vse dni tako?

V globači veja zahrešči,
na hrastu šoja zavrešči ...

V spomin: mag. Franc Avberšek (1947–2022)

V 75. letu starosti je 14. januarja 2022 umrl nekdanji predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS), gospodarstvenik in politik mag. **Franc Avberšek**. Rodil se je 3. aprila 1947 v Velenju. Že v zibelko mu je bilo položeno, da bo rudar, poklic pa je spoznaval od svojega očeta rudarja in na počitniški praksi že od osnovne šole naprej. Osnovno šolo je obiskoval v Velenju, gimnazijo je končal v Celju in se

Foto: Arhiv družine Avberšek

Mag. Avberšek je kot predsednik pogosto podeljeval lovška odlikovanja, priznanja in priložnostna darila LZS drugim lovskim organizacijam in zaslužnim posameznikom. Na fotografiji izroča sliko Gams lovskega slikarja Andreja Militarova.

leta 1966 vpisal na **Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani**, kjer je leta 1972 diplomiral in nato leta 1991 še magistriral iz rudarstva.

Mag. Avberšek je postal član lovske organizacije leta 1975 kot pripravnik v **Lovski družini (LD) Velenje**. Po opravljenem lovskem izpitu je nadaljeval strokovno izobraževanje v okviru nekdanje **Dopisne šole za lovske tehnike pri LZS** ter ga tudi uspešno končal in si leta 1979 pridobil naziv lovskega mojstra. V LD Velenje je opravljal najodgovornejše funkcije: njen starešina je bil med letoma 1986 in 1987 ter 1996 in 2003, med letoma 1992 in 1995 pa gospodar lovske družine ter njen strelski referent. Poleg omenjenih funkcij je bil mag. Avberšek zelo dejaven pri delu z mladimi, saj je kot predavatelj skušal približati lovstvo kot dejavnost osnovnošolski mladini in otrokom v vrtcih. Bil je predsednik organizacijskega odbora lovske razstave **Življenje v naravi**, ki je bila leta 1988 zelo odmevna v slovenskem prostoru, prav tako je bil predsednik organizacijskega odbora omenjene lovske razstave tudi leta 1993. Deloval je v lovskem strelstvu in leta 1980 organiziral zdaj že tradicionalno strelsko prireditev za pokal XIV. divizije. Bil je tudi pobudnik in urednik zbornikov ob 35- in 50-letnici LD Velenje. Zaradi svojih organizacijskih sposobnosti je v lovski družini organiziral in vodil številne družabne večere ter izlete

za člane LD in njihove družinske člane. Nepozabno je tudi njegovo vodenje lovskih krstov in lovskega ropota.

Mag. Avberšek je vedno izredno cenil in spoštoval slehernega lovca, zato je bil svetel vzor mlajšim

vati tudi v območni **Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družin (ZLD) Celje**. Med letoma 1976 in 1980 je bil član njene komisije za izobraževanje ter med letoma 1976 in 1983 član Upravnega odbora Savinjsko-Kozjanske ZLD

Foto: Arhiv družine Avberšek

Mag. Avberšek je kot lovec vedno rad predaval mladim o prostoživečih živalih.

lovcem. Kljub bolezni in invalidnosti je bil vedno pripravljen pomagati z nasveti in lepo besedo. Zaradi njegovega odnosa do narave, stvarstva, lova in lovcev mu je LD Velenje leta 2017 podelila najvišje priznanje lovske družine, naziv častnega člana. Med lovci v lokalnem in širšem slovenskem prostoru je bil izredno spoštovan in cenjen lovski tovariš, iskren prijatelj in preudaren lovski funkcionar.

Poleg udejstvovanja v matični LD Velenje je kmalu začel delo-

Celje. To območno lovsko zvezo je več let vodil tudi kot predsednik. Za predsednika LZS je bil izvoljen na rednem občnem zboru LZS junija 1993 v lovskem domu pri Lenartu v Slovenskih goricah in je slovensko lovsko organizacijo vodil do konca mandata leta 1997. Med letoma 1997 in 2001 je ostal član njenega Upravnega odbora, nato pa je do leta 2016 deloval v njenih strokovnih komisijah, nazadnje v obdobju 2012 do 2016 v Komisiji Mladi in lovstvo. Mag. Avberšek je vodil

LZS v zahtevnih razmerah po občutnih političnih in družbenih spremembah v Sloveniji po njeni osamosvojitvi leta 1991. Čeprav je bil politik, ni dopustil politizacije v organizaciji in je bil zelo preudaren pri vseh poskusih poseganja nekaterih političnih strank v lovsko problematiko.

Zaradi nesrečne poškodbe v letu 2015 je njegovo življenje dolgo viselo na nitki, a je po končani

rehabilitaciji, kljub izredno veliki poškodbi hrbtnjače, ob pomoči žene in celotne prizadevne družine zaživel življenje umetnika. **Če so v njegovih delih pred poškodbo prevladovali rudarski motivi rezbarjenja v lesu, so bili po poškodbi pri slikanju z usti njegov pogost motiv drevesa.** To je pojasnil z izbranimi besedami: »Tako kot jaz živijo povsem na mestu, a vseeno neprestano rastejo. Kljub

skrajšanim vejam se je moč upirati dežju in nevihtam ter slaviti življenje. Kljub omejitvam, tudi najtežjim, se ga je treba veseliti, ker je dragoceno. Je pa res, da sam to zmores bistveno težje, kot če ti daje moč družina, ki je s teboj.«

Čeprav je bil zaradi poškodbe omejen za lovsko udeleževanje, je ostal zvest član lovske organizacije in se je živo zanimal za

vsakdanji lovski utrip. Rad je prebiral revijo *Lovec* in knjige iz *Zlatorogove knjižnice* ter bil veselo družbeno z lovskimi tovariši in prijatelji. Do konca je ostal srčen in časten lovec, zvest izvrnim načelom slovenske lovske organizacije, lovski etiki, kulturi in tradiciji.

Slovenski lovci ga bomo ohranili v lepem spominu.

Dr. Marjan Toš

Koroška in štajerska kategorizacija odvzema divjadi pod maskami

Vsakoletni pregledi odvzema divjadi v loviščih (kategorizacije) so zagotovo najvidnejši in najpomembnejši del službenega slovenskega poslanstva lovskih družin lovskogojitvenih bazenov (LGB), območnih lovskih zvez in območnih združenj upravljavcev lovišč (OZUL-ov). V Sloveniji deluje kar 15 OZUL-ov. Ko sta januarja potekali kategorizaciji za 17 štajerskih lovskih družin, ki delujejo v okviru **Lovske zveze (LZ) Maribor**, za **Lovišče posebnega pomena (LPN) Pohorje** ter za 19 koroških lovskih družin, ki delujejo v okviru **Koroške LZ** – le-te so povezane v Pohorski OZUL, na čelu katerega sta od decembra lani za štiriletni mandat novi predsednik **Zdravko Brezovšek** (LD Šmartno na Pohorju) in tajnik **Božidar Kunej** –, je bila celotna Slovenija spet v epidemičnih razmerah covid-19. Zato sta bili organizacija in izvedba zelo oteženi, a sta bili kljub temu odgovorno izpeljani.

Na Koroškem na strelišču v Zančanih

Koroška inventura (odvzem in odstrel ter izgube divjadi) je bila 15. januarja 2022 na slovenjegraškem lovskem strelišču v Zančanih. Nadvse odgovorno sta jo pod maskami opravili ločeni petčlanski strokovni komisiji. V skupaj desetčlanski strokovni komisiji, ki ji je zavzeto predsedoval **Zdravko Brezovšek**, so bili člani **Zdravko Miklašič, Ivan Golob, Janez Švab in Dušan Mlinšek** ter namestniki **Izidor Cojzer, Aleš Jernej Forstner, Jožef Pačnik, Pavel Steblovnik in Zmagoslav Tinta**. Pri kategorizaciji je sodeloval tudi **Franc Kos**, predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo, statistiko in informatiko pri Koroški LZ. Tudi nad letošnjim potekom kategorizacije je bdela

Prva petčlanska strokovna komisija (z desne): Janez Švab, informatik Samo Vončina, Izidor Cojzer, Zdravko Brezovšek, Jože Pačnik in Zmagoslav Tinta

štajerski in koroški lovski inšpektor **Bojan Kotnik**.

Mnogi zbrani statistični podatki, ki jih je v lovski informacijski sistem *Lisjak* sproti vnašal informatik **Samo Vončina**, med drugim razkrivajo, da koroški lovci in lovke upravljajo z divjadjo na 70.940 ha lovni površini, ki so lani v ne preveč dobri lovski sreči odstrelili 1867 (načrt: 2255) osebkov srnjadi. Z izgubami je odvzem znašal 2127 osebkov. Na cestah so izgubili 146 osebkov srnjadi, na železnici osem, potepuški psi so jih pokončali sedem, kosilnice 36, krivolov enega, zaradi drugih vzrokov (bolezen, naravne izgube in neznano) pa še 48. Uspešnejši so bili pri odstrelu navadnega jelena, saj so jih od načrtovanih 115 odstrelili 132. Odstrelili so še pet damjakov, 31 muflonov (načrt: 38). Tudi pri odstrelu gamsov odstrel ni potekal po željah: od načrtovanih 262 so jih odstrelili 215. Dejstvo je, da je tudi v koroških loviščih vedno več divjih prašičev, saj so jih lani odstrelili 126 (načrt: 70).

Kako je potekala koroška kategorizacija, je pojasnila **Urška Dvornik**, strokovna tajnica Koroške LZ, ki je bila zadolžena tudi za pregledovanje izpolnjevanja pogoja PCT (preboleli, cepljeni, testirani): »Po določenem urniku

Druga petčlanska strokovna komisija (z desne): Ivan Golob, Pavel Steblovnik, Zdravko Miklašič, Aleš Jernej Forstner, lovski inšpektor Bojan Kotnik, Dušan Mlinšek in Franc Kos, predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo pri Koroški LZ

poteka kategorizacije so poleg članov dveh ločenih komisij lahko bili prisotni le uradni predstavniki upravljavcev lovišč in nekaj lovskih pripravnikov. Skupaj je bilo prisotnih 71 lovcev, pri vseh smo preverili tudi pogoj PCT. Vsi udeleženci so morali nositi maske in upoštevati tudi druge smernice in navodila NIJZ. Vse koroške lovske družine so vzorno pripravile lovske trofeje in statistične podatke, ki se ujemajo s podatki iz *Lisjaka*. Zato sta komisiji lahko končali z delom prej, kot je bilo načrtovano.«

davek na cestah, kar 184 osebkov, dve živali na železnici, potepuški psi so jih pokončali 20, kosilnice 47, zaradi krivolova je izgubil življenje en osebek, zaradi drugih vzrokov še 16, dva zaradi bolezni in zaradi neznanega vzroka še 62 osebkov srnjadi. Tudi jelenjad ni bila varna na cestah, kjer so kljub novim odsevnikom izgubili osem osebkov jelenjadi, na železnici pet, zaradi krivolova dva, zaradi neznanih vzrokov še sedem. Načrt in realizacija odvzema divjadi v LPN Pohorje sta bila: odstrelili so 110 (načrt: 126) osebkov sr-

njadi, 223 (načrt: 230) jelenjadi, 56 (načrt: 90) gamsov, 98 (načrt: 66) divjih prašičev, 27 lisic in tri kune belice.

Božidar Kunej, strokovni tajnik LZ Maribor in tajnik Pohorskega OZUL-a, je pojasnil: »Strokovni komisiji je bilo omogočeno, da kljub temu, da prisotni izpolnjujejo pogoj PCT, lahko zaradi odgovornega pristopa pred pričetkom kategorizacije opravijo še samo testiranje s hitrim testom, ki jih je nabavila LZ Maribor. Na kategorizaciji je bil lahko prisoten samo en predstavnik upravitelja lovišča. Sicer pa komisija opazi, da je delo v lovskih družinah vsako leto boljše in napak skoraj ni, saj ažurno vodijo dokumentacijo in za odvzeto divjad priložijo vse potrebne statistične podatke, kar kaže na izjemno strokovnost

Foto: Božidar Kunej

Kategorizacija na Štajerskem

upraviteljev lovišč. V lovišču Fram je bil uplenjen tudi šakal. Lani so upravitelji lovišč in LPN kljub precejšnjemu povečanju načrta odvzema jelenjadi tega celo presegli. Ravнали so odgovorno, saj so s tem doprinesli k zmanjšanju populacije jelenjadi. Po podatkih o škodah in objedenosti mladja je ta vzdržna in sploh ni takšna, kot jo predstavljajo določeni krogi ljudi, za katere je in vedno bo jelenjad »škodljivcev« ter po njihovih izjavah, ki ne temeljijo na dejstvih, onemogoča pomlajevanja gozdov. Jelenjad in ostali parkljarji so in bodo sestavni del gozda pohorskih lovišč. Žal bodo že drugo leto zapored zaradi covida-19 spet odpadle lovske razstave LGB, ki jih vedno spremljajo strokovna predavanja.»

Franc Rotar

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK:
Pomurski sejem, d. o. o.
www.pomurski-sejem.si

Na lov za zeleno prihodnostjo na 12. Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni

Zdravstvena kriza, ki je tudi posledica neodgovornega ravnanja z okoljem, je prinesla

nova spoznanja in zahtevo po bolj spoštljivem ravnanju z naravo. Najboljše odgovore na vprašanja sonaravne prihodnosti bo podal 12. Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni od 8. do 10. aprila 2022.

Sejmišče Pomurskega sejma bo tri dni srečevališče lovcev, ribičev, ljubiteljev narave in trajnostnega turizma, ki bodo obiskali svoj največji sejmski praznik na stičišču Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske. Skupaj z najpomembnejšimi lovskimi, ribiški-

Foto: Pomurski sejem, d. o. o.

Tekmovanje v kuhanju lovskega golaža je vsakič zelo zanimiv in dobro obiskan dogodek.

Za lovce še posebno zanimivi dogodki:

- Slovenski lovski dan, ki bo postregel z zanimivimi strokovnimi predavanji z aktualno tematiko (sobota, 9. 4. 2022)
- Državna razstava psov vseh lovskih pasem – CAC (sobota, 9. 4. 2022)
- Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja (nedelja, 10. 4. 2022)
- Tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe (nedelja, 10. 4. 2022)
- nastopi lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov (vse dni sejma)
- ocenjevanje divjačinskih salam (dodatne informacije: Natalija Dvoršak, telefon: (02) 564-21-16, e-naslov: komerciala@pomurski-sejem.si)

mi, kinološkimi, gozdarskimi, turističnimi in naravovarstvenimi organizacijami, na čelu z **Lovsko zvezo Slovenije** in **Ribiško zvezo Slovenije**, bodo odgovorili na

vprašanje, kako preživeti in polno živeti skupaj z naravo.

Za pristnejše druženje z neokrnjenim okoljem bodo za obiskovalce mnoge novosti in pestra

Podrobnejše informacije:

Jana Dimec, projektni vodja sejma LOV,
telefon: (02) 564-21-08, e-naslov: jana.dimec@pomurski-sejem.si

prodajna ponudba opreme, oblačil,
obutve in vozil za lovstvo, kinolo-

gijo, ribištvo ter druge aktivnosti
na prostem.

Nova visoka preža v LD Prestranek in namestitve modrih odsevnikov

V skladu z načrtom upravljanja z divjadjo in ukrepanja v njenem življenjskem okolju, kamor spada tudi obnova in no-

vogradnja lovske preže, so člani Lovske družine (LD) Prestranek konec leta 2021 pod vodstvom **Franca Krnela**, ki je član lovske družine že 53 let, postavili sodobno novo visoko prostostoječo prežo v zahodnem delu lovišča, in sicer v strnjem gozdnem predelu na lokaciji Loza.

V delovni skupini je vse leto

Nova visoka preža v LD Prestranek stoji od konca leta 2021.

Obiskovalce bodo povezali številni stanovski, družabni, tekmovalni in kulinarčni dogodki. Sočasno bo skrb za našo naravno dediščino poosebljal 6. Mednarodni sejem aktivnosti in oddiha v naravi **NATURO**, varovanju teh-

nične dediščine pa bo namenjena Mednarodna razstava starodobnikov **AVTO-MOTO KLASIKA**.

Da bo obisk še posebej brezskrben in doživet, priporočamo skupinski obisk sejma. Vljudno vabljeni!

Foto: Aleš Klemenc

Člani LD Prestranek so januarja letos namestili 250 svetlobnih odvrtač – modrih odsevnikov.

delovalo več kot 13 članov, ki so z vestnim in marljivim delom pripomogli k uspešnemu zaključku projekta; vložili so več kot 250 prostovoljnih delovnih ur. Nova preža bo služila opazovanju divjadi in uspešnemu izvajanju letnega lovskega načrta v tamkajšnjem delu lovišča. S postavitvijo nove preže je LD Prestranek obeležila 75. obletnico delovanja.

Člani LD Prestranek pa so v soboto, 15. januarja 2022, na podlagi dovoljenja **Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo** namestili tudi 250 svetlobnih odvrtač – modrih odsevnikov na 3,4 km dolgem odseku glavne državne ceste I. reda G1-6/00338

med Prestrankom in Selcami. Na tistem odseku ceste so v zadnjih šestih letih zabeležili povoz do deset osebkov srnjadi in jelenjadi na leto.

Modro barvo odsevnikov divjad dojema kot opozorilno in se je izogiba. V trenutku, ko odsevnike obsvetijo žarometi motornega vozila, svetlobo odbijajo pravokotno na smer vožnje in tako ustvarijo navidezno svetlobno oviro, ki zmoti in prepreči parkljasti divjadi prečkanje vozišča. S tako zaščito se bo bistveno zmanjšalo število trkov divjadi na navedenem odseku glavne države ceste.

Aleš Klemenc

Tretja lovska krvodajalska akcija

V Sloveniji poteka krvodajalska akcija, na kateri pričakujejo vsaj tisoč lovcev. Kot je znano, se je v četrtek, 13. januarja 2022, začela že tretja vseslovenska lovska krvodajalska akcija, ki bo v organizaciji **Lovske zveze Slovenije (LZS)**, **Rdečega križa Slovenije (RKS)** in **Lovskega dobrodelnega združenja Diana** potekala vse do 14. marca.

Dobrodelni akciji, na kateri pričakujejo udeležbo okoli tisoč slovenskih lovov in lovcev, so se pridružili tudi pripadniki zelene bratovščine iz Pomurja. Med prvimi sta bila stara krvodajalska

Foto: Arhiv LD Cankova

Z leve: Robert Flegar in Tomaž Poredoš se že dolgo zavedata, kako pomembna je kri.

lisjaka **Robert Flegar** iz Lovske družine (LD) Cankova in **Tomaž Poredoš** iz LD Brezovci, in sicer iz sosednjih občin Cankova in Puconci. Oba sta dolgoletna krvodajalca, saj je Flegar kri daroval že 111-krat, mlajši Poredoš pa 20-krat.

»Slovenski lovci z lovske krvodajalske akcije ponovno dokazujejo našo povezanost ter pripravljenost 'zavihati rokave' in darovati kri ter tako prispevati za skupno dobro,« sporočajo iz LZS, kjer so posredovali tudi nekatere osnovne informacije svojim članom, ki bi se želeli pridružiti tej humanitarni akciji: »Na krvodajalsko akcijo se je treba predhodno prijaviti. To lahko storite tako, da

pokličete na telefonsko številko, ki je predvidena za posamezno krvodajalsko akcijo oziroma na najbližji transfuzijski center. Določili vam bodo dan in uro, ko boste obiskali krvodajalsko akcijo. Tam posnemite fotografijo, s katere bo razvidno, da ste darovali kri (lahko fotografirate tudi potrdilo) in izpolnite obrazec, saj bomo le tako vedeli, da ste se udeležili krvodajalske akcije.« Dodali so tudi, da kri lahko daru-

je skoraj vsak državljan, starejši od 18 let, stalni odvzemi krvi pa potekajo na **Zavodu Republike Slovenije za transfuzijsko medicino v Ljubljani in v desetih transfuzijskih centrih v državi**. Ob tem na več lokacijah v državi v organizaciji RKS potekajo tudi redne ali posebne krvodajalske akcije.

V Sloveniji statistično vsakih pet minut nekdo potrebuje kri,

kar je oprijemljiv prikaz, kako pomembno je krvodajalstvo. Na leto v Sloveniji daruje kri okoli 60.000 ljudi, kar nas po odstotku prebivalstva, ki daruje kri (pet odstotkov), uvršča v evropsko povprečje, a smo tudi ena od 62 držav na svetu, ki 100-odstotno sama zagotavlja potrebe po zdravi krvi. Le-to v Sloveniji pridobivamo po načelu prostovoljstva, brezplačnosti in anonimnosti na

krvodajalskih akcijah, ki jih z zakonskim pooblastilom izvaja RKS.

Darovanje krvi krepi medčloveške odnose in solidarnost med ljudmi, saj tako brez nevarnosti za svoje zdravje lahko pomagamo drugim ljudem. Vedno smo lahko tudi mi tisti, ki jo bomo potrebovali in šele takrat spoznamo ter cenimo humano dejanje neznanega darovalca.

Oste Bakal

Tradicionalno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe v LD Prosenjakovci

Lovska družina (LD) Prosenjakovci je tudi v letu 2021 organizirala tradicionalno tekmovanje v streljanju na glinaste golobe, ki je bilo na lepo poletno nedeljo, 19. julija, na strelišču LD Prosenjakovci.

Tekmovanje je potekalo ekipno in posamično. Prijavljenih je bilo 15 ekip iz 15 lovskih družen. V primerjavi z udeležbo iz prejšnjih let je mogoče reči, da je bilo kljub poletju še vedno zaznati duh nevarnega virusa, ki noče in noče odnehati. Ekipno so šla zmago-

Foto: Peter Novak

Zmagovalna ekipa LPN Pohorje

valna mesta čez Muro, na štajarski del Slovenije.

Prvo mesto je zasedlo **Lovišče s posebnim namenom (LPN) Pohorje**, drugo **LD Bizeljsko** in tretje **Strelsko društvo Kaliber**. V posamični konkurenci se je pomerilo kar 212 tekmovalcev. Zmagovalec je bil **Andrej Rupret** iz LD Orlica, drugo mesto je osvojil **Nejc Garmut** iz LD Podvelka, tretje pa je pripadlo **Maksu Garmutu** LD Janžev Vrh.

Organizatorji so bili zadovoljni z izredno dobro udeležbo tekmovalcev in drugih gostov, kar med drugim dokazuje, da LD Prosenjakovci deluje oziroma živi v sožitju s svojo okolico.

Se bomo srečali letos!

Peter Novak

Na strelski tekmi LD Braslovče na dan državnosti predali namenu nov objekt – dvojni kozolec

Lovska družina (LD) Braslovče tradicionalno vsako leto organizira in izvede lovsko strelsko tekmovanje v trapu na

glinaste golobe in streljanju z malokalibrsko puško na tarčo (35 m) na strelišču Boštunovec za pokal Občine Braslovče. Tako je bilo tudi 25. junija 2021 na dan državnosti. Tekmovanja se po navadi udeležijo lovski strelci iz vse Slovenije, ki tekmujejo v kategorijah člani, članice, veterani ter superveterani in ekipno, kot jih določajo pogoji tekmovanj

Vse foto: Janež Šumak

Na strelišču je junija 2021 obiskovalce pričakal veličasten pogled, saj se je v vsej svoji veličini bohotil novo postavljeni dvojni kozolec – »toplar«.

Rezultati: ekipno:

1. LD Dobrna (551 točk)
2. LD Oplotnica (533 točk)
3. LD Prebold (531 točk)

člani:

1. Gorazd Slemenšek, LD Brestanica, MK: 93, golobi: 15
2. Rafko Novak, LD Prebold, MK: 91, golobi: 15
3. Miha Finkšt, LD Mozirje, MK: 90, golobi: 15

veterani:

1. Dušan Zupan, LD Podsreda (194 točk)
2. Vili Grušovnik, LD Dobrna (193 točk)
3. Franci Koncilja, LD Kresnice (187 točk)

superveterani:

1. Ivan Curl, LD Kočevje (196 točk)
2. Stane Krese, LD Mala gora (196 točk)
3. Ljubiša Pavlovič, LD Ig (189 točk)

članice:

1. Alojzija Hrastovec, LD Vransko (122 točk)
2. Anica Ščap, LD Apače (119 točk)
3. Vesna Šolinc, LD Braslovče (116 točk)

Pravilnika o lovskem strelstvu Lovske zveze Slovenije.

Na strelišču je junija 2021 obiskovalce pričakal veličasten pogled, saj se je v vsej svoji veličini bohotil novo postavljeni dvojni kozolec, ki mu rečemo tudi

»toplar«. Prvotno bo namenjen skladiščenju kmetijskih pridelkov, za krmo za divjad in druge logistične pripomočke lovske družine. Kozolec je prvotno stal v Gorjem Preboldu, **Občni zbor LD Braslovče** pa je lani sprejel sklep

o njegovem nakupu, obnovitvi in postavitvi na lokaciji Boštunovec. Investitor je od **Sklada zemljišč Republike Slovenije** pridobil zakup zemljišča ter vsa soglasja o graditvi enostavnega gospodarskega objekta. Izvajalec **Jernej Napotnik, s. p.**, iz Mozirja je s svojo ekipo kozolec najprej razstavil (ostrešje s kritino je bilo dotrajano) in prepeljal na sedanjo lokacijo. Izdelali in dopolnili so vse lesene dele objekta do oblike, kakršen stoji zdaj, in to v dogovorjenem roku. »Toplar« je dolg 10 m, širok 5 m in visok 8 m, ostrešje je »podeskano« z zračnim mostom ter pokrito z opečno kritino. Značilen je »gank«, do

odbora **Dušan Urankar** je nesebično koordiniral in organiziral vsa dela od razstavitve kozolca do zemeljskih del ter postavitve, pomemben je bil tudi prispevek članov lovske družine v delovnih akcijah. Urankar je pridobil tudi darove izvajalcev pri gradbenih delih, **Jaka Orožim** pa ga je kot **njegov pomočnik** nadomeščal ter veliko prispeval pri izvedbi del s svojo mehanizacijo in podaril ogromno materiala, da je »lepo-tec« takšen, kot je! Hvala vsem!

Ob 9. uri se je z zaigrano himno **Savinjskih rogistov** začela prireditve. Predsednik LD Braslovče **Janez Šumak** je v govoru poudaril spomin na 25. junij 1991, ko

Na lokaciji ob strelišču je svoje mesto dobila lipa kot simbol slovenstva, ki je v preteklosti pomenila združevanje slovenskega naroda.

katerega vodijo lesene stopnice – balkon v prvi etaži. Po besedah okoliških vaščanov in sosedov se kozolec odlično sklada z okoljem in je prava paša za oči ob pogledu na tisti del Boštunovca. »Levji delež« finančnega stroška investicije je bil v domeni lovske družine, **Občina Braslovče** je poravnala tretjino, pridobili pa so veliko darovalcev pri izvedbi zemeljskih del. Dobroveljski kmetje so nesebično prispevali okrogel les. Vodja gradbenega

je Slovenija postala neodvisna: »Slovensko samostojnost smo takrat kovali tudi lovci, ki smo se v prvi vrsti zoperstavili agresorju in ni nas bilo malo ... Danes zopet želimo počastiti ta praznik in se spomniti vseh zaslužnih, da danes živimo v svobodni, samostojni in neodvisni državi.«

V govoru je župan Občine Braslovče **Tomaž Žohar** poudaril izredno sodelovanje z lovsko družino, samostojnost, neodvisnost, vzajemnost, solidarnost,

Lovski strelci so tekmovali za čim boljše uvrstitve; najboljši so prejeli pokale in bogate praktične nagrade. V konkurenci je tekmovalo 13 ekip in 97 strelcev ter štiri strelke.

tovarištvo, sočutje do sočloveka in druge vrednote sodobne družbe ... Sledil je pozdravni govor poslanca Državnega zbora **Aleksa Reberška** kot povabljenega lovskega tovariša, člana sosednje lovske družine, ki je prav tako čestital ob prazniku in novi delovni zmagi članov LD Braslovče.

Predsednik LD Braslovče **Šumak** je ob predstavitvi kozolca »toplarja« izpostavil sodelovanje z Občino Braslovče in županom **Žoharjem**, občani, dobroveljski kmeti, izvajalci del, darovalci, še posebno pa se je zahvalil vodji gradbenega odbora **Urankarju** in njegovemu pomočniku **Orožimu** za nesebičen odnos ter ogromen prispevek k projektu! Ob zvokih **Savinjskih rogistov** so **Šumak**, **Urankar**, **Žohar** in **Reberšek** prerezali slavnostni trak ter »toplar« predali namenu. Po končanem dejanju se je četverica premaknila na lokacijo ob strelišču, kjer so simbolično posadili lipo kot simbol slovenstva, ki je v pre-

teklosti pomenila združevanje slovenskega naroda. Župan je še povedal: »Leta 1991 ob samostojnosti Slovenije so pred parlamentom posadili lipo – naš simbol, ki sedaj raste skupaj s Slovenijo in nam daje samozavest. Naj tudi to majhno drevo v bodoče zraste v veličino samozavesti!«

Strelski referent **Vitimir Smodiš** je strelcem predstavil pravila na strelski tekmi, župan pa je simbolično oddal prvi strel na glinastega goloba in požel aplavz prisotnih, saj je goloba zadel! Tako se je tekmovanje začelo. Lovski strelci so tekmovali za čim boljše uvrstitve; najboljši so prejeli pokale in bogate praktične nagrade. V konkurenci je tekmovalo 13 ekip in 97 strelcev ter štiri strelke. Lovska družina je udeležence tekmovanja pogostila z divjačinskim golažem, jedmi z žara, tekoče okrepčilo pa tudi ni izostalo.

*Janez Šumak,
starešina LD Braslovče*

Svoj osebni jubilej je 19. novembra 2021 praznoval **Jože Ulaga**.

Pred 75 leti se je rodil v Doropolju pod bujnimi gozdovi Bohorja, ki so ga pozneje zvabili v vrste zelene bratovščine.

Osnovno šolo je obiskoval v Šentvidu pri Planini in na Planini. Po odsluženju vojaščine se je zaposlil v Železarni Štore, kjer je nekaj let delal v valjarni. Ko je pozneje opravil tečaj za žerjavista, je temu delovnemu mestu ostal zvest do upokojitve. Pod Bohorjem, nedaleč od rojstne hiše, si je ustvaril dom in družino.

Kaj ga je navdušilo za lov in vse, kar je povezano z njim? Lepota narave, ki ga je obkrožala, ali njegov stric Silvester, ki je bil takrat zelo aktiven in priznan lovec in se mu je Jože včasih pridružil na lovu ter nosil njegovo puško? Verjetno oboje in še kaj.

Jože je 29. novembra 1973 sedel pred lovsko kočjo in nestrpno čakal, kako bo lovski zbor odločil o njegovi prošnji. To je bil zanj velik praznik, saj je postal član Lovske družine Bohor Planina. Kmalu po sprejemu v članstvo je dobil funkcijo gospodarja kočje, ki jo je opravljal osem let. Bil je tudi član disciplinskega razsodišča in strelske komisije. Leta 1982 je sprejel funkcijo blagajnika, ki jo je natančno in vestno opravljal do leta 2014. Istega leta je postal še predsednik nadzornega odbora. Po zaključku lovov in sestankov ter na drugih družabnih prireditvah še vedno z veseljem pripravlja lovski golaž in druge specialitete, pri čemer mu pogosto priskoči na pomoč žena.

Za prizadevno delo v lovski organizaciji je prejel priznanje Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin Celje, znak za lovske zasluge ter reda za lovske zasluge III. in II. stopnje Lovske zveze Slovenije (LZS). Obenem je tudi ponosen lastnik jubilejnega znaka za 40 let članstva v lovski organizaciji, ki ga prav tako podeljuje LZS.

Spoštovani lovski tovariš Jože, ob tvojem življenjskem jubileju ti iskreno čestitamo in želimo veliko zdravja z željo, da bi tudi v prihodnje ostal zdrav in aktiven.

LD Bohor Planina – Ž. H.

Častni član Lovske družine (LD) Bohor Planina **Franc Špan** je 19. novembra 2021 praznoval osebni jubilej – 75 let.

Rodil se je v Doropolju, osnovno šolo pa obiskoval na Planini pri Sevnici. Po končani osnovni šoli se je v Ljubljani izučil za vodovodnega inštalaterja. Zaposlil se je pri Inštalacijah Ljubljana in delal na gradbiščih po Sloveniji in v Libiji ter tudi v Tajfunu na Planini. Zadnja leta pred upokojitvijo je svoj poklic opravljal kot samostojni podjetnik.

Naravo je začel spoznavati že v zgodnji mladosti, ko je očetu pomagal pri spravi in prevozu lesa iz bohorskih gozdov s konji. Ker je začutil klic narave, se je vrnil na deželo, kjer si je ustvaril dom in družino ter se leta 1970 včlanil v našo lovsko družino. Kmalu po opravljenem lovskem izpitu je postal gospodar. Funkcijo je kot dober poznavalec lovske teorije in prakse opravljal od leta 1974 do leta 1983 in od leta 1999 do leta 2014. Starešina je bil od leta 1984 do leta 1998. Bil je tudi pobudnik za izgradnjo lovske brunarice s prostorom za posvete in zbiralnico uplenjene divjadi, ki so jo uredili med trajanjem njegovega mandata.

Izpit za lovskega čuvaja je opravil leta 1980, ko je začel opravljati tudi to funkcijo. Kot odličen strelec je lovsko družino zastopal na različnih strelskih tekmovanjih. Opravil je izpit za strelskega sodnika, preglednika divjačine in mentorja. Svoje lovsko znanje, tovarištvo in etiko je prenašal na člane, uporabnike skupnega prostora in lastnike zemljišč ter gozdov. Bil je mentor več lovskim pripravnikom in prav vsi so opravili lovski izpit. Veliko let so ga na lovih spremljali njegovi štirinožni prijatelji, ki jih je vzredil sam. Poleg omenjenih funkcij v upravnem odboru je bil še preglednik divjačine, član gojitvene komisije, zadnja dva mandata pa vodi disciplinsko razsodišče.

Za požrtvovalno delo v lovstvu je prejel priznanje Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin Celje, od Lovske zveze Slovenije pa znak za lovske

zasluge ter reda za lovske zasluge III. in II. stopnje. Je tudi prejemnik jubilejnega znaka za 50 let članstva v lovski organizaciji.

Spoštovani lovski tovariš Franc – Majer, ob tvojem življenjskem ju-

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Franc Bartol, LD Sodražica
Ferdinand Božičnik, LD Veliki Kamen
Alojz Klokočevnik, LD Vitanje
Jožef Ličer, LD Trebuša
Janko Pišot, LD Čaven
Jožef Puš, LD Veliki Gaber
Franc Renčelj, LD Radlje
August Rutar, LD Ljubinj

85 let

Albin Grdina, LD Jože Lacko - Ptuj
Anton Hercog, LD Cirkulane
Jožef Kašman, LD Ruše
Emil Kolbl, LD Dolina
Feliks Jožef Mašera, LD Kobarid
Jože Remic, LD Rečica ob Savinji
Viktor Rutar, LD Ljubinj

80 let

Emil Bertole, LD Brestanica
Erik Gabron, LD Hum Celje
Jožef Horvat, LD Velika Nedelja
Jože Ivačič, LD Podčetrtek
Anton Kikel, LD Fram
Franc Kostanjevec, LD Pesnica - Jarenina
Franc Kramer, LD Šentrupert
Jožef Magyar, LD Lendava
Franc Meglič, LD Trzič
Marjan Milharčič, LD Javornik Postojna
Jožef Opara, LD Tabor Sežana
Rudolf Orel, LD Prebold
Milan Ošljaj, LD Bogojina
Gerhard Percl, LD Izlake
Anton Perko, LD Mirna Peč
Janez Petrič, LD Velike Lašče
Lado Skrt, LD Kanal
Rudolf Smolar, LD Slovenska Bistrica
Bernard Šav, LD Rižana
Franc Zidar, LD Krvavec

75 let

Jožef Andrejašič, LD Kojnik Podgorje
Jože Antoni, LD Fram
Jožef Batič, LD Hubelj
Ciril Budihna, LD Tabor Dornberk - Branik
Jože Colarič, LD Podbočje
Jožef Fajfar, LD Begunjščica
Josip Gaber, LD Tišina
Miroslav Gombač, LD Prestranek
Avguštin Guštin, LD Metlika
Jožef Jordan, LD Orehovica
Janez Joželj, LD Lož - Stari trg
Ernest Kacin, LD Jelenk
Jože Klobučar, LD Toplice
Franc Kodra, LD Motnik - Špitalič
Ludvik Komac, LD Soča
Marijan Koprivnikar, LD Litija
Božidar Krapež, LD Hubelj
Rudolf Lešnik, LD Radvanje
Jože Levičar, LD Krško
Igor Marijan Malečkar, LD Prem

bileju ti iskreno čestitamo in ti želimo veliko zdravja, boginja Diana pa naj ti na lovskih pohodih nakloni obilo lovskega blaga.

LD Bohor Planina pri Sevnici – Ž. H.

Marijan Marinšek, LD Črna Jama
Ivan Marsetič, LD Kojnik Podgorje
Slavko Maršič, LD Istra Gračišče
Franc Mihovec, LD Šmarna gora
Jožef Mlakar, LD Podvelka
Branko Pavlovič, LD Prestranek
Alojz Potočnik, LD Grosuplje
Rudolf Rus, LD Loški Potok
Jože Šafarič, LD Prosenjakovci
Janez Špendal, LD Velika Loka
Iztok Špolar, LD Sorica
Franc Tomanič, LD Cirkovce
Ivan Valenčak, LD Grmada Celje
Jožef Dušan Vivod, LD Radvanje
Albin Žvajker, LD Pernica

70 let

Jože Ahčin, LD Velike Lašče
Jožef Bigec, LD Tomišelj
Miran Bizjak, LD Prestranek
Joško Bubnič, LD Žabnik Obrov
Janko Debelak, LD Brežice
Baldomir Dragič, LD Slovenska Bistrica
Janez Gačnik, LD Rakitna
Jože Gotlin, LD Rogaška Slatina
Franc Horvat, LD Ljutomer
Pero Ilič, LD Babno Polje
Milan Iskra, LD Kozlek
Jenö Kalamar, LD Prosenjakovci
Serdo Karlič, LD Bukovca
Anton Kastelic, LD Brkini
Anton Kokot, LD Zavrč
Jože Ml. Komperšak, LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Dominik Kosi, LD Globoko
Drago Kozmus, LD Braslovče
Dušan Kralj, LD Paljevo
Janez Kraljič, LD Taborska jama
Zvonimir Lavrič, LD Ivančna Gorica
Stanislav Lihtenvalner, LD Ljutomer
Aleksander Mahne, LD Gornje Jezero
Branko Mahne, LD Slavnik - Materija
Zvonko Marinič, LD Dobrovo
Gregor Mihevc, LD Logatec
Feliks Mohorko, LD Loka pri Žusmu
Janez Mravlje, LD Udenboršt
Ivan Pauman, LD Rače
Anton Plazl, LD Velunja Šoštanj
Jože Počivavšek, LD Podčetrtek
Jože Poljanšek, LD Sela pri Kamniku
Alojz Potrč, LD Jože Lacko - Ptuj
Jožef Pucko, LD Dobrovnik
Jožef Pušnik, LD Kapla
Jože Reven, LD Sovodenj
Oton Saksida, LD Fajti hrib Renče
Vinko Sedej, LD Nanos
Franc Selič, LD Gradac
Janez Šafarič, LD Pečarovci
Karel Špehar, LD Mala Gora
Jože Štepec, LD Velika Loka
Jože Tušek, LD Porezen
Vinko Urh, LD Stara Fužina
Franc Žabkar, LD Šentjernej

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisiel: Milán Samar

Otroci so ustvarjali kipe lisic

Na Osnovni šoli Vencija Perka Domžale redno dobivajo in prebirajo revijo *Lovec* tudi najmlajši učenci, prvošolci. Revija učence in učitelje s članki in slikovnim materialom vedno znova razveseli in poduči o živalih.

upodobiti. Najzanimivejša je tridimenzionalna glinena kiparska upodobitev živali. Učenci morajo izhajati iz izkustvenega učenja in prej spoznati tehnike modeliranja gline, da se lahko lotijo upodobitve prostoživeče živali. Pred spoznavanjem živali, po njem in med njim jih spremljajo pesmi in pravljice o živalih ter

Za izdelavo smo uporabili glino majolika. Posebna pozornost je bila usmerjena v stojnost oziroma stabilnost tridimenzionalnega predmeta.

V zimskih dneh se tudi v šolah pogosto spomnimo na prostoživeče živali, ki živijo v gozdu. Z novim znanjem o posameznih živalskih vrstah, z opazovanjem in proučevanjem jih pozneje učenci pri podaljšanem bivanju v prvem razredu skušajo tudi

tudi članki in slikovno gradivo revije *Lovec*.

Naši prvošolci so se najprej lotili spoznavanja lisic. Za uvod smo se pogovorili, kaj vse že vedo o lisici in ali poznajo kakšno pesem in pravljico o njej. Med sprostitveno dejavnostjo smo se naučili ljudsko

Na koncu smo žgane glinene lisice še poslikali s pokravnimi tempera barvami.

pesem *Lisička je prav zvita zver*. Prav tako smo prebirali pravljice, ki so naše misli dodatno zaposlovale in usmerjale k lisici. To so bile pravljice: *Tri botre lisice*, *Lisica zvitorepka*, *Lisica in jež*, *O volku in lisici*, *Lisica in kozica* ter druge. Sledilo je spoznavanje zunanjega videza lisice. Temeljito smo proučili njeno glavo, trup, rep, noge, dlako, barvo, lisičje stopinje, spoznavali smo njeno prehrano, življenjski prostor in razširjenost pri nas.

S pridobljenim znanjem smo se lotili naloge z likovnega področja, kiparstva. Upodobljeni motiv

je bila lisica. Za izdelavo smo uporabili glino, posebna pozornost je bila usmerjena v stojnost oziroma stabilnost tridimenzionalnega predmeta. Za izdelavo smo uporabili glino majolika.

Vsak prvošolec je v skladu s svojim znanjem, sposobnostmi in ob pomoči strokovnega usmerjanja samostojno izdelal glineno lisico. Vse izdelke smo tri tedne sušili in jih zatem dali žgat v peč za glino na 900 stopinj Celzija. Žgane glinene lisice smo na koncu še poslikali s pokravnimi tempera barvami.

Martina Lesjak, profesorica likovne umetnosti

Nato smo kipe tri tedne sušili in jih zatem dali žgat v peč za glino na 900 stopinj Celzija.

Narisi: Vital Šuligoj

KRMLJENJE DIVJADI IN POSTAVLJANJE SOLNIC

Zimske razmere v gozdu divjadi otežujejo iskanje hrane. Zato jim lovci pomagamo lažje preživeti težke zimske dni tako, da jim v gozdu na krmiščih nastavljamo hrano. Lahko prinesemo suho seno, silažo, sadje pa tudi koruzo. Zgodaj spomladi bomo lovci poleg dobro založenih krmišč divjadi nastavili še solne kamne. Spomladanski dež jih bo počasi topil in divjad bo iz solnic polizala vse stopljene minerale. Še posebno tiste živali, ki bodo spomladi skotile mladiče, se bodo zelo rade zadrževale v okolici solnic, lovci pa jih bomo radovedno opazovali iz bližnjih visokih lovskih prež.

PREBERI SPODNJE STAVKE IN SI OB TEM DOBRO OGLED ILUSTRACIJE, KI SO DEL STAVKA. MANJKAJOČE BESEDE VPIŠI NA ČRTE. POPOLN STAVEK ŠE ENKRAT PREBERI.

POZIMI _____ NA _____ DIVJADI PRINAŠAMO _____ IN _____.

ČE IGRAJO V _____ SE MUŠICE, V _____ VZEMI _____.

ČE _____ PRED GREGORJEVIM _____ ENO POJEDO*.

* Gregorjevo praznujemo 12. marca.

Domača naloga za mladega lovca:

Mladi lovci bodo z zabavnimi in poučnimi domačimi nalogami spoznavali gozdni prostor in živali v njem. Vsaka domača naloga naj bo napisana na svojem listu in vložena v mapo z naslovom Mladi lovec.

Ker divjad pozimi težko najde hrano, se pogosto zadržuje na krmiščih, ki smo jih postavili lovci. Skupaj z lovцем se čisto tiho in previdno sprehodita skozi zimski gozd do najbližjega krmišča za divjad. Morda bosta na njem opazila kakšno žival pri hranjenju! Dobro opazujta stopinje na tleh in poskušajta ugotoviti, katere živali so že bile na pojedini. Divjadi položita še nekaj dodatne krme, nato pa doma na list papirja narišita krmišče, ki sta ga obiskala, in vse tiste živali, za katere sta z lovцем ugotovila, da so bile tam.

Znani notranjski lovec Anton Mestnik po lovsko praznoval 95. rojstni dan

Anton Mestnik - Zvone je v petek, 15. oktobra 2021, praznoval 95. rojstni dan. Ker je še vedno aktiven lovec in naš častni član, smo se na eni od sej Upravnega odbora Lovske družine (LD) Babno Polje odločili, da mu bomo pripravili poseben lovski večer, ki si ga bo zapomnil. Ker vemo, da tudi sam rad zapoje in prisluhne lovski glasbi, smo na praznovanje rojstnega dne povabili **Lovski pevski zbor Martin Krpan** z bližnjih Blok in Notranjske rogiste.

Slavljenec Anton Mestnik - Zvone

To je bil prvi večer lovske kulture v Babnem Polju in le želimo si lahko, da bi bilo v prihodnje podobnih večerov še več.

Notranjskim rogistom in pevcem z Blok se na tem mestu vljudno zahvaljujemo za lep nastop z željo, da bi takšne večere organizirale tudi druge družine, ki delujejo znotraj **Zveze lovskih družin**

ne mine zadnji pogon brez nje. Poseben čar večera pa so bile ubrane in himnične melodije zdaj že legendarnih Notranjskih rogistov.

Večer je vodil starešina LD Babno Polje **Janez Škrlič - Janko**, ki

Foto: Arhiv zbora

Lovski pevci z Blok so leta 2020 posneli zgoščenko, katere izid sta med drugimi podprla LD Martin Krpan Bloke in Lovska zveza Slovenije.

Notranjske, in seveda tudi lovske družine širom Slovenije.

Tovrstni nastopi so namreč tiho, kar si lovski glasbeniki najbolj želijo, saj omogočajo nastopanje pred občinstvom, ki mu je ta glasba v prvi vrsti namenjena. Bloški pevci so leta 2020 posneli zgoščenko, katere izid sta med drugimi podprla LD Martin Krpan Bloke in **Lovska zveza Slovenije**. Z nje smo v živo slišali več pesmi in med njimi tudi ljudsko o črnem kosu, ki je slavljenca še posebno blizu, saj v naši lovski družini

je predstavil Zvonetovo lovsko pot in v uvodu pozdravil domače lovce, Zvonetove sorodnike in goste iz LD Sabotin in hrvaškega **Lovskega društva Tetrijeb Cabar**. Zvonetu je prišel voščiti tudi **Janez Kaiser**, predsednik Kluba prijateljev lova iz Celovca, ki se je v tistih dneh mudil na lovu na jelena v našem lovišču.

V zadnjem času LD Babno Polje večjo pozornost namenja lovski kulturi. Med zanimivejšimi projekti bo odprtje posebne knjižnice z lovsko literaturo iz zapu-

Foto: Jane Weber

V Blaževi sobi lovskega doma LD Babno Polje je na Mestnikovem večeru zaigral tudi predsednik Notranjskih rogistov Robert Ule.

ščine pokojnega člana LD Babno polje **Viktorja Trohe**. Knjižnica bo v novem lovskem domu, hranila pa bo domače in tuje gradivo, namenjeno lovcem, pripravnikom, šolarjem, dijakom in študentom ter drugim vaščanom, ki jih zanimajo lovstvo, lovska kinologija in podobne teme. Zvonetu smo vsi skupaj zaželeli, da bi se srečali ob njegovem stotem rojstnem dnevu.

Za devetdesetletnico smo organizirali **Mestnikov lov**, pet let pozneje so Zvonetu zapeli in zaigrali lovski glasbeniki iz domačega, notranjskega okolja, za sto let pa se bomo gotovo znova spomnili kaj pametnega! Pa dober pogled!

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Marjan Aubel, skrbnik in nosilec družinskega prapora 42 let

V vsaki lovski družini bi bilo treba pregledati dolgoletno delo slehernega člana zelene bratovščine. V **Lovski družini (LD) Dravinja Majšperk** smo žal dolgoletno delo našega člana **Marjana Aubela** opazili šele takrat, ko nam je konec oktobra leta 2021 na občnem zboru povedal, da zaradi zdravstvenih težav svoje žene **Vide** funkcije praporščaka lovske družine ne more več opravljati tako, kot je potrebno in od njega pričakujemo. Prosil je za razrešitev in imenovanje svojega naslednika nosilca prapora – praporščaka.

Šele taktat smo se zavedli, kaj pomeni biti nosilec družinskega prapora, kaj družinski prapor sploh pomeni vsaki lovski družini, koliko časa in odrekovanja mora praporščak žrtvovati, da je prisoten povsod, kjer mora biti. Takšnih ali drugačnih dogodkov v lovskih družinah v naši zvezi in v **Občini Majšperk** je med letom mnogo, kaj šele v 42 letih, saj je praporščak z družinskim praporom prisoten pri vseh veselih in žalostnih dogodkih, v vseh lovskih družinah naše **Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož**, pri večini takšnih ali drugačnih praznovanj

Foto: Arhiv LD Dravinja Majšperk

Marjan Aubel s praporom LD Dravinja Majšperk ob praznovanju 90-letnice organiziranega lovstva v tej lovski družini

sosednjih lovskih družin in nenazadnje ob vseh slovesnostih Občine Majšperk in njenih društev. Vsega je bilo v 42 letih res zelo veliko.

Marjan je redko prosil za nadomestilo. Ne smemo pa pozabiti vloge njegove žene **Vide**, ki je vsa ta leta skrbela, da je bil lovski prapor LD Dravinja Majšperk vedno čist in zlikan, tako kot njegov nosilec Marjan.

Marjan Aubel se je rodil 21. novembra 1949 na Ptujju. Zaposlen je bil v tovarni aluminija **Talum Kidričevo**. V času službovanja je bil zelo spoštovan delavec, bil je vodja izmene v livarni. Zaradi priljubljenosti med sodelavci je bil kar nekaj let izvoljen kot predstavnik delavcev v upravo

podjetja. V podjetju Talum je dočakal tudi zasluženi pokoj. V lovski organizaciji je začel zelo mlad, leta 1970, kot pripravnik v LD Dravinja Majšperk, kjer je leta 1972 opravil tudi lovski izpit. Od tedaj je član LD Dravinja Majšperk.

Leta 1979 je prevzel društveni prapor, ki ga je ponosno nosil vse do oktobra leta 2021. V lovski družini je med drugim opravljal tudi zelo odgovorne funkcije: dva mandata je bil starešina, tajnik, bil je član gojitvenih komisij, revirovodja, ocenjevalec lovskih trofejev, predsednik disciplinske komisije, strelec in še bi še kaj našlo.

Poleg vsega dela v lovski organizaciji pa je vedno našel čas za kulturo – petje. Bil je član

različnih pevskih zborov, nazadnje je bil član **Lovskega noneta Leskovec**, ki je deloval v okviru ZLD Ptuj - Ormož.

Mnogo bi bilo še treba dodati oziroma zapisati nekam, kjer bi bili naši zanamci seznanjeni s plemenitim delom v lovski organizaciji o varovanju okolja in življenja v njem; ne samo Marjana, temveč vseh članov zelene bratovščine, ki so kakorkoli s svojim delom in predvsem s svojimi dejanji in zgledom prispevali k prepoznavnosti slovenskega lovstva in ga v naši družbi postavili, kamor spada.

Zapisati je treba tudi, da je Marjan Aubel v ZLD Ptuj - Ormož praporščak z najdaljšim stažem doslej, pa tudi v celotnem slovenskem lovskem prostoru mu najbrž ni enakih. Prejel je znak za lovske zasluge, zlati znak za lovske zasluge, dve družinski priznanji in jubilejni znak za 40 let članstva lovske organizaciji.

Marjan, hvala za vse, kar si kot praporščak, član in funkcionar LD Dravinja Majšperk v letih članstva lovske organizaciji, predvsem pa v 42 letih nošenja družinskega prapora naredil za promocijo in prepoznavnost naravovarstvenega dela vseh nas lovcev. Tebi, predvsem pa tvoji ženi **Vidi** želimo lovke in lovci LD Dravinja Majšperk obilo zdravja in osebnega zadovoljstva!

Franč Majcen,
tajnik LD Dravinja Majšperk

Maja Šolar je uplenila mogočnega jelena

V prvem adventnem tednu, natančneje 4. decembra 2021, ko je godovala **sv. Barbara**, zavetnica rudarjev, obrtnikov, kmetov in priprošnjica za ljudi v nesreči in stiski, je **Maja Šolar** (rojena Smrtnik), članica **Lovske družine (LD) Jezersko**, na domačem posestvu v Kovkovem na Jezerskem uplenila po rogovju močnega jelena – dvanajsteraka. Z veliko verjetnostjo naj bi bilo rogovju po uradni oceni dodeljenih dovolj CIC-točk za bronasto medaljo. Maji je bila boginja **Diana** naklonjena, v pomoč pa so ji bile očetova lovška puška, lovška vztrajnost in pravičnost.

Po osnovni izobrazbi je Maja tekstilka, šivilja, ki dela kot zasebnica. Aktivno se ukvarja z oživiljanjem domače predelave ovčje volne solčavsko-jezerske pasme ovac. Iz ovčje volne izdeluje domače volnene izdelke (copate, klobuke, kape, nogavice, rokavice in drugo). Njeni izdelki iz naravne ovčje volne so topli, mehki in

Foto: Osebni arhiv Maje Šolar

Boginja Diana je bila Maji naklonjena, v pomoč pa so ji bile očetova lovška puška, lovška vztrajnost in pravičnost.

udobni. Meni, da je mogoče tudi tako ohranjati tradicijo in življenje na gorskem podeželju.

Kovkovo visokogorsko domačijo s posestvom, na katerem gospodari Majin brat **Janez**, ki je prav tako

lovec, upravljajo skrbno in uspešno, z visoko stopnjo gospodarnosti in inovativnosti. Poleg gozdarstva se na posestvu ukvarjajo tudi z obsežno rejo govedi in ovčerejo. Kovkova domačija je že tradicionalno znana po lovstvu, saj so kar trije otroci lovstvo povzeli po očetu **Franču**; vsi trije so aktivni člani LD Jezersko.

Maja je v lovske vrste LD Jezersko vstopila leta 1985. Čeprav zdaj z družino živi v Nemiljah in je tudi skrbna mati dveh otrok, še vedno ostaja izvirna Jezerjanka, ki redno ohranja stike s sorodniki, domačimi lovci in gorami. Je res prava hribovka, ki je tudi drugim lovcem »pokazala«, da si jezerske »jagrc« znajo in upajo smučati po strminah Skutinega ledenika; po smučinah, znanih predvsem po nekdanjih poletnih smučarskih tekmah v lovskem velelalomu za pokal kristalnega gamsa.

Jezerski lovci smo Maji ob uplenitvi njenega prvega jelena izrekli iskren lovski blagor.

Franč Ekar

BREZPLAČNA OBJAVA:

Poskrbite za svoje zdravje in se udeležite Programa Svit!

Program Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki, ki je namenjen ter dostopen vsem prebivalcem Slovenije, moškim in ženskam, starim od 50 do 74 let, ki imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje. Ustanovitelj in nosilec programa je **Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)**.

Osebe iz ciljne populacije

dobijo po pošti na dom vabilo k sodelovanju v program. Če se na povabilo odzovejo in v **Center Svit** pošljejo izpolnjeno izjavo o sodelovanju, dobijo na dom komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata. Vzorca je treba poslati v **Centralni laboratorij Svit** v analizo, kjer z zelo natančnim testom v okviru *Programa Svit* odkrivajo prikrito krvavitev v blatu, ki lahko pomeni prisotnost predrakavih sprememb na črevesni sluznici (prisotnost polipov).

Predrakave spremembe (polipi) lahko krvavijo neopazno in občasno. Takšno prikrito krvavitev lahko odkrijemo z imunokemičnim testom. Pozitiven izvid še ne pomeni raka na debelem črevesu ali danki, vendar v primeru pozitivnega izvida **Klicni center Svit** povabi osebo na nadaljnjo preiskavo – kolonoskopijo, ki pojasni vzrok prikrte krvavitve. Če je izvid negativen, pomeni, da

V zdravstveni regiji Maribor je bila v letu 2020 odzivnost v Program Svit 61,89 %, kar je pod republiškim povprečjem, ki znaša 64,37 %. Pri tem je bila odzivnost večja pri ženskah (67,46 %) kot pri moških (56,05 %). Zlasti pod regijskim povprečjem izstopa Mestna občina Maribor z odzivnostjo, ki je znašala le 59,80 %.

v vzorcih blata z laboratorijsko preiskavo niso zasledili krvi in bolezni najverjetneje ni prisotna. Take posameznike v program znova povabijo čez dve leti (in nato na vsaki dve leti do dopolnjenega 74. leta starosti).

Program Svit deluje tudi v času pandemije covid-19. Sodelovanje v *Programu Svit* je varno za vse, ki so vključeni v njegovo izvajanje. Z udeležbo v *Programu Svit* naredimo veliko za svoje zdravje in kakovost življenja,

obenem pa posredno pripomoremo k vzdržnosti in racionalizaciji stroškov zdravstvenega sistema. Zato vse, ki prejmete vabilo v program, zelo spodbujamo, da se nanj tudi odzovete.

Milan Stojanović,

NIJZ – Območna enota Maribor

O vseh morebitnih spremembah in novostih/dogodkih glede delovanja Programa Svit je na voljo spletna stran tega programa: <https://www.program-svit.si/za-uporabnike/aktualno/obvestila-in-dogodki/>.

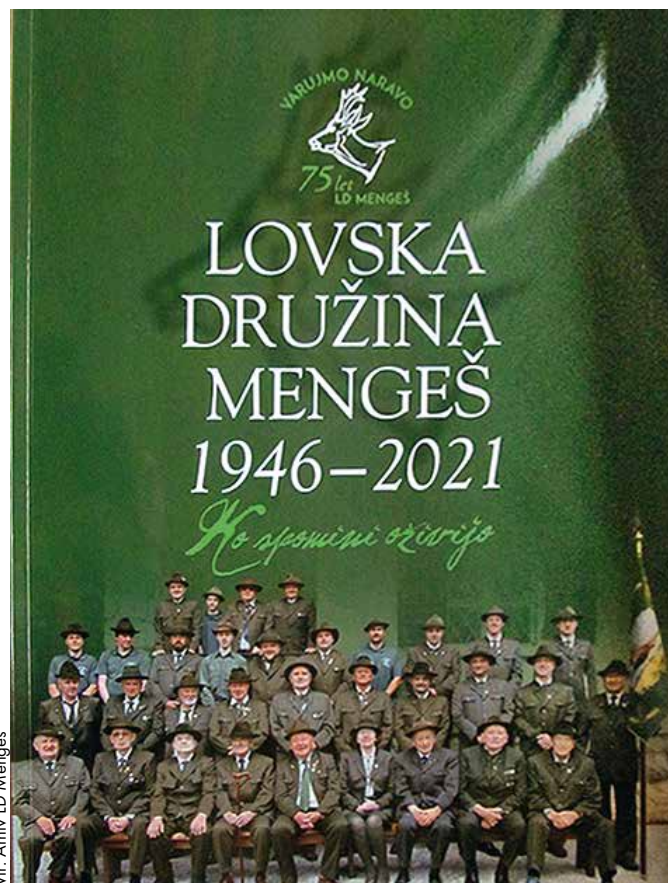
PREDSTAVITEV PUBLIKACIJE

Lovska družina Mengeš 1946–2021: Ko spomini oživijo

Ob obletnicah naših lovskih družin so v preteklosti izšli mnogi almanahi, bilteni, kronike in celo monografije. Največ jih je bilo ob 70-letnicah ustanovitve lovskih družin, številne lovske družine pa so spominske publikacije izdale tudi ob 50- in 60-letnicah delovanja. Če smo poštene, je med njimi kar precejšnja razlika v kakovosti, tako v grafično-oblikovnem kot predvsem vsebinskem pogledu.¹ Vse pa so brez izjeme izjemno dragoceni zgodovinski viri za raziskovanje in zgodovinsko proučevanje lovstva na lokalni in regionalni ravni pa tudi na državni. Naj kar izhajajo, takšnih virov ni nikoli preveč!

Za razliko od prepoznanih (rahlo stereotipnih) oblik in vsebin je ob svoji 75-letnici poskrbela **Lovska družina (LD) Mengeš**. Izdali so sicer drobno publikacijo velikega formata z naslovom *Lovska družina Mengeš 1946–2021: Ko spomini oživijo*. Napisal in uredil jo je starešina **Jože Vahtar**, predgovora pa sta napisala predsednik Lovske zveze Slovenije mag. **Lado Bradac** in župana občin Mengeš in Trzin, **Franc Jerič** in **Peter Ložar**. Urednik publikacije je izbral

¹ Analizo kakovosti teh publikacij je pred leti opravil Franc Černigoj in jo tudi objavil v *Lovcu*.

Naslovnica

domiseln način predstavitve zgodovine tega kolektiva zelene bratovščine, pri čemer ni suhoparno ali, kot rečemo zgodovinarji, pozitivistično našteval podatkov, datumov in imen: izbral je le nekaj najpomembnejših dogodkov in njihovih akterjev iz obdobja

vsakokratnih starešin LD Mengeš. Njihove pripovedi je ilustriral s črno-belimi fotografijami, ki imajo veliko dokumentarno vrednost.

Pripoved skozi 75-letno zgodovino LD Mengeš je začel drugi starešina **Stane Gregorc** (prvi je bil **Anton Vahtar**), ki se je

zapisal v družinsko kroniko kot lovec, ki je nadvse uspešno lovil s sovo uharico, ki je slišala na ime **Zinka**. Zanimivo pisanje, ki bralcem iz zornega kota lovca - praktika predstavi to vrsto sove in njen način življenja. V besedilu je uporabljena preprosta lovska terminologija iz 50-tih let minulega stoletja. Zato ne preseneča, da je velikokrat zapisan izraz »roparica« in »roparice«. Tako se je pač govorilo takrat. V nadaljevanju si sledijo zapisi kronistov **Srečka Komatarja**, **Raula Jenčiča**, **Gregorja Rettingerja** in **Jožeta Vahtarja**. Vsi po vrsti so verodostojno obudili spomine na delovanje lovske družine in tako ohranili vesele in zanimive dogodke še za zanamce.

S posebnim zanimanjem sem prebral vrstice, da je vodstvo LD Mengeš na čelu s starešino Stanetom Gregorcem mislilo svobodoljubno in z lastno glavo. Ne glede na politiko in morebitne politične posledice so po partijskem obračunu s slovenskim liberalizmom leta 1972, ki ga je poosebljal takratni predsednik Izvršnega sveta **Stane Kavčič**, v LD Mengeš sprejeli osebnosti, kakršna sta bila dr. **France Hočevar**, podpredsednik Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije (SRS), in **Stane Kavčič**, predsednik Izvršnega sveta SRS. Partijska nomenklatura je Kavčiča odstavila z vseh najvišjih političnih funkcij in mu omejila gibanje na 30 km iz Ljubljane. Nobena lovska družina si ga ni

upala sprejeti v svoje vrste, starešina Gregorc pa je zastavil svoje ime in lovsko članstvo. Kot so zapisali kronisti LD Mengeš, je moral nekajkrat na zaslišanje, a mu niso mogli nikoli dokazati nepravilnosti. »Bil je starešina lovcev v pravem pomenu besede in nas je naučil, da po lovsko lahko »parlamentariziramo«, ko pa je enkrat *zodosti, je zadnja beseda njegova. In vemo, da je bila zmeraj pravična!*«

V publikaciji so objavljeni tudi spomini na nekdanje love in lovsko druženja, na strelsko tekmovalništvo in na kulturno delovanje. Člani LD Mengeš so bili menda nadvse prepoznavni tudi po ubranem petju in ob vsakem praznovanju je iz lovskih grl zadonela lepa slovenska in seveda tudi lovška pesem. Med njihovimi legendarnimi člani niso pozabili omeniti **Evgena Sile**, ki je bil pribočnik generala **Rudolfa Maistra**. Sila

je bil strasten kadilec in je imel med drugo svetovno vojno, ko so ga zaprli v taborišče, hude težave. Če je le bilo mogoče, je kruh za vsako ceno zamenjal za cigarete. Spominjajo se ga kot šaljivca in izredno pravičnega lovca. In še bi lahko naštevali osebnosti, ki so se še posebej zapisale v njihovo zgodovino. Kronisti omenjajo tudi »četrtkarje«. Včasih so namreč lovili tudi med tednom, po navadi ob četrtkih, in skupina lovcev, ki

ni nikoli izostala in se je vedno sešla, si je nadela ime »četrtkarji«.

Kaj vse se je mogoče najti med slovensko zeleno bratovščino in koliko zanimivosti sploh še ni razkritih? Zapisano v knjižici *Ko spomini oživijo*, ki so jo sklenili z oporoko pravičnega lovca in z dvema notnima zapisoma lovskih pesmi *Pozdrav* in *Črni kos*, to še kako potrjuje. Zaradi izvirnosti in sporočilnosti je vredna posnemanja.

Dr. Marjan Toš

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Optics Trade, d.o.o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: Steiner Nighthunter H35

Vabljeni na preizkus!

V zadnjih letih se vse več podjetij podaja v termovizijske vode, med njimi tudi razna uveljavljena evropska podjetja z bogato tradicijo na področju optike. Eno takšnih je Steiner, ki je lani predstavil svoj prvi termovizijski monokular Nighthunter H35. Napravo smo temeljito preizkusili in menimo, da je zelo zanimiva. Želimo, da bi se o kakovosti te naprave prepričalo čim več slovenskih lovcev, zato jo bo v letu 2022 mogoče preizkusiti v več lovskih trgovinah v Sloveniji. Najprej bo na voljo v trgovini Slovarms v Divači, in sicer marca in aprila. Maja in junija jo boste lahko preizkusili v trgovini Lovski mojster v ljubljanskem BTC-ju. Po poletnem odmoru bo septembra in oktobra v Puškarstvu Vute v Mariboru, novembra in decembra pa jo boste lahko testirali v Trgovini Lovec v Grosuplju. Vljudno vabljeni.

Izjemna robustnost

Steiner slovi po trpežnosti svojih naprav, kar znova dokazujejo s svojo novo termovizijsko napravo. Nighthunter H35 je nekoliko težji od konkurence, kar ob uporabi daje občutek svojevrstne kakovosti. Ohišje prekriva črna guma, ki nudi dober oprijem. Naprava dobro sede v roko ne glede, ali ste desničar ali levičar. Ker je vodoodporna, ni nobenih težav, če nas na lovu preseneti dež, uporabljamo pa jo lahko tudi pozimi pri temperaturah do -10°C .

Baterije ni mogoče odstraniti, polnjenje pa zadošča za približno štiri ure in pol uporabe. Glede na razdaljo lahko sliko ostrimo z obročem na objektivu, funkcije pa upravljamo s pomočjo petih gumbov na zgornjem delu ohišja.

Termovizijski monokular Steiner Nighthunter H35 je vodoodporen, zato ni nobenih težav, če nas na lovu preseneti dež, uporabljamo pa ga lahko tudi pozimi pri temperaturah do -10°C .

Optična dovršenost

Nighthunter H35 navdušuje z ločljivostjo svojega senzorja, ki znaša 640×512 pikslov. Zmogljivost senzorja opazimo takoj, ko pogledamo skozi monokular, saj je slika jasna in ostra. Zaslon naprave tipa LCOS ima ločljivost 1280×960 pikslov, kar dodatno pripomore k prikazovanju podrobnosti. Osnovna povečava je dvakratna, kar pripomore k širokemu vidnemu polju, obenem pa omogoča dobro ocenjevanje divjadi na razdaljah do 300 m. Toploto lahko v primernih razmerah in ob dovoljšni velikosti opazovanega predmeta zaznamo tudi na razdalji 2 km. Slika je tekoča in brez zakasnitev, čemur botruje 50-herčno osveževanje slike. Svetlost in kontrast slike lahko natančno prilagodimo svojim potrebam, saj je na voljo deset nivojev jakosti.

Druge lastnosti

Ker je za marsikoga pomembno ovekovečenje lovskih pripetljajev, navsezadnje živimo v 21. stoletju, ima Nighthunter H35 zmožnost zajemanja slik in videoposnetkov, ki se hranijo na notranjem spominu naprave s kapaciteto

Ker je za marsikoga pomembno ovekovečenje lovskih pripetljajev, navsezadnje živimo v 21. stoletju, ima Nighthunter H35 zmožnost zajemanja slik in videoposnetkov, ki se hranijo na notranjem spominu naprave s kapaciteto 16 GB.

16 GB. Monokular lahko povežemo s pametnim telefonom, na katerem namestimo aplikacijo Steiner Connect, ki omogoča projiciranje slike, vidne skozi monokular, na zaslonu mobilnega telefona, daljinsko spreminjanje številnih nastavitev in tako naprej. Uporabniško izkušnjo bogatijo še mnoge druge napredne funkcije, kot so »slika v sliki«, sledenje točki z najvišjo temperaturo in podobno.

Vljudno vas vabimo, da napravo preizkusite:

- marca in aprila v trgovini Slovarms v Divači
- maja in junija v trgovini Lovski mojster v ljubljanskem BTC-ju
- septembra in oktobra v Puškarstvu Vute v Mariboru
- novembra in decembra v Trgovini Lovec v Grosuplju

Nakup in test naprave sta mogoča tudi pri nas, v trgovini Optics Trade v Slovenski Bistrici.

Cena

Cena naprave je malce več kot 3000 evrov, ob nakupu pa prejmete dveletno jamstvo. Podjetje Steiner je znano po svojem odličnem servisnem oddelku, zato vam ni treba skrbeti, kaj storiti v primeru okvare – popravljajo tudi naprave, stare 20 let in več. Steiner Nighthunter H35 prepriča s svojo neprekosljivo robustnostjo in odlično kakovostjo slike.

LOVSKE SPOMINČICE, NABRANE NA SLOVENSKEM

NAŠ MUZEJ ŽIVI!

Starejši utrinek iz lovskega muzeja v Bistri

Vir: Domoznanska zbirka
Cankarjeve knjižnice Vrhnika

Najbrž boste zastrigli z ušesi, ko boste prebrali naslov tokratnih spominčic in si priklicali v spomin svoje zadnje vtise z obiska slovenskega lovskega muzeja v Bistri. Zdajšnje stanje priča le še o životarjenju in ne o življenju, kot je davnega leta 1975 v Lovcu, ki ga je tedaj urejal France Cvenkel, zapisal dr. Ernest Petrič, dolgoletni lovec, lovski funkcionar, ugleden profesor, diplomat in ustavni sodnik ter zdajšnji svetovalec predsednika republike. Dr. Petrič zelo dobro pozna mnoga ozadja lovskega muzeja v Bistri, saj je bil kot član Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije (LZS) v mandatu Rada Pehačka posebej zadolžen prav za muzej in je tudi vodil njegovo prenovu. Če bi za rubriko imel na voljo več prostora, bi bralcem odstrl mnoga zakulisna dogajanja in paberke, ki mi jih je pred časom nanizal dr. Petrič.

Dr. Petrič je predavnimi leti v zapisu slovenskim lovcom na kratko predstavil obnovo lovskega muzeja v gradu Bistra pri Vrhniku, kjer še vedno domuje v sklopu Tehniškega muzeja Slovenije.¹ »Pri novi postavitvi sta nas vodila dva temeljna cilja – da naj bi bil muzej eno izmed sredstev za izobraževanje našega članstva na modernih strokovnih in znanstvenih temeljih in da naj bi bil naš muzej prispevek v zakladnico slovenske lovske kulture. Ocene muzeja so izjemno ugodne. Slovenska lovska organizacija je ob podpori družbenih dejavnikov in z lastnimi sredstvi omogočila prenovitev lovskega muzeja, za katerega lahko upravičeno trdimo, da je sedaj najatraktivnejši del Tehniškega muzeja Slovenije,« je med drugim zapisal dr. Petrič. Po njegovem mnenju je bila leta 1975 izjemno pomembna, privlačna in dolgoročna naloga ureditev širšega kompleksa Bistre v muzejsko-razstavni objekt med seboj povezanih dejavnosti: kmetijstva, gozdarstva in lovstva. »Možnosti so velike in privlačne. Potrebno bo izoblikovati ustrezeni koncept in ga s pomočjo pristojnih interesnih skupnosti za kmetijstvo, gozdarstvo in lovstvo uresničiti tako, da bo Ljubljana oz. Slovenija dobila v Bistri res obiska vredno kulturno in rekreativno ustanovo,« je še zapisal dr. Petrič.²

Načrt za prenovu lovsega muzeja v Bistri je bil narejen že leta 1964. Leto pozneje, torej leta 1965, je LZS nad njim prevzela »patronat«. Muzej v Bistri je postal svojevrsten učni poligon za mnoge generacije lovskih pripravnikov. Večina območnih lovskih zvez je ob koncu tečajev za pripravnike namreč organizirala strokovne ekskurzije v nekdanje Gojčevno lovišče Ljubljanski vrh in v lovski muzej v Bistri. Lovski muzej je doživel manjšo prenovu še v začetku devetdesetih let minulega stoletja s slovensko samostojnostjo. Zgodbo od tod naprej seveda poznamo. Namesto zaključka naj uporabim še vedno aktualno razmišljanje urednika Cvenkla iz leta 1968, da naj bi bil muzej v Bistri ne »samo poučen in ne samo spomenik lovstva na naših tleh, ampak tudi prosvetno-izobraževalni center za vse, ki se zanimajo za naravo in divjad, še posebej za lovce«.

Zdaj je, kakršen je, boljše vsaj nekaj kot nič. A dovolim si pripisati, da se z izgradnjo nacionalnega lovskega centra v Lukovici ponuja lepa priložnost za oblikovanje in postavitev sodobne, aktualne muzejske zbirke, ki bo sledila trendom evropske muzeologije in bo za najširšo javnost spet verodostojno ogledalo slovenskega lovstva in lovske organizacije.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Kartuzijanski samostan Bistra ali kartuzija Bistra (lat. Domus Vallis jocosae) je bila ustanovljena kot tretja kartuzija na Slovenskem. Leta 1255 jo je ustanovil Bernard Spanheimski skupaj s svojim sinom Ulrikom III. Spanheimskim, takratnim koroškim vojvodo. Kartuzija stoji na JZ robu Ljubljanskega barja v zdajšnji Občini Vrhnika. To je bila prva kartuzija na Kranjskem in poleg žičke kartuzije, kartuzije Jurkloster in kartuzije Pleterje ena izmed štirih kartuzij na zdajšnjem slovenskem ozemlju. Sprva se je imenovala Vesela dolina (Vallis iocosa) oziroma po nemško tudi Freudental, nato po bližnji Borovnici in šele konec 15. stoletja se pojavi še vedno ohranjeno ime Bistra. Leta 1260 je kartuzijanski samostan prejel tudi ustanovno listino, ki jo je izdal Bernardov sin Ulrik III.

² Do konca novembra 1975 je lovski muzej v Bistri obiskalo 44.338 obiskovalcev, od tega kar 16.000 slovenskih lovec. To je bila impozantna številka. Prenovljeni muzej je bil deležen velike medijske pozornosti tudi v glasilih lovskih organizacij nekdanjih republik SFRJ in je bil na zasedanju CIC v Parizu uvrščen na listo lovskih muzejev Evrope. To je bilo velikansko priznanje, ki ne bi smelo ostati pozabljeno.

OKUSI NARAVE

Fazanje prsi z ajdovo kašo in žafraniko

Za tri do štiri osebe potrebujemo:

- ☑ 125 g ajdove kaše
- ☑ žličko žafranike
- ☑ 75 g zamrznjenega graha
- ☑ par fazanjih prsi
- ☑ 3 žlice olja
- ☑ ščepec soli in malo črnega mletega popra
- ☑ žlico medu
- ☑ srednje veliko čebulo
- ☑ 3 stroke česna
- ☑ noževo konico rdeče paprike v prahu
- ☑ 100 g gob
- ☑ ½ žličke blagega čilija
- ☑ 2 žlici blage sojine omake

Ajdovo kašo operemo, jo zalijemo s primerno količino vode, dodamo žličko žafranike. Vre naj 10 minut, nato dodamo zamrznjen grah. Kuhamo do mehkega, navadno je dovolj še 10 minut. Lonec odstavimo.

Fazanje prsi zrežemo na trakove. Popečemo jih na vročem olju, da postanejo malo rjavi. Solimo, popravimo, dodamo žlico medu, dobro premešamo in pustimo, da se med razpusti. Meso preložimo na krožnik in ga pokrijemo.

V isto ponev stresemo sesekljano čebulo in jo pokrijemo tako, da se čebula deloma spraži in deloma skuha. Dodamo rdečo papriko v prahu, blag čili in zdrobljene česnovne stroke. Pražimo nekaj minut. Gobe zrežemo na koščke ali lističe, jih dodamo v ponev, dušimo nekaj minut in dodamo sojino omako.

Nato v ponev dodamo že skuhamo ajdovo kašo in popečene fazanje prsi. Rahlo premešamo in na nizki temperaturi kuhamo toliko časa, da se meso segreje.

Na vrh jedi lahko vsakemu ponudimo tudi ocvrto jajce, zelo je okusno in še bolj »zaleže«. ☺

O žafraniki: Njeno znanstveno ime je *Carthamus tinctorius*. Zelo je uporabna za lepšanje oziroma barvanje jedi, vendar brez posebne arome in preprosta za vzgojo. Iz cvetov pridobivajo rumeno in rdeče barvilo za barvanje tkanin, iz semen pa olje. Večkrat jo zamenjamo z žafranom, ki pa je druga rastlina in ima znanstveno ime *Crocus sativus*. Po barvi in videzu sta si rastlini podobni, le da je žafranika brez posebnega vonja in oranžnorumena ali rdečerumena, več cvetnih listov pa se drži skupaj. Žafran ima bogat vonj, je rdečkast in nitast (ima cvetne brazde – nitke). Za gram je potrebnih približno 500 nitk in je »drag kot žafran«; pravijo, da je dražji kot zlato.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!
Žan in Eva

Koloman Lulik - Kalman.

Lepega nedeljskega popoldneva, 19. septembra 2021, smo člani Lovske družine (LD) Radovci izvedli žalostno vest, da nas je v 91. letu zapustil naš najstarejši član.

Kalman se je rodil 30. avgusta 1931 v prelepi prekmurski vasi Strukovci, kjer je odrasel in preživel otroštvo skupaj s starši, bratom in sestro v časih, ki niso bili prav rožnati. Prišla je vojna in tudi težave, ki se jim je moral prilagajati. V pomoč je moral biti na kmetiji in dokončati šolanje. Leta so hitro minevala in treba je bilo razmišljati o nadaljnjem življenju. Tako je odšel na služenje vojaškega roka, kar v tistih časih ni bilo ravno kratko obdobje. Po vrnitvi iz vojske ga je mikala zaposlitev in delo s kmetijskimi stroji v takratni zadrugi, kjer se je tudi zaposlil kot voznik traktorja. Delo je vedno opravljal z veseljem.

Kalmana je pot kot odraslega zrelega fanta vodila na Goričko, v Radovce, kjer si je našel svojo življenjsko sopotnico Dragico, s katero sta se poročila, si ustvarila družino in povila dvoje otrok, sina Dušana in hčerko Melito. Kalman ni miroval, postal je poklicni voznik tovornjaka in se začel ukvarjati z avtoprevozništvom vse do upokojitve, ko je posel prevzel sin, ki nadaljuje njegovo tradicijo.

Narava je Kalmana privlačila že od mladih let. Rad se je družil s starejšimi lovci, nakar se je odločil in se leta 1960 vključil v lovsko družino kot lovski pripravnik. Takoj se je začel izobraževati in opravil je tudi lovski izpit. Nato je začel opravljati različne funkcije, ki jih je z veseljem in vestno opravljal, vse dokler so mu dopuščale moči.

LD Radovci se je leta 1988 odločila za gradnjo lovskega doma, pri katerem je imel Kalman veliko zaslug, saj je bil vedno pripravljen opraviti prevoz in dostaviti potreben material za gradnjo. Skratka, bil je človek, ki ni znal reči ne, vedno je bil dobre volje in nasmejanega obraza.

V lovski družini je opravljal več funkcij: od leta 1984 do leta 1992 je bil član upravnega odbora, od leta 1996 do leta 2000 član nadzornega odbora in od leta 2000 do leta 2004 član disciplinske komisije. Aktivno se je vključeval in udeleževal vseh akcij in lovov, ki so mu bili v posebno zadovoljstvo. S svojimi dejanji je vplival na vnuka Mateja in ga navdušil, da je postal član naše lovske družine in tako nadaljuje njegovo poslanstvo.

Kalman je za svoje delo in trud v lovski družini ob razvijanju prapora leta 1985 prejel priznanje lovske družine ter leta 1999 ob odprtju lovskega doma in praznovanju 50-letnice LD Radovci tudi priznanje Zveze lovske družin Prekmurje. Z znakom za lovske zaslugе, ki ga podeljuje Lovska zveza Slovenije, je bil odlikovan leta 2020. Prejel je tudi jubilejna znaka za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji. Vse to dokazuje, da je bil Kalman pravi lovski tovariš in prijatelj – spoštovan in priljubljen. Poleg zelene bratovščine je bil tudi član prostovoljnega gasilskega društva, kjer je bil prav tako cenjen in spoštovan.

Dragi lovski tovariš in prijatelj Kalman, zapisan je le delček tvojih dobrih del iz lovskega življenja, ki je bilo zelo bogato in polno, vendar je prišel čas, ko smo se 21. septembra 2021 zbrali člani LD Radovci in člani sosednjih lovske družin, da smo te pospremili v večna lovišča. Ob spoštovanju ukrepov za preprečevanje širjenja covida-19 je starešina lovske družine izrekel poslovilne besede ob zvokih lovskega rogov, priklonili so se

prapori in oglasile so se lovske puške, ki so naznanile zadnji pogon.

Kalman, odšel si v večna lovišča, počivaj v miru in naj ti bo lahka domača zemlja.

LD Radovci – H. V.

Vedno vesel, poln energije in prijetnega humorja je vsakogar, ki je potrkal na njegovo okno ali vrata, pričakal »naš dedek«, **Janez Fluher**, član Lovske družine (LD) Kamnica. Vsakomur je ponudil kupico ali kavo in se pogovoril o aktualnih zadevah ali pa o temah iz minulih časov. Janez je bil vedno zanimiv in bister sogovornik z neizmerno mero življenjskih izkušenj na vseh področjih, ki jih je zbral v 99 letih svojega življenja.

Rodil se je 24. junija 1921 v Kamnici pri Mariboru. Mladostna leta je preživel s svojimi starši, brati in sestrami v domačem kraju. Ker ga je že od malih nog zanimala narava, se je odločil za kmetijski poklic. V času druge svetovne vojne je bil tako kot mnogi slovenski fantje mobiliziran v nemško vojsko. Na ruski fronti je bil ranjen in poslani so ga na zdravljenje v nemško zaledje. Po ozdravitvi so ga poslali na zahodno fronto v Francijo, kjer so ga zajeli zavezniki. V drugi polovici leta 1945 se je vrnil domov. Po vrnitvi si je našel službo pri Dolinskovih v Kamnici, nato pa ga je nova oblast za dve leti službeno napotila v Kočevje na kmetijsko posestvo v Gotenico. Po vrnitvi se je zaposlil v Kmetijski zadrugi Kamnica, nato pa na Agrokombinatu Maribor, kjer je bil zadolžen za vinogradništvo. Pozneje je bil vse do svoje upokojitve vodja Agrokombinativnih vinskih kleti. Kot priznan enolog je dolga leta sodeloval v strokovni komisiji za ocenjevanje vin pri Kmetijski zadrugi Maribor. Prav tako je vsa leta skrbno urejal svoj vinograd nad domačijo in z veliko ljubeznijo kletaril ter svoje vino z veseljem natočil tudi nam lovcom, ki smo bili vedno dobrodošli v njegovi kleti in lovski sobi, kamor smo se radi vračali zaradi dobre kapljice, lovskega razgovora in prijetnega domačega vzdušja.

Janez je bil tudi družbeno angažiran, in sicer je bil v času samostojne Občine Kamnica en mandat njen župan, pozneje pa aktiven tudi v Krajevni skupnosti Kamnica. Tako ima nedvomno velike zaslugе za razvoj kraja, za kar je prejel več priznanj.

Leta 1953 se je včlanil v LD Kamnica. Prav gotovo je bil eden od najbolj aktivnih članov lovske družine, saj je opravljal številne funkcije – od strelskega referenta, predsednika komisije za ocenjevanje škode do predsednika in člana nadzornega odbora ter referenta za lovni turizem. V letih od 1978 do 1982 je bil starešina LD Kamnica. Med letoma 1984 in 1992 je bil predsednik komisije v Kozjaškem gojitvenem bazenu. Vse do svojih poznih 90-ih let je bil preglednik uplenjene divjadi. Po njegovih zaslugah so se spletle močne vezi z lovskimi prijatelji iz sosednje Avstrije. Je častni član LD Kamnica.

Za svoje delo v lovstvu je prejel vsa najvišja odlikovanja lovske družine, vključno z najvišjim družinskim odlikovanjem, to je plaketo LD Kamnica, pa tudi plaketo Lovske zveze Maribor. Od Lovske zveze Slovenije je prejel znak za lovske zaslugе, rede za lovske zaslugе III., II., in I. stopnje ter jubi-

lejni znak za 60 let članstva v lovski organizaciji.

Vsa leta svojega udejstvovanja v LD Kamnica se je zavzemal za čim boljše sodelovanje z lastniki kmetijskih zemljišč in lastniki gozdov, saj je bil prepričan, da prav oni s svojim delom veliko pripomorejo pri uspešnem upravljanju z divjadjo.

V zgodnjih letih svojega lovskega udejstvovanja je bil aktiven vodnik nemških kratkodlakih ptičarjev, za kar je prejel priznanje Kinološke zveze Slovenije.

»Naš dedek«, kot smo ga imenovali mlajši člani lovske družine, je bil zadnji iz generacije starejših, povojnih kamniških lovcev. Pokončna drža, načelnost in človeška toplota ter tudi prava mera humorja so bile lastnosti, ki so pri vseh članih vzbujale spoštovanje.

Od Janeza smo se poslovili 6. aprila 2021 na kamniškem pokopališču v ožjem družinskem krogu zaradi epidemije covid-19.

Dragi Janez, hvala ti za vse storjeno na področju narave in divjadi ter v lovski družini. Vedno boš ostal med nami kot »naš dedek«.

LD Kamnica – D. K.

Na ljubljanskih Žalah smo se 6. septembra 2021 poslovili od **Marka Žigona**, dolgoletnega člana Lovske družine (LD) Tomišelj, ki je umrl 30. avgusta 2021.

Marko se je rodil 26. marca 1942 v Ljubljani, ki ji je ostal zvest za vedno. Po končani osnovni šoli se je izučil za gradbenega tehnika in se zaposlil. Med delom pri Emona Inženiringu je veliko potoval in nekaj časa preživel v Maliju v Afriki, kjer je del prostega časa izkoristil tudi za lov. Na tisti čas ga je spominjal lov na svinjo bradavičarko, ki jo je uplenil, doma pa je v spomin na ta dogodek hranil lovsko trofejo.

Leta 1973 se je včlanil v LD Smuk Semič in lovski izpit opravil v Črnomlju. Kmalu je ugotovil, da je sicer zelo lepo lovišče predaleč zanj, zato je leta 1984 prestopil v LD Tomišelj.

Njegova natančnost in vestnost sta bila prepoznavni v obeh lovske družinah, zato so mu bile dodeljene prenekatere funkcije in zadolžitve.

Od leta 1976 do leta 1983 je bil predsednik Nadzornega odbora LD Smuk Semič. V letih 1985 in 1986 je kot predsednik gradbenega odbora sodeloval pri izgradnji lovskega doma LD Tomišelj, v letih 1994 in 1995 pa tudi pri izgradnji bivanja na Krimu. Od leta 1988 do 1995 je bil knjigovodja LD Tomišelj. Leta 1993 se je preizkusil tudi v vlogi tajnika LD Tomišelj, vendar je zaradi okoliščin s funkcije odstopil. Ponovno pa je tajniško funkcijo prevzel leta 1997 in jo opravljal do leta 1998. V mandatu 1994–1995 je bil tudi predsednik Nadzornega odbora LD Tomišelj in je to funkcijo opravljal tudi v zadnjih letih.

Kot lovec in ljubitelj psov je menil, da ni pravega lova brez pravega lovskega psa. Bil je vodnik različnih pasem – od terierja in brak-jazbečarja do resastega jazbečarja, ki je obvladal aport tudi iz vode, in bavorske barvke. Preizkusil se je tudi kot vodnik krvosledca in pri Lovsko-kinološkem društvu Ljubljana sodeloval ter vodil evidence o krvosledništvu, izsledke pa redno objavljaval v reviji Lovcev.

Za bogat prispevek na področju kinologije je prejel srebrni znak za kinološke zaslugе leta 1991 in leta 1996 še zlati znak za kinološke zaslugе. Za velik prispevek v lovstvu je leta 1991 prejel znak za lovske zaslugе in leta 2004 red za lovske zaslugе III. stopnje.

Za vse opravljeno delo (član lovske organizacije je bil 46 let) smo se mu v trenutku slovesa iskreno zahvalili.

LD Tomišelj – L. B.

Na prvi decembrski dan leta 2021 smo lovski tovariši Lovske družine (LD) Podlehnik, sosednjih lovske družin in pobratene LD Banja Loka - Kostel

ob spremljavi številnih praporov in nežnih melodij registrov Zveze lovske družin Ptuj - Ormož k večnemu počitku pospremili **Konrada Vaupotiča st.**, ki nas je zapustil 29. novembra 2021.

Rodil se je v začetku vojne vihrje, 16. oktobra 1941, očetu Konradu in mami Mariji v Stanošini pri Podlehniku, nato pa so se skupaj razveselili še sestre Anice ter bratov Jakoba, Jožeta in Stanislava. Prehitro je minilo otroštvo in kot odgovoren mlad fant si je poiskal službo na Vojni pošti pri cestogradnji. Usoda mu je na pot poslala Rozalijo Vidovič. Ljubezen sta okronala s poroko leta 1963 in na Zinkini domačiji na Vranušku začela ustvarjati skupno zgodbo življenja. Rodili sta se jima hčerki Dušanka in Lidija ter sin Konrad. Da bi jim bilo lažje, je zamenjal službo in se zaposlil v Cinkarni Celje, doma pa sta z ženo složno, korak za korakom, iz skromne haloške kmetije zgradila sodobno kmetijsko gospodarstvo z obsejnimi vinogradi.

Poznejša zaposlitev v Osnovni šoli Podlehnik mu je skrajšala pot na delo, zato je lahko več časa namenil družini, delu na kmetiji ter pomoči svojim sovaščanom. Ko se je sin Konrad vrnil iz tujine, se mu je odvalil kamen od srca, saj je videl, da trud, ki sta ga z Zinko vložila v kmetijo, ne bo zaman in bo kmetija živela naprej. Z veseljem je opazoval, kako je sin Konrad z Gelico nadaljeval njuno delo in skupaj so ustvarili turistično kmetijo, o kateri je slišati daleč naokoli. Ponosen je bil na svoji hčerki Dušanko, ki kljub svoji težki boleznici pridno pomaga v kuhinji, in Lidijo, ki si je ustvarila svojo družino. Rad se je pohvalil z vnukom Matejem, saj je bil ponosen, kako spretno upravlja z dvigalom. Zelo je bil naklonjen tudi vnukinjam Špeli, Valentini in Evi. Veliko zaupanje je družini Vaupotič izkazala država, saj je bilo v njihovi hiši tajno skrišališče orožja Teritorialne obrambe v času osamosvojitvene vojne. Vedeli so, komu lahko zaupajo.

Ljubezen do narave je v Konradu že v rani mladosti prebudila željo po vključitvi v lovske vrste. Leta 1965 je postal član svoje druge družine – LD Podlehnik in od takrat pa vse do prezgodnje smrti ostal njen aktiven član. Željan znanja je leta 1978 opravil tečaj za lovske čuvaje in nato zgledno opravljal lovskočuvarjsko službo vse do svoje smrti, torej več kot 40 let.

Za svoje aktivno delo je prejel številna lovska priznanja, med njimi tudi zlati znak Lovske zveze Slovenije za lovske zaslugе. Kot vzornemu lovcu smo mu lovski tovariši zaupali častno funkcijo praporščaka. Prapor je nosil s ponosom na veselih dogodkih in ob žalostnih nanj pripel črn trak. Hvala

ti za vse, dragi lovski tovariš Konrad, hvala ti za tvoje življenje, ki si ga razdal svojim najdražjim, nam lovcem in vsem, ki so kadarkoli potrebovali tvojo pomoč. Ljudi, ki jim je pomoč drugim v osebo zadovoljstvo in jim pomeni srečo, le redko srečamo. Ti si bil eden izmed njih in v veliko čast nam je, da si bil del naše družine in da smo mi smeli biti del tvoje. Konrad, zaslužil si si miren počitek v osrčju Haloz.

Lovski zdravo, Konrad.

LD Podlehnik – M. M.

Ob koncu leta 2021, natančneje 9. decembra, nas je zapustil dolgoletni član Lovske družine (LD) Toško Čelo **Franc Jeršin**.

Franc se je rodil 7. septembra 1948. Živel je polno, bogato, zanimivo življenje, katerega del je bil tudi lov.

Član naše LD Toško Čelo je bil od leta 1992 in skoraj 30 let je bil pomemben del naše skupnosti. Po opravljenem lovskem izpitu je Frenk, kot smo ga klicali, najprej sodeloval pri delu disciplinske komisije kot predsednik (2002–2003), nato kot član (2008–2010), zadnjih enajst let pa je bil blagajnik naše lovske družine.

Za svoje lovske udejstvovanje je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge (2012) in zlatim znakom za lovske zasluge (2018).

Lovski tovariši smo ga poznali kot aktivnega, dobrovoljnega, zgovornega in prizadavnega lovca, ki je ravnal v korist divjadi in lovske družine in se je tudi z veseljem udeleževal lovskih dogodkov. V naši lovski družini je bil pomembna gonilna sila in pogrešali bomo njegovo pomoč.

Spoštovani lovski tovariš Frenk, naj ti bo lahka slovenska zemlja, naj ti gozd po tihem govori.

LD Toško Čelo – J. Z.

Lovske vrste je 2. decembra 2021 zapustil **Bor Keršan**.

Bor se je rodil 3. septembra 1950, v Lovsko družino (LD) Toško Čelo pa je vstopil leta 1980 in bil več kot 40 let aktiven član lovske družine.

Bil je navdušen strelec in že takoj po lovskem izpitu je postal strelski referent (1983–1984), nato blagajnik (1985–1988 in 1998–2003), po osamosvojitvi pa je vodil lovsko družino kot starešina v takrat za lovstvo negotovih časih (1992–1995). Vse do nedavnega je aktivno sodeloval pri vodenju lovske družine kot član in predsednik nadzornega odbora (2006–2008 in 2008–2013) in disciplinske komisije (2013–2015), opravil je tudi mentorski izpit (2000) ter pospremlil številne pripravnike na zeleno pot.

Za svoje lovske udejstvovanje je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge (1999) in redom za lovske zasluge (2003), prejel je tudi jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji (2020).

To so zapisi v lovski knjigi, naš Bor pa je bil še marsikaj drugega. Lovci sosednjih družin se ga bodo spominjali kot zavzetega udeleženca strelskih tekmovanj, naši člani in njihove družine se bodo z veseljem

spomnili vseh izletov, ki jih je organiziral, in pa marsikatero anekdoto, ki je tam nastala. Bil je veseljak in v vlogi tožilca, odvetnika ali sodnika je krstil skoraj vse sedanje člane lovske družine. Za LD Toško Čelo je resnično skrbel in kljub bolezni se je udeleževal delovnih akcij in skupnih lovov, kjer je redno sodeloval sprva s prepeličarjem Brinom, nato pa s psičko Bajo. Kinologija je bila njegova posebna strast.

Marsikaj nam je pokazal, marsikaj nas je naučil, predvsem pa, da se spodobijo po svetu hoditi s potrpljenjem, biti prijazen in dobre volje. Njegov lovski rog je zatrobil konec lova, za Bora se je lov končal.

Spoštovani lovski tovariš Bor, naj ti bodo prostrana večna lovišča!

LD Toško Čelo – J. Z.

Bil je 14. decembra 2021, ko nas je razžalostila novica, da nas je v 92. letu starosti za vedno zapustil skrben oče, dedek, pradedek, trden in zanesljiv kmečki gospodar,

domoljub, vojni veteran, nekdanji uspešen predsednik Sveta Krajevne skupnosti (KS) Skomarje, naš častni član in starosta naše lovske družine **Karel Beškovič**.

Karl oziroma Korlek, kot smo ga klicali zreški lovci, se je rodil 7. maja 1930 na Skomarju, na sp. Videčnikovi kmetiji, ki je na Pohorju med pešico naših najstarejših, saj njene korenine izvirajo iz daljnega leta 1404. Pohorske čare in lepote, pa tudi zahtevno kmečko, gozdarsko in žagarsko delo ter življenje je Korlek odkrival in spoznaval že kot kratkohlačnik, saj so se takrat morali tudi otroci dokazovati pri delu, bolj kot dandanes, ko številne pridne roke uspešno nadomeščajo stroji in mehanizacija.

Zreški lovci smo posebno ponosni na njegovo več kot 70-letno aktivno lovske udejstvovanje. Jabolko ne pade

daleč od drevesa, pravijo, saj je bil oče, Karel st., med pionirji ustanoviteljev lovstva na Zreškem in v Skomarju. Oče je navduševal za lovstvo svojega Korleka tako, da ga je že v mladosti vključeval pri oskrbovanju divjadi, delih v lovišču in samem lovu. Tako je Korlek kot fant postopoma spoznaval lepote narave, revirje, stečine, navade in značilnosti pohorske divjadi. V njem je vzklikla močna in nepopustljiva lovska žilica.

Karl se je še posebej izkazal pri gradnji lovskega doma Lovske družine (LD) Zreče v letih 1984–1988. Zato ga je lovska družina ob odprtju odlikovala s srebrno plaketo. Uspešen je bil tudi kot dolgoleten vodnik lovskih psov, za kar je prejel srebrno priznanje Kinološke zveze Slovenije. Številnim našim članom je kot mentor omogočil prve korake v lovstvu, pri čemer se je izkazal kot prizadeven in spoštovan vzornik, ki je pripravil z bogatim znanjem, veščinami in izkušnjami spoštljivo ter s potrpljenjem uvažal v prve lovske korake. Dolga leta je bil vse do nedavnega v Upravnem odboru LD Zreče (1971–2003) z 32-letnim neprekinjenim stažem naš rekorder.

Največkrat je na lovih s svojimi psi sodeloval v pogonih. Do naše čudovite pohorske narave je tako kot pri lovstvu tudi pri kmečko-gozdarskih opravilih gojil tankočuten odnos. Desetletja je bil eden izmed naših najaktivnejših in najzanesljivejših članov ter funkcionarjev.

Uveljavil se je tudi kot skrben in ugleden gozdni in kmetijski posestnik, kot dober gospodar in kot pomemben zagovornik posodobitve in elektrifikacije Skomarja, izgradnje cest, asfaltiranja, telefonije. Precejen del skomarskih cest je tlakovan prav s kamnom iz Beškovičevega »pruha«. V osemdesetih in začetku devetdesetih let je vodil Svet KS Skomarje in takrat so uspeli s sodelovanjem gospodarstva in takratne občine v treh etapah asfaltirati glavno cesto. Hkrati je predstavljal pokončnega moža dane besede in sklenjenih dogovorov, česar dandanes prepogosto žal ni več.

Beškovičovo družino krasi tudi izredno domoljubje, ki temelji na tradicionalni navezanosti na rodno pohorsko in slovensko grudo. To je Karel st. dokazal s hrambo orožja za partizane v tamkajšnji cerkvi, kar je skoraj plačal z življenjem v Mauthausnu in pozneje kot partizan. V obdobju naše slovenske pomladi, osamosvojitve, pa se je družina izjemno izkazala s tajno hrambo orožja Teritorialne obrambe 85. območja ŠTO, ki je bilo pri njih varno shranjeno vse od jeseni 1990 do vojne junija leta 1991.

Karel je bil zaslužen prejemnik številnih priznanj in odlikovanj, ki so mu jih podelili Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje, Lovska zveza Maribor in Lovska zveza Slovenije (znak za lovske zasluge, redi za lovske zasluge III., II. in I. stopnje). Bil je tudi prejemnik jubilejnega znaka za 60 let članstva v lovski organizaciji.

Z njegovim odhodom nastajata velika vrzel in boleča praznina. Na Zreškem bomo nanj z izredno hvaležnostjo ohranili spoštljiv spomin.

Lovci LD Zreče

Maksimiljan Sušek, član Lovske družine (LD) Radlje ob Dravi, se je od nas poslovil 2. januarja 2022. Milijon trenutkov opisuje njegovo poslanstvo, ki sega v zgodovino našega radeljskega lovstva, med lovske tovariše, ki so mu bili prav vsi prijatelji.

Maks, kot smo ga klicali, se je rodil 19. septembra 1932, njegova lovska zgodba pa se je začela leta 1953. Vedel je, kako mora ravnati s svojim lovskim poslanstvom. Svoje preudarno in dobronamerno ravnanje, ki je še kako pomembno za vsakega lovca, je znal prenašati na lovske pripravnike. Pri tem je bil zelo uspešen, saj je bil, dokler je mogel, prijatelj med prijatelji. Poln vedenja in znanja je bil srce LD Radlje ob Dravi. Zaradi sposobnosti vodenja je postal starešina že leta 1962 in to funkcijo uspešno opravljal vse do leta 1996. Med njegovim vodenjem se je v naši lovski družini spletla uspešna zgodba, v osrčju katere sta bila skrb za pomlajevanje lovskih vrst in poudarek na humanem odnosu do divjine in njenih prebivalcev.

Prav posebna zgodba je njegov Štáher – lovski dom, njegovo življenjsko delo v osrčju Sv. Treh Kraljev, kjer se je v čudoviti urejenosti objekta leta zbiral njegov lovski rod, se izobraževala lovska mladež in se utrjevala miselnost poslanstva, ki jo lahko daje lovec v naravo.

Bdel je nad vsem, sponzoriral, podpiral, svetoval. Neodgovorjena vprašanja so potovala k njemu po odgovore, saj je znal in vedel, kako. Vselej je želel delati prav, s pridihom skromnosti in razumevanja za vsakega dobrega lovca.

Leta 1999 je postal častni član, vendar tedaj njegova lovska skrb ni prenehala. Njegovo oko in misli so bili povezani z njegovo življenjsko družino in celo njegova tleča bolezen ga ni ovirala v gojenju večnega prijateljstva.

Lovci LD Radlje ob Dravi, polni hvaležnosti, obljublamo varovati Maksovo poslanstvo, globoko čutimo njegovo prijazen in prijateljske vezi ter mnoge globoko vsajane vrednote, ki nam jih je podaril za v prihodnost.

Hvala, Maks!

LD Radlje ob Dravi – S. P.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Marjan Robič, LD Kranjska Gora,

* 17. 8. 1954, + 7. 12. 2021.

Franc Žnidaršič, LD Lož Stari trg,

* 21. 12. 1929, + 3. 1. 2022.

Ivan Žičkar, LD Zabukovje,

* 8. 11. 1931, + 31. 12. 2021.

Franc Avberšek, LD Velenje,

* 3. 4. 1947, + 14. 1. 2022.

Janez Pirnat, LD Velike Poljane,

* 18. 10. 1937, + 29. 12. 2021.

Jakob Krautberger, LD Janžev Vrh,

* 9. 4. 1945, + 14. 1. 2022.

Anton Pavlič, LD Zabukovje,

* 27. 5. 1959, + 14. 1. 2022.

Mladen Ostojič,

LD Pobrežje Miklavž,

* 18. 10. 1948, + 2. 1. 2022.

Janko Petrovič,

LD Pobrežje Miklavž,

* 19. 2. 1926, + 13. 1. 2022.

Maksimiljan Sušek, LD Radlje,

* 19. 9. 1932, + 2. 1. 2022.

Marij Likar, LD Kozje stena,

* 23. 1. 1944, + 16. 1. 2022.

Janez Dienstman, LD Krekovše,

* 29. 7. 1948, + 23. 12. 2021.

Vili Urbina, LD Prestranek,

* 31. 12. 1958, + 2. 1. 2022.

Jakob Munda,

LD Središče ob Dravi,

* 16. 7. 1930, + 28. 1. 2022.

Stanislav Čater, LD Grmada Celje,

* 6. 10. 1947, + 28. 9. 2021.

Alojz Fortin, LD Ljubno,

* 31. 5. 1949, + 18. 1. 2022.

Jure Novak, LD Handil Dobje,

* 30. 3. 1989, + 19. 1. 2022.

Matej Fink, LD Bojansko Štore,

* 5. 7. 1944, + 28. 1. 2022.

Alojz Golob, LD Udenboršt,

* 20. 6. 1947, + 30. 1. 2022.

Marjan Kobal, LD Kras Dutovlje,

* 14. 2. 1959, + 13. 1. 2022.

Anton Dragovan Sever, LD Gorica,

* 5. 11. 1922, + 15. 12. 2021.

Aldo Vižintin, LD Gorica,

* 15. 6. 1950, + 26. 1. 2022.

Lovro Logar, LD Turjak,

* 1. 8. 1932, + 20. 12. 2020.

Božidar Kovačič, LD Turjak,

* 7. 11. 1940, + 30. 6. 2021.

Franjo Vladimir Rebernik,

LD Rakitna,

* 22. 9. 1952, + 10. 5. 2021.

Marjan Ahlin, LD Grosuplje,

* 20. 12. 1938, + 27. 11. 2021.

Stanislav Balantič, LD Stahovica,

* 7. 3. 1938, + 29. 1. 2022.

Jožef Erjavec, LD Šmartno pri Litiji,

* 10. 4. 1953, + 2. 2. 2022.

Lovro Župančič, LD Laze,

* 14. 7. 1947, + 3. 2. 2022.

Umrlim časten spomin!

Tekma goničev v LD Žiri

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Gorenjske je v letnem načrtu prireditev, ki jih organizira, tudi za leto 2021 razpisalo lokalno tekmo goničev. Za soorganizatorico se je prijavila **Lovska družina (LD) Žiri**, ki nam je v preteklosti že mnogokrat omogočila organizacijo prireditev.

Zaradi lani edine organizirane tekme goničev v Sloveniji – organizirana je bila 30. oktobra 2021 – se je na tekmo želelo prijaviti tudi nekaj vodnikov, članov drugih lovsko-kinoloških društev. Žal smo jih, zaradi stroškov, ki bi bremenili LKD Gorenjske, morali zavrniti. Opažam, da je za taka tekmovanja še vedno zanimanje vodnikov, zato ne razumem, zakaj ni bilo organizirane državne tekme goničev, ki naj bi jo organizirala **Vzrejna komisija za goniče pri Kinološki zvezi Slovenije** in zakaj ni bilo organizirane državne tekme goničev, ki naj bi jo organiziralo **Obalno-Kraško LKD Koper**. Obe tekmi sta bili v koledarju prireditev. Vsem je bolj ali manj jasno, da če se ne zavzamejo vodstva organizatorjev, potem tekem ni. Opažam, da mnogi čakajo, ali bo mogoče kdo kaj organiziral namesto njih.

Kot sem omenil, je LKD Gorenjske konec oktobra organiziralo lokalno tekmo goničev v Žireh, kjer so nas že jutraj pogostili s kavico in čajem. Lovska družina je za vodjo tekmovanja določila kinologa lovške družine **Aljaža Kavčiča**, ki je s svojimi pomočniki skrbno izbral terene za tekmovanje. Na jutranjem zboru tekmovalcev, vodnikov na terenu, pripravnikov in drugih je vse najprej nagovoril vodja tekme; pozdravil je vse prisotne in tekmovalcem zaželel uspešno tekmovanje, sodnikom pa lahko delo. Besedo je predal starešini LD Žiri **Marjanu Omerzelu**, ki je predstavil LD Žiri. Omeniti velja, da je napisal tudi eno najboljših predstavitev lovskih družin za bilten tekme. Vodja sodniškega zbora **Janez Nahtigal** je poleg razlage *Pravilnika o delu goničev* predstavil še preostala sodnika, in sicer **Janeza Šumaka** in **Jurija Rihtaršiča**.

Od prijavljenih devetih tekmovalcev se je prireditve udeležilo sedem vodnikov s svojimi štirinožnimi prijatelji. Pri tem bi rad opozoril na neresnost prijavljenih na tekmo. S takim ravnanjem povzročajo materialno škodo LKD, ki mora gledati na prijavljene

Foto: Janez Nahtigal

LKD Gorenjske je v letnem načrtu prireditev, ki jih organizira, tudi za leto 2021 razpisalo lokalno tekmo goničev. Za soorganizatorico se je prijavila LD Žiri, ki nam je v preteklosti že mnogokrat omogočila organizacijo prireditev.

Foto: Janez Nahtigal

Sodniki so ocenili sodelujoče in izpolnili obrazce ter nato razglasili rezultate. LKD Gorenjske je za vse sodelujoče priskrbel brikete, pokale za prve tri uvrščene, praktične nagrade in lično izdelan bilten.

tekmovalce poskrbeti za ustrezno število sodnikov. Na tekmi je bilo tudi 13 pripravnikov, ki so lovili še zadnji žig za dnevnik lovskega pripravnika.

Tekmovalci so izžrebali terene in vrstni red tekmovanja, ki je potekalo na treh območjih: sodnik Nahtigal je sodil na območju Goropek, sodnik Šumak na območju Kraljev grič, na območju Breznice pa je sodil sodnik Rihtaršič. Na vseh terenih je bila divjad zelo številčna, tako da psi niso imeli težav z gonjo. Žal pa

nobeden od sodnikov ni videl divjadi, ki so jo gonili psi.

Po opravljeni vlečki, ki jo je skrbno izdelal lovec LD Žiri **Risto Verbič**, smo se zbrali na kmečkem turizmu Pri Čufarju na Žirovskem Vrhu. Sodniki so ocenili sodelujoče in izpolnili obrazce ter nato razglasili rezultate. LKD Gorenjske je za vse sodelujoče priskrbelo 20 kg vreče briketov proizvajalca **Nekmar**, pokale za prve tri uvrščene, praktične nagrade, ki jih je podarila družba **Tinex, d. o. o.**, iz

Šenčurja in seveda lično izdelan bilten.

Zmagovalec tekme je bil **Milivoj Ravbar** iz Območno-Kraškega LKD Koper z nemškim goničem po imenu **Icy** (167 točk, III. nagradni razred), drugo mesto sta osvojila **Alojz Mijatovič** iz LKD Gorenjske in kratkodlaka istrska gonička **Rena** (152 točk, III. nagradni razred), tretje mesto pa je zasedel še en član LKD Gorenjske **Milan Raznožnik** s kratkodlako istrsko goničko **Esto** (152 točk, III. nagradni razred). Tekme ni končal samo en vodnik z mlado resasto istrsko goničko.

Pri rezultatih se velja vprašati, koliko časa bomo tako imenovani strokovnjaki še toliko »zadržnjeniki«, da ne bomo poiskali rešitve, da bi lahko vodniki in psi opravili tekmo tudi s I. ali II. nagradnim

razredom ter jim tako omogočili pridobitev prvaštva za pse in zadostitev pogojev za opravljanje sodniškega izpita za delo.

Na koncu naj se javno zahvalim LD Žiri za pogostitev vseh sodelujočih in za veliko pomoč pri organizaciji prireditve. Posebna zahvala velja starešini Omerzelu in kinologu Kavčiču, ki sta tekmo, ob pomoči LKD Gorenjske, pripravila zelo vestno.

Janez Nahtigal,
LKD Gorenjske

Državna tekma nemških lovskih terierjev v delu po strelu

Vzrejna komisija (VK) za jamarje je skupaj z Lovsko-kinološkim društvom (LKD) Kočevje in Lovsko družino (LD) Taborska jama 10. oktobra 2021 organizirala *Državno tekmo v delu po strelu za nemške lovske terierje*. Nanjo so vodniki pripeljali devet psov te pasme, kar dokazuje, da VK za jamarje dela dobro, ker spodbujamo in pomagamo mladim vodnikom, da šolajo nemške lov-

popoldanskem času, ker mora biti krvna sled stara najmanj 12 ur in največ 18 oziroma mora biti položena tudi čez noč. Sled je dolga vsaj 600 m. Sled smo polagali s slednimi čevlji in na sledi porabili največ 2,5 dl krvi srnjadi.

Naslednji dan, 10. oktobra, je bil zbor vseh udeležencev ob osmi uri pred lovskim domom LD Taborska jama. Ugotovili smo, da so prišli vsi vodniki s svojimi psi, ki so bili predhodno prijavljeni. Po uvodnem pozdravu starešine **Jožeta Sivca**, ki nam je pojasnil in opisal vse o dogajanju in lovu v LD Taborska jama, sta besedo prevzela predsednik LKD Kočevje

ta, kjer največ psov ne opravi sledi. V tokratnem primeru je bilo razveseljivo dejstvo, da so skoraj vsi opravili sled. Res eni z nekaj popravki, nekateri pa tudi z nobenim. V predelu lovišča, kjer so bile položene sledi, je številčnost divjadi zadovoljiva in tako je bilo za pse več zapelevalnih sledi, kar je nekaterim psom oteževalo delo.

Po opravljeni krvni sledi smo se odpravili na obširne travnike preizkušati naslednje discipline: *vlečke, prinašanje divjadi, šarjenje v globoki vodi in prinašanje mrtve race iz globoke vode*. Ravno pri vlečkih in prinašanju

Rezultati:

1. Mark Sojer s psičko **Rusi**, 130 točk, I. nagradni razred in podelitev naziva CACT

2. Damjan Mihevc s psičko **Heini von der Dacssluht**, 122 točk, I. nagradni razred, R. CACT

3. Dušan Štucin s psičko **Citro od Jukiča**, 118 točk, I. nagradni razred

4. Peter Skrivalnik s psom **Benom**, 106 točk, II. nagradni razred

Foto: Radoš Burnik

Utrinek z Državne tekme nemških lovskih terierjev v delu po strelu (10. 10. 2021)

ske terierje za vsestransko lovsko delovno uporabnost.

Delo po strelu je za pse težja preizkušnja, saj obsega devet preizkusnih disciplin: *vodljivost, zalaz s psom v gozdu, odložitve s strelomirnostjo, krvno sled, prinašanje zajca, prinašanje pernate divjadi, prosto iskanje pernate divjadi in prinašanje, prosto iskanje v ločju v globoki vodi s prinašanjem in izvlačanje lisice iz rova*.

Dan pred tekmo smo se zbrali organizatorji in sodniki, ki so bili določeni za postavitev umetne krvne sledi. Le-te smo polagali v

Lovro Tomšič in na koncu še predsednik VK za jamarje **Tomaž Burazer**, ki je vsem vodnikom natančno razložil celoten potek tekme in vse o ocenjevanju njihovih psov.

Delegat Kinološke zveze Slovenije (KZS) **Radoš Burnik** je tekmo uradno odprl in izžrebali smo vrstni red nastopajočih. Žreb je tudi določil, kateri vodniki so dodeljeni h kateremu sodniku. Po trije vodniki so s sodnikom odšli izdelovat krvne sledi in opravljati *odložljivost s strelomirnostjo*. Krvna sled je najpogostejše tis-

se je pokazalo, da vodniki vse premalo časa namenijo šolanju psa v prinašanju. Nemških lovskih terierjev ni težko naučiti pravilnega prinašanja, vendar se je treba s tem dosledno ukvarjati in psa tudi pravilno šolati. Ni lepšega kot videti, kako terier prinese malo divjad, se s plenom usede pred vodnika in čaka na ukaz, da divjad odda v naše roke. Zadnja disciplina je bila izvlačanje lisice iz 6 m dolgega rova, premera 18 x 20 cm. Vsi psi, ki so prišli do te discipline, so jo tudi uspešno opravili.

Delo psov je ocenjeval sodniški zbor v sestavi: **Milan Kranjc, Tomaž Burazer, Dejan Poljanšek, Tomaž Pavčnik in Matej Lah**. Na vrsto je kmalu prišla razglasitev rezultatov. Pet vodnikov, ki niso opravili tekme, je obljubilo, da bodo svoje pse »izpilili« do naslednje tekme. Poudariti je treba, da je bila večina psov še mladih in tudi vodniki so doživeli novo izkušnjo, zato bodo lahko naslednjič pse bolje pripravili.

Pripomb ali pritožb na sojenje ni bilo, kar dokazuje, da smo sodniki dobro opravili svoje delo. Delegat KZS je imel še svojo zaključno besedo in tako smo sklenili uradni del.

LD Taborska jama in njeni člani so nas na začetku in na koncu bogato pogostili, posebej pa je treba poudariti, da so tekmo organizirali na visoki ravni, in sicer od priprave krvi za krvno sled in vsega drugega, kar je potrebno za takšne tekme. Predvsem bi se rad zahvalil vsem članom LD Taborska jama za terensko pomoč, še posebno pa vodji preizkušnje **Roku Sešlu** in starešini **Jožetu Sivcu** za odlično organizacijo.

Vodnikom nemških lovskih terierjev bi rad sporočil, da imajo v rokah pse, ki so uporabni za vse oblike lova, in škoda je, da ne namenijo še nekaj več časa njihovem šolanju. Ni namreč lepšega, kot opazovati ubogljivega in zanesljivega lovskega terierja pri delu v lovišču. Zato že zdaj vabljeni vsi vodniki nemških lovskih terierjev na naslednjo tekmo v delu po strelu. Zberite pogum za prijavo!

Dejan Poljanšek,
VK za pse jamarje

VUP ptičarjev v Črešnjecih

Vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP) ptičarjev smo organizirali 23. in 24. oktobra

2021 v lovišču **Lovske družine (LD) Črešnjec**. Vse niti vodenja preizkušnje je imela v rokah požrtvovalna domačinka **Darja Pirec**, ki je poskrbela, da je najzahtevnejša preizkušnja psov

ptičarjev potekala tekoče in brez zapletov.

V skladu z določili pravilnika je preizkušanje psov potekalo dva dni. Prvi dan, v soboto, 23. oktobra, smo jih preizkusili v *delu*

po krvni sledi in drugih predmetih *gozdnega dela*. Na krvni sledi je odstopil en vodnik, drugi so bili uspešni. Dobri ali zelo dobri pa so bili v drugih disciplinah gozdnega dela. Delo po krvni sledi je ocenje-

Vse foto: Arhiv DLP

Preizkušnja je trajala dva dni. Prvi dan smo pse preizkusili v delu po krvni sledi in drugih predmetih gozdnega dela.

vala sodniška skupina, v kateri so bili **Zdravko Brezovšek**, **Vlado Vesel** in **Vojko Pirher**. Druge discipline gozdnega dela pa so ocenjevali **Lidija Šmigoc**, ki je bila tudi vodja sodniškega zbora, **Franc Turnšek**, **Rudi Rakuša** in **Saša Volarič**.

V nedeljo, 24. oktobra, smo pse preizkusili in ocenili v delu v vodi in na polju. Sodniško skupino na polju je vodila Šmigoc, pri delu v vodi pa so ocenjevali Volarič, Rakuša in Pirher. Drugega dne preizkušnje so bili vsi vodniki s svojimi psi pri delu uspešni. Po opravljenem zahtevnem izračunavanju sodniških ocen in pripravi vseh potrebnih listin smo razglasili rezultate, podelili priznanja vodnikom in preizkušnjo končali po uradnem nagovoru delegata Kinološke zveze Slovenije **Jožeta Verčeka**.

Od sedmih udeleženihs psov je bilo uspešnih šest, ki so se vsi uvrstili v prvi nagradni razred. Najboljši je bil še ne dve leti star nemški žimavec **Aron v. d. Aawiesen** z vodnikom **Draganom Zemljicem**; dosegla sta vseh možnih 332 točk. Na krvni sledi se je Aron izkazal kot pokazatelj mrtve divjadi s prinosilom in dosegel tudi naziv CACT-SLO. Drugi je bil s 326 točkami in nazivom R. CACT nemški kratkodlakar **Gas Cvičkov** z vod-

nikom **Darkom Miklavčičem**. Tretje mesto je s 326 točkami dosegla vajmarska ptičarka **Ava**

Drugi dan preizkušnje smo pse preizkusili in ocenili v delu v vodi in na polju.

Skupinska fotografija, ki je nastala na VUP-u ptičarjev oktobra 2021 v Črešnjecih.

v. Saelioh z vodnikom **Ianom Koštomajem**. Uspešno in s prvim nagradnim razredom so preizkušnjo opravili še nemška žimavka **Esi Ljutomerska** z vodnikom **Davorjem Gajserjem**, kratko-

dlaki nemški ptičar **Ash** z vodnikom **Ivanom Nemcem** in nemška žimavka **Indijana** z vodnikom **Tomažem Kogojem**.

Vsem še enkrat iskrene čestitke, saj so s svojim delom opravili

mojstrski izpit. Ob koncu še enkrat zahvala vsem, ki so kakorkoli prispevali, da smo z brezhibnim vodenjem Pirčeve in predsednika DLP **Vilka Turka** uspešno opravili preizkušnjo.

Vojko Pirher

Vzrejni pregled za brak-jazbečarje 2021

V soboto, 6. novembra 2021, smo kinološki sodniki **Janez Nahtigal**, **Miloš Ambrožič** in **Janez Šumak**, sicer člani Vzrejne komisije (VK) za brak-jazbečarje, pri lovskem domu **Lovske družine (LD) Medvode** opravili vzrejni pregled psov te pasme. Upoštevajoč ukrepe za prepre-

čevanje širjenja koronavirusne bolezni covid-19 se je vzrejnega pregleda udeležilo 23 vodnikov s svojimi brak-jazbečarji; od tega 8 psov in 15 psic. Vzrejni pregled je potekal brez težav.

V letu 2020 vzrejnega pregleda ni bilo, za leto 2021 pa so rezultati navedeni v preglednici.

Predsednik VK za brak-jazbečarje **Janez Nahtigal** je na vzrejnem pregledu v LD Medvode predstavil tudi delo komisije. Pojasnil je, da je VK za brak-jaz-

Preglednica: Vzrejni pregled 2021

Ocena	Psi (št. psov)	Psice (št. psic)
I/I	2	7
I/II	1	1
I/III	0	1
II/I	3	2
II/II	1	2
III/I	1	2
	8	15

bečarje delovala v sestavi **Janez Nahtigal** (predsednik), **Miloš Ambrožič**, **Roman Rovanešek** (tajnik), **Tjaša Leskovšek Sever** (članica) in **Janez Šumak** (član), sodeloval je tudi zunanji član **Rudolf Mlinarič**, zadolžen za mednarodno sodelovanje. V obdobju 2020–2021 je bilo zaradi epidemije covid-19 delo komisije zelo oteženo: nismo imeli rednega sklica delnega zbora sodnikov za brak-jazbečarje Kinološke zveze Slovenije in prav tako tudi ni

Foto: Janez Šumak

Fotografija z zbora na vzrejnem pregledu brak-jazbečarjev v LD Medvode (6. 11. 2021)

bilo organiziranih prireditev, ki so bile načrtovane. Zaradi popolnega zaprtja države smo spomladi leta 2020 odpovedali tekmo psov v delu na divjega prašiča v obori, jeseni istega leta pa še vzrejni pregled.

V letu 2020 je bilo prijavljenih 17 legel brak-jazbečarjev, od katerih je bilo 14 uspešnih. Skotilo se je 87 mladičev brak-jazbečarjev. V posameznem leglu je bilo povprečno 6,21 mladiča. V letu 2021 pa je bilo prijavljenih devet legel brak-jazbečarjev, od katerih

je bilo osem uspešnih. Skotilo se je 51 mladičev brak-jazbečarjev. V posameznem leglu je bilo povprečno 6,25 mladiča.

Vsi vodniki, ki so se udeležili vzrejnega pregleda, so prejeli brošuro z naslovom *Alpski brak jazbečar*, ki jo je pripravil predsednik Nahtigal. V brošuri so predstavljeni: zgodovina, standardi in vsi pravilniki za ocenjevanje zunanosti ter delo brak-jazbečarjev. Brezplačno jo je uredila **Snežana Kuralt**. Brošura je opremljena s čudovitimi fotografijami alp-

Foto: Janez Šumak

Naslovna stran brošure Alpski brak jazbečar

skih brak-jazbečarjev vzreditelja **Davida Gazvode**. Izdajo je omogočila **Lovska zveza Slovenije** oziroma njena **Komisija za lovsko kinologijo** pod vodstvom **Radoša Burnika**. Vsem se ob tej priložnosti za podporo tudi zahvaljujemo. Na letošnjem zboru sodnikov bomo med kinološke sodnike, ki ocenjujejo delo in zunanost brak-jazbečarjev, brošuro razdelili ponovno.

Janez Šumak,
član VK za brak-jazbečarje
pri KZS

Predvidena legla lovskih psov

Bavarski barvar (SLRBb):
O: 4/I, m: 5/I, 5. 3. 2022.
Igor Grašak,
Gorenjci pri Adlešičih 3 a,
8341 Adlešiči.
Tel.: 031/392-550.

O: 5/II, m: 4/I, 20. 3. 2022.
Jure Škulj,
Dolenji Lazi 41, 1310 Ribnica.
Tel.: 041/657-270.

Hanovrski barvar (SLRHb):
O: 4/I, m: 5/I, 15. 2. 2022.
Marjan Kodrun,
Javorje 6 c,
2393 Črna na Koroškem.
Tel.: 051/632-911.

Kratkodlaki nemški ptičar (SLRNkp):
O: tuj plemenjak,
m: 5/VGP, 3. 3. 2022.
Andreja Strajnar,
Martinja vas pri Mokronogu 46,
8230 Mokronog.
Tel.: 041/484-242.

Nemški prepeličar (SLRPr):
O: 5/I, m: 4/I, 6. 2. 2022.
Jana Petrovčič,
Vipavska c. 74, 5000 Nova Gorica.
Tel.: 041/461-844.

O: 5/I, m: 4/I, 10. 3. 2022.
Darko Časar,
Boreča 25, 9203 Gornji Petrovci.
Tel.: 041/343-472.

Kinološka zveza Slovenije

Lovska zveza Slovenije

*Lovska zveza Slovenije –
Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi
razpisuje*

15. DRŽAVNO PRVENSTVO SLOVENIJE V OPONAŠANJU JELENJEGA RUKANJA,

ki bo v **nedeljo, 10. aprila 2022, ob 12. uri**, na Pomurskem sejmu
v Gornji Radgoni v okviru
12. Mednarodnega sejma lovtva in ribištva 2022

Tekmovanje bo potekalo v naslednjih **disciplinah**:

1. oponašanje oglašanja starega jelena, ki išče košute;
 2. oponašanje oglašanja glavnega jelena s tropom košut;
 3. oponašanje oglašanja zmagovalnega jelena po boju.
- Rezervna disciplina: oponašanje oglašanja mladega jelena, ki išče košute.

Kriteriji tekmovanja:

Pravilnik o dejavnosti oponašanja jelenjega rukanja in prostoživečih živali, Pravilnik o usposabljanju sodnikov in podeljevanju licenc sodnikom v oponašanju jelenjega rukanja.

Kriteriji tekmovanja v oponašanju jelenjega rukanja in časovnica prireditve sta objavljena na spletni strani LZS, v zavihku Lovska kultura.

Kandidati za nastop in tekmovanje se lahko prijavijo do **ponedeljka, 4. aprila 2022**, na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si ali na telefonski številki (01) 241 09 16 in (01) 241 09 10.

Vabljeni!

SAVINJSKO-KOZJANSKA ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN CELJE

bo v petek, 22. 4. 2022, ob 18. uri v veliki
dvorani Celjskega doma priredila svečano
akademijo ob praznovanju 100-letnice
organiziranega lovtva na Celjskem.

Vabljeni!

Lovska zveza Slovenije

Strokovna služba Lovske zveze Slovenije uvaja uradne ure.

Po telefonu in na sedežu Lovske zveze Slovenije bo za stranke oziroma uporabnike dosegljiva:

- v ponedeljek od 9. do 13. ure,
- v torek od 9. do 13. ure,
- v sredo od 9. do 15. ure,
- v četrtek od 9. do 13. ure,
- v petek ni uradnih ur.

Strokovna služba je zunaj časa uradnih ur dosegljiva po e-pošti.

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovce@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnice ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Kupim brezhibno in uporabno **polrisanico** (»biksarico«), brezpetelinko. Tel.: 041/677-336.

Prodajam bokarico Brno, kal. 7 x 57 R/16; novo **šibrenico** CZ, kal. 16/16; rusko **MK-puško** s str. daljnogledom v kompletu (zelo ugodna cena); borovelsko **bokarico** Sodia, kal. 16/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom B. Nickel, z dolgo gravirano glavo; odlično ohranjen. Tel.: 041/698-679.

Prodajam repetirno risanico Mannlicher Schönauer M-72, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Leopold, VXR 3-9 x 50, in Meopta - Artemis 3100, 1-4 x 22. Tel.: 031/331-253.

Prodajam dobro ohranjeno **repetirno risanico** Steyr Mannlicher, kal. 7 x 64, z originalno Steyrjevo montažo in strelnim daljnogledom Meopta, 1-4 x 22 RD (z osvetljenim križem) in dobro ohranjeno **repetirno risanico** CZ, kal. 30-06 Spr., s strelnim daljnogledom Swarovski, 1,5-6 x 42 (z osvetljenim križem). Tel.: 041/589-458.

Prodajam tricevko Merkel Suhl,

kal. 12-12/ 7 x 65 R, s strelnim daljnogledom in bok **šibrenico**, kal. 12/12. Obe puški sta odlično ohranjeni. Tel.: 041/767-865.

Prodajam revolver Alfa Proj, kal. 22 WMR, z menjalnim bobnom .22 L.R. Tel.: 041/574-703.

Prodajam bok kombinirko Poldi Special-Steel, kal. 12/7 x 57 R, in **MK-puško** Anshütz, kal. 22. Tel.: 031/433-997.

Prodajam repetirno risanico CZ, kal. 30-06, Suhlova montaža, s strelnim daljnogledom Meopta, 8 x 56 RD, orehovo kopito. Puška malo rabljena. Tel.: 031/731-345.

Lovski psi

Prodajam mladiče odličnih, vsestransko uporabnih **nemških dogladskih ptičarjev**. Dolgodlaki ptičarji se zraven poljskega lova izredno dobro obnesejo tudi pri lovu v gozdu, vodnem delu in so odlični krvosledci. Mladiči bodo na voljo konec aprila 2022. Rezervacije na telefon 070/995-363 (Bojan Rakuša).

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam več povojnih vezanin letnikov revije Lovec; 5 € za posamezni vezan letnik. Tel.: 040/770-433.

Prodajam broške, kravate, značke, gumble, obeske (divjadi in lovskih psov), narejene iz rogova srnjadi in jelenjadi. Tel.: 041/750-122 (Metod, Solčava).

Prodajam vozilo Volkswagen Caddy Furgon, 1,9 dizel, 77 kW, letnik 2008, 242.000 prevoženih km, in **viličarja** Indos, 3,5 t. Tel.: 031/695-208.

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

Lovska zveza Slovenije

Javni poziv Lovska kultura 2022

Dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikom, delujočim na področju lovske kulture

Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi je spletni strani www.lovska-zveza.si objavila javni poziv Lovska kultura 2022 za dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikom, delujočim na področju lovske kulture.

Pomoč je namenjena organizaciji kulturnih dogodkov (jubilejni koncerti, predstave, razstave, projekcije in druge javne kulturne prireditve), ki jih pripravlja in izvaja kulturna skupina ali posameznik na nepridobiten način in so v interesu lovske organizacije, ter za izvajanje skupnih programov kulturnih skupin na ravni regije.

Celotna vsebina javnega poziva z obrazci za prijavo in merili za dodeljevanje pomoči je dostopna na spletni strani www.lovska-zveza.si.

Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu (01) 24-10-916 ali po e-pošti na naslovu: ursa.kmetec@lovska-zveza.si.

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi

KOLEDAR STRELSKIH TEKMOVANJ V LETU 2022

Mesec	Disciplina	Ura
april		
23. 4. 2022	Odprto prvenstvo LZS za veterane in superveterane – LD Velke Lašče	10.00
24. 4. 2022	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Pragersko	9.00
maj		
8. 5. 2022	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Pragersko	9.00
14. 5. 2022	Odprto prvenstvo LZS za veterane in superveterane – LD Prosenjakovci	10.00
22. 5. 2022	Izbirna tekma za ekipo LZS v kombinacijskem streljanju – Pragersko	9.00
junij		
4. 6. 2022	FITASC Grand Prix v kombinacijskem streljanju, Slovenija – Pragersko	8.00
5. 6. 2022	FITASC Grand Prix v kombinacijskem streljanju, Slovenija – Pragersko	8.00
11. 6. 2022	Odprto prvenstvo LZS za veterane in superveterane – Žančani, Slovenj Gradec	10.00
18. 6. 2022	Odprto prvenstvo LZS za veterane in superveterane – LD Podvelka	10.00
27. 6. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
28. 6. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
29. 6. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
30. 6. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
julij		
1. 7. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
2. 7. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
3. 7. 2022	14. Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju – Italija	
september		
1. 9. 2022	Uradni trening: veterani, superveterani in velika kombinacija	8.00
2. 9. 2022	Državno prvenstvo za veterane in superveterane LZS – Pragersko	8.00
3. 9. 2022	Državno prvenstvo v kombinacijskem streljanju LZS – OPEN – Pragersko	8.00
30. 9. 2022	Srečanje LZS, HLS, LSS – Prosenjakovci	8.00
oktober		
1. 10. 2022	Srečanje LZS, HLS, LSS – Prosenjakovci	
2. 10. 2022	Srečanje LZS, HLS, LSS – Prosenjakovci	

Izbirne tekme za Svetovno prvenstvo v kombinacijskem streljanju: Gaj, Pragersko, 800 točk, štartnina 45 €.

Četrta izbirna tekma za Evropsko prvenstvo v kombinacijskem streljanju je Grand Prix Slovenije, če bo tekmovanje izvedeno.

Odprto prvenstvo LZS za veterane in superveterane: 25 glinastih golobov, 10 strelcev z malokalibrsko puško, štartnina 15 €.

Na vseh prireditvah bo veljal pogoj PCT (preboleli, cepljeni, testirani).

Vse prireditve so odvisne od epidemije in bodo lahko odpovedane.

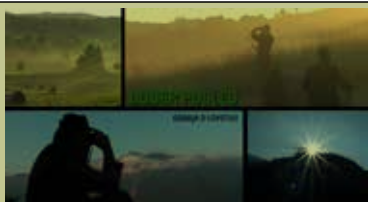
Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

MAREC

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
	vzide	zaide	zaide
1. To	6:31	16:10	6:41 17:48 5:37 18:53
2. Sr	6:59	17:29	6:39 17:50 5:35 18:54
3. Če	7:23	18:44	6:37 17:51 5:33 18:55
4. Pe	7:43	19:57	6:35 17:52 5:32 18:57
5. So	8:02	21:07	6:34 17:54 5:30 18:58
6. Ne	8:21	22:15	6:32 17:55 5:28 19:00
7. Po	8:41	23:24	6:30 17:57 5:26 19:01
8. To	9:05	—	6:28 17:58 5:24 19:02
9. Sr	9:33	0:30	6:26 17:59 5:22 19:04
10. Če	10:06	1:35	6:24 18:01 5:20 19:05
11. Pe	10:47	2:35	6:22 18:02 5:18 19:07
12. So	11:38	3:30	6:20 18:03 5:16 19:08
13. Ne	12:36	4:16	6:19 18:05 5:15 19:09
14. Po	13:42	4:54	6:17 18:06 5:13 19:11
15. To	14:50	5:26	6:15 18:07 5:11 19:12
16. Sr	16:02	5:52	6:13 18:09 5:09 19:14
17. Če	17:14	6:14	6:11 18:10 5:07 19:15
18. Pe	18:27	6:34	6:09 18:11 5:05 19:17
19. So	19:42	6:54	6:07 18:13 5:03 19:18
20. Ne	20:58	7:15	6:05 18:14 5:01 19:19
21. Po	22:16	7:37	6:03 18:15 4:59 19:21
22. To	23:37	8:03	6:01 18:17 4:56 19:22
23. Sr	—	8:36	6:00 18:18 4:54 19:24
24. Če	0:55	9:19	5:58 18:19 4:52 19:25
25. Pe	2:07	10:13	5:56 18:21 4:50 19:27
26. So	3:08	11:19	5:54 18:22 4:48 19:28
27. Ne	4:56	13:34	6:52 19:23 5:46 20:30
28. Po	5:33	14:52	6:50 19:25 5:44 20:31
29. To	6:02	16:09	6:48 19:26 5:42 20:33
30. Sr	6:26	17:24	6:46 19:27 5:40 20:34
31. Če	6:46	18:37	6:44 19:29 5:38 20:36

* Poletni čas se začne 27. marca (ob 2. uri zjutraj premaknemo uro na 3. uro).

Termini predvajanja marčevske oddaje Dober pogled

VTV VELENJE: 31. 3. 2022 ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: 29. 3. 2022 ob 19.00 in 20.45.
GTV GORENJSKA TELEVIZIJA: 29. 3. 2022 ob 19.35 in 30. 3. 2022 ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: 31. 3. 2022 ob 22.00 in 1. 4. 2022 ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: 26. 3. 2022 ob 20.00.
TV PTUJ: 2. 4. 2022 ob 21.00 in 3. 4. 2022 ob 10.00.
ETV HD: 7. 4. 2022 ob 20.00.
TV ORMOŽ: 31. 3. 2022 ob 20.00, 1. 4. 2022 ob 20.00 in 2. 4. 2022 ob 20.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija za ptičarje
v sodelovanju z LD Polzela organizira

PREIZKUŠNJO ZANESLJIVOSTI PRINAŠANJA IZGUBLJENEGA (PZPI)

dne 12. marca 2022 v lovišču LD Polzela. Zbor ob 8. uri pri lovskega doma LD Polzela, Založe 36, 3313 Polzela. Stroške preizkušnje 50 EUR za nečlane društva plačate na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev: 02010 – 0253852458, s pripisom "za PZPI 2022". Vodnik mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in potrdilom o plačani prijavnini za preizkušnjo pošljite na: Lidija Smigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci. Na istem naslovu dobite prijavnico (Obr. P št. 1), mobilni 031 616 283 ali mail: sivilstvo.smigoc@gmail.com Odrasle lisice prinesejo vodniki sami in jih oddajo najmanj 2 uri pred začetkom vodil preizkušnje Cedimirju Vogrincu, mobilni 051 341 747. Zadnji rok prijave: 5. marec 2022.

13. Slovenski lovski dan

Ris v Sloveniji: uspeh slovenskega lovstva?

Osrednje teme dogodka:

- Izumrtje in vračanje risa v naše gozdove
- Vloga lovcev pri ohranjanju in spremljanju risa
- Preiskovanje nezakonitega lova

Sobota, 9. 4. 2022, ob 9. uri,
Sejem lovstva in ribištva, Gornja Radgona

Vljudno vabljeni!

KOSTEVC
WWW.KOSTEVC.SI

TRGOVINA KOSTEVC | WWW.KOSTEVC.SI

TRG ZBORA ODPOSILANCEV 20, 1330 KOČEVJE

DELOVNI ČAS: PON – PET 9:00 – 12:00 &
14:00 – 17:00, SOB 09:00 – 12:00

NOVA SPLETNA TRGOVINA !!!

G 031 611 479 | E TRGOVINA@KOSTEVC.SI

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Smolnikova ulica 13,
1031 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**

Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**

Akcijska cena:
319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Oglašni niso lektorirani.

NAREJENI V EU!
DO -50 °C

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:

- OVČJA VOLNA
- PELE
- TOPLOSTNO ISOLACIJSKA FOLJA
- EVN MATERIAL (2 MREŽIČKI)

63,00 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLIH IN LAHKIH ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!

Informacije ter naročila kopit na;
031280028
www.detailwood.com

Travertin d.o.o.
Premer 110
1300 kg pri 1000 mm

UMAREX UX Syrix	GAMO G-Magnum 1250 JUNGLE
Kaliber: 4,5 mm	Kaliber: 5,5 mm
Hitrost: <190 m/s	Hitrost: 190 m/s - 380 m/s
Moč: <16,0 J	Moč: 19 J - 45 J
Optika: 4X32	Optika: 3-9X40
Cena: 159,00 €	Cena: 429,00 €

Zračne puške

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 61230 Postojna 05 726 40 70 | info@avantura.info

NAREJENI V EU!
DO -30 °C

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47

Cena: **68,00 €**

INFORMACIJE IN NAROČILA: info@beluga.si, www.beluga.si

Krmilnik Berger & Schröter digitalni

Cena: 89,00 €

Krmilnik American Hunter R-PRO, analogni

Cena: 79,90 €

Krmilnik za fazane

Cena: 8,95 €

VUTE
PUŠKARSTVO

Puškárstvo Vute | Kremplova ulica 2, 2000 Maribor | lovskaprema.si | info@lovskaprema.si | Tel: 059 108 495

ARTEMIS

FATHER & SON HUNTING

ARTEMIS FSH D.O.O.
Nova pot 113, 1351 Brezovica
+386 31 383 922

artemishuntingshop@gmail.com

www.artemishunting.si

Na zalogi dušilci različnih blagovnih znamk!

AU

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špendal**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

POSEBNA PONUDBA

NP SCOPS 13

~~890 EUR~~

690 EUR

Night Pearl SCOPS
13 toplotni monokular
višje kakovosti.

NP SCOPS 19 PRO

~~1490 EUR~~

990 EUR

Night Pearl SCOPS 19 PRO
je praktičen monokular
visoke kvalitete, različnih
barvnih nastavitev in
dostopno ceno.

POKLIČITE PREDEN SE AKCIJA KONČA

051 319 392

blackfire.si

SlovArMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 08:00 - 12:00

E-mail: info@slovarms.si

Advertisement for various firearms and optics brands. The image displays several rifles and shotguns, along with logos for the following brands: DD Optics, Swarovski Optik, Mauser, Niggeloh, Röwa, Titan, J.P. Sauer & Sohn (Established 1751), GRS, Zeiss, Strasser, Aimpoint, Steel Action, KKC of Norway, Verney-Carron, Liemke Thermal Optics, Hawke, Blaser, Sako, Tikka, Vixen, and Nielsen Sonic. A text box on the right states: "Nudimo širok izbor dušilcev poka že od 249€ dalje." Below this, it says "MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE!".

OPTICS
TRADE

Poskenirajte
QR kodo za več
informacij.

Pulsar Axion XM30F

TERMOVIZIJSKI MONOKULAR

- Magnezijevo ohišje
- Domet zaznavanja do 1300 m
- Lahek in kompakten
- Možnost zajemanja slik in snemanja
- Možnost povezave s Stream Vision 2 aplikacijo

Izjemna cena

1,190€

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh bolj založenih lovskih trgovinah.
Za več informacij nas pokličite na 031 770 520 (Optics-trade).

100 %
ZANESLJIVA
TOČKA ZADETKA

FLEKSIBILNA
UPORABA

ENOSTAVNO
ZA UPORABO

tM 35
ZAZNAJTE
ODLOČITE SE
ULOVITE

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK